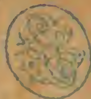

NAZIONALE
VITT. EMANUELE
13
15 C
23

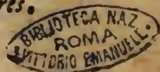
DECRETA SYNODI DIOECESANAE FLORENTINAE.

abita in Metropolitana Ecclesia die XIIII. & XV. Mensis Maii M D C X I X.

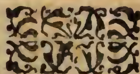
FLORENTIAE,
Apud Bartholomaeum Sermartellium, & Fratres.
M D C X I X.

ALEXANDER MARTIVS MEDICES.

DEI ET APOSTOLICAE SEDIS Gratia Archiepiſcopus Florentinus.

Venerabilibus, & Cariſsimis fratribus noſtris, Canonicis, & Capitulo Metropolitanæ Eccleſiæ ac noſtræ Diœceſis Parochis, cæteriſque Clericis ſalutem.

OSITOS in Eccleſia Dei Epiſcopos eſſe, vt euellant, deſtruant, diſsipent, & ædificent, & plantent vt inquit Ieremias, nemini dubium erit qui nouerit Paulum Timotheo Epiſcopo ſcripſiſſe, prædica verbum inſta oportune, importune, argue, obſecra, increpa, in omni patientia, & doctrina, vigila in omnibus labora, opus fac Euangeliſtæ miniſterium tuum imple. Quæ cum nec facilius, nec vtilius à nobis exequtioni mandari poſſe credere-

Iere. c.1.

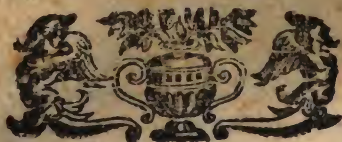
Paul. ad Timo. c.4.

mus, quam si Diœcesana coacta Synodo, eæ constitutiones ederentur, quæ ad tollendos abusus, colligenda scandala, deprauatos mores emendandos, inserendas virtutes. fouendam pietatem, Dei cultum augendum, & ecclesiasticam disciplinam, ex parte reparandam, vel reuocandam; non parum valerent, ac Sathanæ traderent quosdam facinorosos, in interitum carnis vt spiritus eorum saluus sit in die Domini nostri I E S V Christi. Dei nomine inuocato, & sapientum adhibito consilio, has synodales leges, in populi curæ nostræ demandati, commodum spirituale edidimus; quas vestrum est Venerabiles fratres, & filii carissimi, pari studio, & charitate suscipere, & obseruare, ac secundum eas, vestros, & aliorum mores informare, fidentes Spiritus Sancti gratiam, vobis adfuturam, ad ea præstanda, quæ eodem Spiritu adiuuante, & impellente in hoc Diœcesano conuentu, ad maiorem Dei gloriam constituta fuerunt. Valete ac Patrem luminum rogate, vt Spiritum Sanctum suum, super filios adoptionis effundere, & faciem terræ renouare dignetur.

Paul. ad Corin. 1. c. 5.

Paul. ad Gal. cap. 4.

Psal. 103.

DECRETA DIOECESANAE Synodi Florentinæ.

TITVLVS PRIMVS.

DE FIDE ET IIS, QVAE AD eam tuendam, & propagandam pertinent

CAPVT PRIMVM.

De Fidei Professione.

VM fidem omnium virtutum basim, & inexpugnabile scutum, ad extinguenda nequissimi ignea tela cœlitus demissum, in dies crescere, firmãq; manere vehemẽter optemus; hæc Sancta Florentina Synodus in Spiritu Sancto legitime congregata, decernit, mandat, ac pręcipit, Sacrosancti Concilii Tridentini decretis inhaerendo, vt inposterum in manibus Illustrissimi, & Reuerendissimi Archiepiscopi Florentini, vel eius Vicarii generalis, publicam fidei orthodoxę professionem emittant, iuxta formulam constitutionis fœli. recordationis Pii Quarti incipientis, Iniunctũ nobis Apostolicæ seruitutis officium &c. omnes, & singuli qui ab eodem concilio obstringuntur, vel de iure, aut consuetudine ad eam faciendam obligantur: Quod si qui huic nostro decreto parere renuerint, vel neglexerint pœnas à sacris Canonibus, & à Tridentino præsertim iniunctas necnon alias arbitrarias non effugiant.

Pius Quartus super forma iuramenti professionis fidei. Conciliũ Trid. sess. 24. c. 12 de reform. & sess. 25. cap. 2. tit. eodem.

CAPVT

CAPVT SECVNDVM.

De fidei initiis pueris Rudibusq; tradendis.

§. I. NE plena lamentis dicta, in nostra Diœcesi audiantur, paruuli petierunt panem, & non erat, qui frangeret eis, in virtute sanctae obedientiæ, districte præcipimus, & exacte obseruare mandamus, omnibus Plebanis, Parrochis, nec non aliis quocumque nomine nuncupatis, curam habentibus animarum, quæ de Doctrina Christiana, à Tridentina Synodo, & à Prouinciali, & Diœcesana nostra optime sancita sunt, & in specie, quæ sequntur, sub pœnis inferius respectiue iniunctis, & aliis, cum temporalib. tum spiritualibus arbitrio Ordinarii reseruatis.

Omnes curati doceāt doctrinam christianam.

Ier. Tren 4. Trid. sess. 24. c. 4. de refor. Synod. prou. rubr. I. cap. I. Synod. Diœces. cap. de Doct. Christiana 1610.

§. 2. In qualibet parrochia in qua centū personæ sunt quæ quotannis obligantur ad Eucharistiam suscipiēdam constituta Florentiæ, vel in oppidis, castris, aut similibus locis nostræ diœcesis, vbi Populus paulo frequentior est, diebus Dominicis saltem, aliisq; festis diebus à prandio, aliqui à Parrocho emittantur, cum tintinnabulo, qui parrochiæ fines obeundo, clara, & alta voce ad Ecclesiam conuocent pueros, puellasque quam plurimas, aliosq; Christi fideles vtriusque sexus ad fidei rudimenta deuóte audienda, & addiscenda, idemque fieri volumus in Cathedrali Ecclesia Florent. vel in alio commodiori loco à Reuerendissimo Generali Vicario eligendo. Parochi verò, qui ob exiguum communicantium numerum, non tenentur in sua parochia fidei rudimenta tradere curent, vt sui parochiani rudes ad alias vicinas parochias instruendi accedant; in institutione autem puerorum, ac rudiū vtantur omnes breui Cathechismo ex nostro mandato imprimendo cuius loco donec imprimatur vti poterunt paruo Cathechismo edito ab Illustrissimo ac Reuerendissimo S.R.E. Cardinali Bellarminio.

Quomodo conuocandi sint pueri rudesque.

Quo Cathechismo vti debeant.

§. 3. Vbi verò populus rarior est, ac per difficile dato signo, eū à prandio ad Ecclesiā conuocare: Plebani, Parrochi, aliiq; Sacerdotes curati, iisdem festis diebus, antequam sacrum missæ faciant, sacris vestibus induti, stantes ante altare, clara,

ta, & alta voce, simul ab omnibus pronuntiari curent: patrio, vel latino sermone, prout in domino magis expedire iudicabitur, sanctissimę crucis signum, Orationem Dominicam, Salutationem angelicam, Apostolorum Symbolum, Decalogi, & Ecclesiæ præcepta, septem Sacramenta, virtutes theologicas, misericordiæ opera, & generalem peccatorum confessionem, idque facili negotio ab omnibus obtinebit Sacerdos, si ipsum præeuntem populus eadem respondendo sequatur.

Parochi rurales ante missam doceant populũ Symbolum &c.

§. 4. Quod si quis adultus, saltem post annũ, à publicatione constitutionum, sua culpa ignorauerit orationem dominicam, Salutationem Angelicam, Apostolorum Symbolum, decalogi, & Ecclesiæ præcepta; is, nec quemquam è sacro fonte suscipiat, aut confirmandum teneat, nec ad Sacramenta matrimonio excepto, pręter quam in articulo, aut periculo mortis admittatur, nisi promittat intra tres menses se eorum cognitionem comparaturum.

Ignorantes prædicta repelluntur à Sacramentis.

Concilium Diœces. Flor. de Sacramento Baptismi.

§. 5. Præterea Parrochi, & alii Sacerdotes, quibus animarũ cura demandata est, dum à prandio fidei initia tradunt, vel saltem lecto Euangelio singulis festis, breuiter vnum, aut alterum, ex articulis fidei explicent; vel ex decalogi, & Ecclesiæ præceptis, eiusue Sacramentis, aut aliquam ex petitionibus dominicæ orationis, vel modum rite confitendi, & alia sacramenta suscipiendi, non nulla insuper addendo de quatuor nouissimis, de passione dominica, de vitiorum turpitudine, pulchritudine virtutis oppositæ, vt saltem hac diligentia homines à peccatis reuocati, ad sequendam virtutem prouocentur, & ad beatam vitam Deo adiuuante perducantur.

Curati explicent Euangelium vel alio modo instruant plebem sibi cõmissã.

Concil. Trid. sess. 22. cap. 8.

§. 6. Et quoniã frustra præcipitur, quod executioni minime mandatur; sub pœna decem aureorum; præcipimus omnibus, & singulis Sacerdotibus, curam habentibus animarum vt ad Ordinarium, semel in anno testimoniales literas mittãt, à tribus viris fide dignis subscriptas, nec non ipsius parrochi, nomine munitas; quibus certior reddatur Ordinarius eos adamussim executos esse, quæ de christiana doctrina pueris rudibusque tradenda §. 1. 2. 3. & 5. mandauimus; eosdemque sub eadem pœna teneri volumus singulis annis, ad comparendum per se ipsos coram Illustrissimo, & Reuerendissimo Archiepiscopo, vel eius Vicario generali vt interrogari ab iis possint,

Sub pœna x. aureorũ certiorem faciãt Ordinarium de executione prædictorum.

possint, an plene, ac perfecte executioni mandarint, quæ de puerorum, ac rudium, in iis, quæ ad fidem pertinent institutione superius tradita acceperunt, & vt spondeant eadem se in posterum perfecturos diligenter.

§. 7. Insuper volumus, ut omnes prouisi in posterũ de beneficiis curatis, simul cum fidei professione, ad predicta seruanda se se obstringant.

CAPVT TERTIVM.

De abutentibus sacra scriptura.

Variæ pœnæ imponuntur abutentibus sacra scriptura.

§. 1. QVIA Episcopis à Tridentina Synodo iniunctum est uerbi Dei temeratores, & uiolatores, iuris, & arbitrij pœnis coercere: idcirco statuimus, vt quicumque post hàc, verba, & sententias sacræ scripturæ, ad scurrilia, vana, fabulosa, voce, aut scriptis detorquere præsumpserit arbitrio Ordinarii pro delicti grauitate puniatur, qui vero, eadem verba sacra ad obscœna, aut ad impias, & diabolicas incantationes, superstitiones, adulationes, detractiones, sortes, famososque libellos conuertent; præter grauissimum Sacrilegii reatum, & Omnipotentis Dei indignationem, nouerit etiam se pœnam centum aureorum pro prima vice incursurum, quorum XXV. dentur delatori, reliquum arbitrio Ordinarii relinquatur applicandum; & qui semel conuictus de hoc scelere, iterum in illud inciderit sciat dupliciter se esse puniendũ, pœnamq; vt supra proportionaliter applicandam subiturum, qui vero tertio idem crimen admiserit præter mulctam pecuniariam, ipso facto in excomunicationem incidat, & qui mulctas soluere nequit luat incorpore.

§. 2. At quicumque scripta referta, sententiis, verbisue sacræ scripturæ deprauatis, vel ad venerea, aut ad impias, & diabolicas incantationes, superstitiones, adulationes, famosos libellos, detractionesque detortis, publice, aut priuatim legere, aliis communicare, vel apud se retinere præsumpserit, ipso facto excommunicatus existat.

CAPVT

CAPVT QVARTVM.

De prædicatione verbi Dei.

§. 1. QVONIAM declaratio ſermonum Domini illuminat, & intellectum dat paruulis, decretis Sacroſancti Concilii Tridentini inhærentes omnibus animarum paſtoribus, in memoriam reuocamus, eorum munus eſſe diebus dominicis, aliiſq; celebrioribus, ipſi Deo, eiuſque Matri, Sanctiſque dicatis, Ieiuniorum vero Quadrageſimæ, & Aduentus tempore, diebus, quibus Illuſtriſſimus, & Reuerendiſſimus Archiepiſcopus vnicuique præſcripſerit, ouibus ſibi à Chriſto commiſſis, cum breuitate, & facilitate ſermonis, legem diuinam annuntiare, nec non vitia iter ad cœlum impedientia detegere, operaq; cum virtute coniuncta, quibus ſanctorum gloria promeretur aperire; nec ſolum ſtatis diebus, hæc ore docere, ſed ſingulis momentis, quæ alios docuerunt adimplere, in omnibus ſe ipſos exhibentes exemplum bonorum operum, & gregis ſibi commiſſi formam, præ oculis ſemper habentes principem paſtorum Chriſtum, qui cæpit facere, & docere, vt cum ipſe apparuerit, immarceſcibilem gloriæ coronam accipiant. Verbum Dei prædicandũ populis.

Pſal. 18. Concilium Trident. ſeſſ. 5. c. 2. & ſeſſ. 24 c. 4. de refor. Paul. ad Titum cap. 2. Petri prima c. 5. Luc. act. primo Ad Rom. 10.

§. 2. Sed quia nemo prædicare poteſt niſi mittatur, ideo nullus ad hoc munus recipiatur, vel ad populum verba facere audeat, abſque literis approbationem Ordinarii, miſſionemque, continentibus. Qui parere renuerint, ſint ipſo facto ſuſpenſi. Regulares, & ſi à ſuis ſuperioribus, approbationem, habeant, & concionandi licentiam, nullo pacto prædicent in Eccleſiis quantumuis propriis abſque benedictione Illuſtriſs. & Reuer. Arch. Regularibus autem extra clauſtra & obedientiam ſuarum religionum uiuentibus, & ſecularibus Sacerdotibus niſi ipſi noti ſint, & moribus, & doctrina Probati, etiam quorumlibet priuilegiorum prætextu, prædicatio interdicta ſit, donec ſuper ea re Sedes Apoſtolica conſulatur. Quod ſi re- Facultas vel benedictio à prædicatoribus petatur.

gulares in claustris, & sub obedientia viuentibus, in Ecclesiis, quæ suorum ordinum non sunt prædicare voluerint, vltra licentiam suorum superiorum, Illustrissimi, & Reuerendissimi Archiepiscopi licentiam habere teneantur, sine qua in dictis Ecclesiis nullo modo prædicare poterunt.

Ad Rom. 10. Cap. excomunicamus de hæreticis §. quia vero Trid. sess. 5. c. 2 de reform. Constit. Flor in rub. de magistris c. 7. Concil. prou. Flor. de prędic. Verbi Dei c. 3.

Concionatores non se sed Iesum Christum prædicent.

§. 3. Quicumque prædicandi officio legitime fungentur, quæ in Lateranensi Concilio decreta sunt seruent, ac diligenter cum Apostolo caueant, ne dum aliis prædicant ipsi reprobi efficiantur, se ipsos non IESVM Christum, eumq; Crucifixum populis prædicando, vanam doctrinam, & eloquentiam ostentando, magnamue memoriæ vim, inanes quęstiones, & ad audientium captum minime aptas pertractando; quare prędicare, vel asserere nequaquam audeant, certum vniuersalis Iudicii diem, aut Antichristi aduentui statutum tempus: quando non est nostrum nosse tempora, vel momenta, quæ pater posuit in sua potestate.

Certum vniuersalis Iudicii diem vel Antichristi aduentus nō asserant.

Concil. Later. sub Leone X. sess. 11.
Prima Corint. c. 9.
Actorum primo cap. 1.

Ab historiis & miraculis apocrifis abstineant Hæreticorum difficilia argumenta ne recēseant crebro nimis ac fuse.

§. 4. Omnino etiam abstineant Concionatores ab historiis apocrifis, á miraculis modica, vel nulla fide dignis, ab ineptis fabulis ad risum præsertim mouentibus auditores, ab hæreticorum opinionibus, & argumentis fidei dogmata oppugnantibus, vtilitatis modicum, detrimenti, interdum plurimum indoctis hominibus afferentibus, difficultates propositas, & earum solutiones non æq; percipientibus, sed satis, & satius erit ad euertendam hæreticorum impietatem, atque dementiam, si forte necessitas vrgeat, graui, & apposita redargutione vti, ex sacra scriptura, ex antiquis Ecclesiæ traditionibus, & Conciliis, & ex vnanimi Patrum consensu petita, quam longa, & implexa disputatione.

Sacra scriptura iusta vnanimem Patrū consensum explicanda.

§. 5. Meminerint etiam Christiani oratores, sacram scripturam ad libitum non esse explicandam, & quod magis dolendum est, nec temere, nec iocose, cum magna fidelium offensione in medium adducendam, sed ea, qua par est grauitate fideliter esse explicandam, iuxta vnanimem Parum consensum, vt omnipotenti Deo in fidei professione promiserunt, quam

quam professionem in manu Ordinarii, aut eius Vicarij generalis, vel si Ordinario placuerit in manu superiorum propriorum ordinum emittent Concionatores, qui in posterum facultatem prædicandi in diœcesi Florentina sunt accepturi, qui contrafecerit ei facultas concionandi ab Ordinario impetrata minime suffragabitur, & eiusdem arbitrio punietur. *Pius Quartus super forma iuramenti profess. fidei.*

Fidei professionem emittant Concionatores.

§ 6. Decet in concionibus sacris, Christi fideles ad se ipsos mutuo diligendos, Deum vero super omnia sedulo adhortari. Singulos propria officia docere; præsertim filios, patresque familias, viros, vxores, dominos, seruos, Magistratus, Clericos, omnes denique ad sua munia reuocare; qua propter à Pastoribus, & dignioribus fide viris, prauas consuetudines, præuaricationesque eorum, apud quos sunt verba facturi manifestari sibi studeant concionatores; vt eas generatim insectentur, omni adhibita diligentia, ne cum offensione populorum quemquam reprehendant nominatim, aut vlla circuitione verborum significent hunc, vel illum alicui vitio esse vlla ex parte deditum; ac multo minus sacros Ecclesiæ Præsules carpant, aliosque sæculares, vel regulares clericos mordeant; temporalesue Magistratus asperius dictis accipiant: sed christiana cum pietate, & animi demissione, si opus fuerit seorsim moneant, & fraterne charitatis ordine seruato corripiant; memores Christi humilitatis, & modestię, qui discipulis proditionem, non proditorem aperuit, eiusque Præcursoris circumspectæ in loquendo prudentiæ, Herodi dicentis non populo, non licet tibi habere vxorem fratris tui, quin potius iuxta Apostolum doceant vniuersos Præpositis suis, Ecclesiasticis, & sæcularibus, etiam discolis obedire, & pro eis deprecari quandoquidem pro illis peruigilant, quasi rationem reddituri; è contra vero Magistratus omnes, & Parrochos ad quos concionatores declinare contigerit, obsecramus in domino vt eos cum charitate suscipiant, & ab eis paterne corripi patiantur humiliter, memores vinum, & oleum infundendum esse vulneribus, & eorum monita contemnentes spernere Christum ipsum à quo mittuntur. *Concil. Lat. sub Leon X. sess. 11. Marc. 14. Marc. 6. Prima Petr. c. 2. Ad Timot c. 2. Ad Hebr. c. 13. Luc. 10.*

Ad pietatem hortentur fideles verbi Dei præcones.

A pastoribus consuetudines sibi manifestari curent

Absque offensione reprehendant.

Neminem carpant.

Superioribus etiam discolis esse parendum doceāt.

Ab omnibus benigne tractentur concionatores, à quibus corrigi omnes boni consulant.

§. 7. Statuimus præterea vt verbum Dei diurnis tantum horis, Passio Domini Nostri IESV Christi, lucescente die, non

Diurno solū tempore habeantur conciones.

non autem noctu prædicetur, quo tempore, nihil fiat, dicaturue; etiam ad lacrymas ciendas à christiana disciplina aliquo modo abhorrens, idque semper exacte seruetur in publicis concionibus, firmiter sibi persuadendo plus roboris ad permouendum ad pietatem populos habituras, scripturæ sacræ sententias, sanctorumque apposita dicta, vrgentesque rationes, quas Diuino afflati spiritu viri in medium asserent, quam ingentes clamores, inconcinnosque corporis motus, homines ad risum, vel stomacum, non raro ad odium ipsiusmet dicentis prouocantes.

Ab omni dicto & facto aliquo modo abhorrente à christiana disciplina abstineant.

Synod pro. Flor. c. 5. de præd. verbi Dei.

§. 8. Absque Ordinarii licentia, indulgentias ne promulgent concionatores, nec quemquam velut pauperem fideliũ eleemosinis fouendum proponant, qui testimonium suæ indigentiæ ab Ordinario scriptum non attulerit: qui si de more eleemosinas pro se ipsis in Ecclesia, vel extra corrogare voluerint, cũ charitas non quærat, quæ sua sunt, sed quæ IESV Christi, id summa cum modestia peragant, & absque scandalo proximorum, ne fructum prædicationis, ac laboris amittant, & mercedem suam, postmodum se recepisse cum lacrymis audiant.

Absque licentia ne publicent indulgẽtias, nec vllũ pauperem cõmendent fidelibus.

Modeste pro se ipsis eleemosinas petant.

Prima Corin. cap. 13. Mat. 6.

§. 9. Cum Innocentius Tertius in Concilio generali Lateranensi excomunicationis vinculo innodandos, & nisi quã citius resipuerint, alia competenti pęna plectendos iubeat, qui sub specie pietatis, virtutem Christi abnegantes, auctoritatem prædicandi sibi contra Apostolum vendicantes, priuatim, vel publice absque auctoritate à Sede Apostolica, vel Catholico loci Episcopo suscepta, prędicationis officium sibi vsurpare præsumpserint. Et Gregorius Nonus Mediolanensis Ecclesiæ Antistiti mandet interdicere laicis vniuersis, cuiuscumque ordinis censeantur, ne sibi vsurpent officiũ prędicandi, cum verendum nimis existat, vt ipse ait, ne vitia sub specie virtutum occulte subintrent; attendens etiam doctorum ordinem, esse in Ecclesia Dei, quasi præcipuum; Synodusque Trident. expresse prohibeat sęculares presbyteros, nisi ipsi noti sint, moribusque & doctrina probati, quorumlibet priuilegiorũ prætextu, incõsulto Rom. Pont. prædicare. Ideo sancta Synodus, cupiens ad sacrorum canonuũ, & conciliorum normam omnia redigi, & ne cęco cęcum ducente, am-

bo

bo in foueam cadant; prædicta decreta Innocentii,& Gregorii,ab omnibus cuiuscumque ordinis hominibus inuiolabiliter obseruari præcipit, sub pœnis in ipsis appositis, aliisque Ordinarii arbitrio imponendis. Laicos suos dilectos filios monens, ouium sorte debere esse contentos, munusque docendi,& prædicandi Episcopis primo,deinde Sacerdotibus esse demandatum; vtiliusque illis fore libros à viris doctrina, & pietate præditis, longa lucubratione, nec sine diuina illustratione conscriptos publice legere, quam contra sacrorum canonum, & conciliorum dispositionem officium prædicandi sibi assumere.Per hæc tamen minime interdictum volumus, quin aliqui selecti; ii, & probati viri aliqua priuata, & familiaria colloquia ad pietatem spectantia habere possint ad cōsodales suos prout tit. 9. c. vnico §. 3.dicetur inferius.

Laici ne prædicent.

Familiaria & priuata colloquia ad consodales aliquibus permittuntur.

C.Excomunicamus de Hæreticis §.quia vero. C.sicut in vno. de Hæreticis Syn. prou. Flor. rub 9. c. 1.Luc.6. C. adiicimus 16. q. 1. Trid. sess. 5. cap. 2. de refor. sess.23. c. 4. de refor. sess. 24. c. 14. de refor.

§. 10. At quia beati potius dicendi sunt, qui verba Dei audientes illa custodiunt,quam venter qui Patris Aeterni Filium portauit, & vbera, quæ eundem lactauerunt,ideo hortamur omnes, vt quantum fieri potest sacris concionibus decenter, attente, & deuote interesse studeant, clericos præsertim, quos absque vrgenti necessitate, illas ommittere nolumus, & opere compleant, quæ auribus perceperunt, ne in vanum gratiam Dei recipientes, tormentis mancipentur æternis. *Luc.11.*

Omnes præsertim Clerici sacris concionibus intersint.

CAPVT QVINTVM.

De cultu, & veneratione Sanctorum eorum, Reliquiis, & Sacris imaginibus.

§. 1. DOCEANT Parochi, præsertim rurales, qui rudibus hominibus, vt plurimum præsunt, Sanctorum Martirum,& aliorum cum Christo viuentium Sancta corpora quæ viua fuerunt Christi membra,& Spiritus Sancti templum ab ipso ad æternam vitam suscitanda, & glorificanda, à fidelibus

Quomodo adorandæ sint Sanctorum imagines.

libus veneranda esse, non propter aliquam diuinitatem, seu virtutem quæ in illis sit, & propter quam colantur, vel quod ab eis sit aliquid petendum, aut fiducia in ipsis imaginibus figenda, vt olim fiebat à gentibus, in idolis spem suam collocantibus; sed quia, honos illis exhibitus, ad prototypa refert. quæ illæ repræsentant, ita vt per imagines, quas osculamur, & coram quibus caput aperimus, & procumbimus, Christum adoremus, & Sanctos, quorum illæ similitudinem gerunt veneremur: præterea magnum ex sacrarum imaginum aspectu, & veneratione fructum, à fidelibus percipi, dum admonentur beneficiorum, & munerũ, quæ sibi a Christo collata fuerunt, & pro iisdem, Deo, Sanctisq; gratias agentes ad eorum imitationem vitam, moresque componunt, atque ad amandum super omnia Deum, creatorem suum, pietatemque colendam excitantur.

Magnus fructus ex imaginum veneratione percipitur.

Trid. sess. 25. de inuoc. Sanctorum.

§. 2. Quarè, vt sine vllo errandi periculo plebs Christi possit, sacras imagines venerari, fructusque prædictos vbertim percipere innouamus, quæ in prouinciali Florentina Synodo, & diœcesana præteritis annis de sacris imaginibus pingendis, sculpendis, effingendis, celandis, in publicis, piisque locis ponendis matura deliberatione sancita fuere, ac insuper inuiolabiliter seruari præcipimus, quæ de iisdem Tridentina Synodus spiritu afflata diuino, disposuit, sub pœna 50. aureorum, dimidium delatori, reliquum arbitrio ordinarii applicandum.

Innouantur quæ in superioribus Synodis de Sacris imaginibus pingendis sculpẽdis &c. sancita fuere.

Conc. Trid sess. 25. de inuo. Sanctorum. Synod. Flor. prou. rub. de Sacr. imag. cap. 1. 2. & 3. Synod. diœces. cap. de sac. imag. 1610

§. 3. Cum scriptum sit domum tuam decet sanctitudo domine: Omnes Ecclesiarum, Societatum Sacellorum, aliorumque piorũ locorũ, Rectores Superioresue, infra tres menses à die publicationis, huius decreti, post diligentem inquisitionẽ certiorem faciant Ordinarium, publice ne, vel priuatim sculptæ, pictæ, aut alio quouis modo affabre factæ reperiãtur imagines in prædictis locis, falsi quippiam, profani, insoliti, apocryfi, præposteri referentes, quod fidelium corda procaci sua venustate, & lasciuia à vera pietate, & religione auertere possit: quas omnino corrigendas, & emendandas si fieri poterit, sin minus amouendas ex Ecclesiis, locisque sacris eliminandas

Ordinarius monẽdus an reperiantur in locis sacris imagines minus piæ & profanæ.

nandas, quam primum esse decernimus. Mandantes sculptoribus,& pictoribus, vt tali pacto sacras imagines sculpant in posterum effingantq; vt singulę earum partes, pietatem aspicientibus referant, ac sanctimoniã, quinon paruerit grauiter mulctabitur pro delicti qualitate.

Qui imagines sacras minus pias pingunt vel sculpunt puniantur.

§. 4. Vt Sanctorum reliquiis, qui debetur cultus, & veneratio deferatur, in locis honestissimis, capsulis, & vasculis affabre factis, qua decet pietate, & religione asseruentur, quæ cum populis religionis ergo ostendendæ erunt, id à Sacerdote superpelliceo induto & stola decorato, collucentibus faculis, religiosa grauitate omni spe quæstus ac temeritate abiecta exequtioni mandetur. Quare si osculandæ fidelibus offerantur, nullo pacto adsit clericus, vel alius quicumque qui capsula, pelui, vel bursa eleemosinas petat; vel sponte oblatas accipiat: è thecis vbi asseruantur in requisito Ordinario, ne exrahantur, & si loco mouendæ erunt id laici minime faciant, sed Clerici superpelliceum habentes; eædem in processionibus accensis funalibus à sacris initiatis sub vmbella deferantur; sciantque sacrilegos illarum suffuratores necnon audentes inscio Illustriss. & Reuerendiss. Arch. nouas reliquias publice populo venerandas proponere grauissimas sibi pœnas eiusdem arbitrio imponendas fore.

Reliquiæ sanctorum decẽter seruentur

A Sacerdote stola & alba decorato absque petitione elemosinarum fidelibus osculandæ tradantur reliquiæ.

A laicis ne loco moueantur reliquiæ:

Trid. sess. 25. de inuo. Sanctorum.

§. 5. Mandantes insuper omnibus ruralibus Ecclesiarum Rectoribus,& confraternitatum præfectis, in quorum locis sacræ reliquiæ existunt, vt intra sex menses earum omnium indicem, cum distinctione illarum, quæ ab Ordinario, recognitæ, & approbatæ sunt, vel non, in publicas tabulas referendum Ordinario tradant,& in Ecclesia, vel alio decenti loco, ad maiorem Dei gloriam, & Sanctorum eius venerationem augendam alium reliquiarum approbatarum cathalogum affigendum curent.

Surripientes reliquias nouasq: sine licentia exponentes puniãtur arbitrio.

Catalogum reliquiarum conficiant omnes rectores & societatum præfecti & ad Ordinariũ mittant intra sex menses & publice affigant.

CAPVT SEXTVM.

De miraculis.

§. 1. QVONIAM Satanas se non raro transfigurat in Angelum lucis. Nullus cuiuscumque gradus, seu conditionis existat; populorum concursus, & acclamationes,

occasione,

Sub pœna ex comunicatio nis ipso facto prohibentno uorum miraculorum publicatio & populorum con cursus eorum occasione.

occasione nouorum miraculorum admittat; donec rei veritas comperiatur, & legitime per Illust. ac Reu. Arch. ad quem spectat talium signorum cognitio approbetur, ne temere falsa pro veris admittendo, ac pro certis incerta, verorum miraculorum fides eludatur, pietasque fidelium, nec non eorum bona, & pecuniæ minuantur, sacrilegæ impiorum fraudes, & auaritia foueant. quodsi quis contra prædicta aliquid attentare præsumpserit excommunicatus existat.

Trid. sess. 25. de inuoc. Sanctorum. Syn prou Flor. rub. 6. c. 1.

CAPVT SEPTIMVM.

De sacris Repræsentationibus.

Ne dentur in scænā sacræ historiæ vel Christi passio absque facultate.

§. 1. NEMINI liceat absque Illust. & Reu. Arch. facultate, vel eius Generalis Vicarii quocumque loco, aut tempore veteris, aut noui testamenti historias, aliorumue Sanctorum pęclara gesta, & illustres pro Christo obitas mortes, multoque minus Christi seruatoris nostri necem, passionemq; sacratissimam in scœnam dare, sub pœna arbitrii: confirmantes, & innouantes quicquid in diœcesana Synodo sancitum fuit anno 1610.

Synod. Flor. rub. 5. c. 4. Synod. dioces. de spectaculis anno 1610.

CAPVT OCTAVVM.

De Libris prohibitis.

Dantes operam literis & tipographi Indicem librorum apud se habeant.

Bibliopolæ nec imprimant nec emant nec vēdant libros absque licentia.

§. 1. AD auertenda innumera pericula ex virulenta vetitorum librorum lectione animabus imminentia, omnes cum laici, tum Ecclesiastici, adamussim seruent regulas Indicis librorum prohibitorum; quem apud se habeant Typographi Bibliopolæ, & quicumque literis dant operam, & à bulla Leonis Decimi in Concil. Later. ædita, & à decretis Tridentinę Synod. transuersum vnguem ne discedant. Mandantes Typographis, ne quid imprimant sine debita facultate, & licentia in fronte, vel calce librorum semper apponenda. Bibliopolis omnino interdicentes venales exponere libros denuo impressos, donec Ordinario constiterit, cum propriis exemplaribus esse collatos, nec aliunde cœmere antequam

eorum

eorum indicem ad eundem deferant approbandum ſub pœna amiſſionis librorum, & arbitrii; innouantes quæ de impreſſione librorum, in ſuperioribus conciliis cum Prouincialibus, tum Diœceſanis ſancita ſunt, contra facientes intelligant ſibi omnes pœnas eſſe ſubeundas in indice librorum, & conciliis contentas.

Conc. Lat. ſub Leo. X. inter ſollicitudines. Conc. Trid. ſeſſ. 4. in. decreto de editione ſacrorum librorum Conſtit. antiquæ Flor rub. contra impreſſ. librorum c. 1. Concil. prou. Flor. rub. 2. c. 1. 2 3

§. 2. Inſuper omnibus librorum auctoribus, & ſcriptoribus mandamus, vt Illuſt. & Reueren. Arch. vel eius Generali Vicario librum impreſſum, & cum exemplari conferendum tradant manu propria ſubſcriptum. — Librorum auctores librum impreſſum manupropria ſubſcriptum tradant Ordinario.

CAPVT NONVM.

De Sortilegiis Diuinationibus, Maleficiis, Superſtitionibus Magigiſque artibus abolendis.

§. 1. VT diabolica inuenta, quæ nunquam, aut raro ſine tacito, vel expreſſo cacodęmonis pacto, idololatriæ labe, ſaltem materiali, & magna animarum clade exercentur, è noſtra Diœceſi exterminentur, & in barathrum vnde prodierunt perpetuo detrudantur. innouat, atque diligentiſſime ſeruari vult ſancta Synodus, quæ de ſacrilega hac, & deteſtabili corruptela, ſtatuunt antiquæ conſtitutiones Florent. & prouincialis Florentina Synodus; nec non ſacra œcumenica concilia, & Apoſtolicæ conſtitutiones. quare ſub pœnis in iiſdem contentis, & aliis arbitrariis imponendis, nullus, cuiuſcumque gradus ſexus, aut conditionis exiſtat in poſterum audeat, verbis, nodis, cantionibus, caracteribus, ſignis, ligaturis, aut alio quocumque modo, maleficam, ſortilegam, veneficam, aut aliam quamcumque ſimilem ſuperſtitionibus plenam, & perpetuo damnandam artē profiteri, colere, docere, per ſe, vel per alium exercere, ſiue pro depellenda febre, ſiue pro ſanguine ſiſtendo, alioue quouis morbo fugando, aut valetudine recuperanda, etiam animalium, ſiue ad res deperditas, vel — Prohibentur omnia Sortilegia ac ſimilia flagitia innouanturque antiquæ pœnæ.

furto ablatas recuperandas, theſauros inueniendos, ſiue pro alio, quocumque negociorum genere, etiam in ſpecie, & apparentia licito, ne dum malo, aut per ſe prohibito; vt ad vindictam de inimico ſumendam, turpes amores conciliandos, & alia ſexcenta perpetranda facinora, à viliſſimis diaboli adinuenta mancipiis, & architectis, aſſerentibus interdum; ſe preter orationem Dominicam, Angelicam ſalutationem, cum expreſſione ſigni crucis, aut alia pia, & ſacra verba addere, vel nõ agere quicquã ad illaqueandos imprudentes, egregie mentiendo; in quem finem ſub pœna quinquaginta aureorũ, omnibus aurificibus diſtricte præcipimus, vt nullo pacto audeant feria 5. vel 6. maioris hebdomadæ, domi, vel in ſuis officinis, aut alio quocumque loco annulos, cruces, & alia ſimilia ſigna ſacra, vel profana fabricare, aut fabricata ab aliis, vendere.

Pœna 50. aureorum imponitur aurificibus quedam ſigna fabricãtibus & vendentibus.

Can. 26. q. 1. 2. 3. 4. Extra de ſortilegiis per totum. Concil. Ancyranum c. 23. Concil. Agathenſe cap. 42. conſtit. Sixti V. Cœli, & terræ. Conſtit. antiquę Florent. rub. de Deo glorioſo c. 7. Synod. prouin. Floren. rub. 7. cap. 1. & 2. Concil. Later. ſub Leo. X. ſeſſ. 9 de refor. Curiæ. D. Thom. 22. q. 96. art. 4.

CAPVT DECIMVM.

De Blaſphemis.

§. 1. CVPIENTES non ſolum ex parte, ſed funditus exe crãdum Blaſphemiæ ſcelus euertere, & ora in Deum, & Sanctos maledicta euomentia obſtruere, confirmando & innouando, quæ in antiquis conſtitutionibus Florentinis & in prouinc. Flor. Syn. contra blaſphemos decreta, fuere, recipit ſancta Synodus; vt par eſt, & ab omnibus ſeruari mandat Leonis X. conſtitutionem in Lateranenſi Concilio editam, & à Pio V. Pont. Max. innouatam, confirmatam, & auctam; quare laici in hoc blaſphemiæ crimen incurrentes pœnas dictæ conſtitutionis non effugient. Clerici verò pro prima vice fructibus vnius anni omnium & quorumcumque beneficiorum ſuorum: pro ſecunda beneficiis ipſis priuentur: pro tertia omnibus dignitatibus exuti deponantur, & in exilium mittantur; Quod ſi Clerici nullum obtinuerint beneficium, pœna pecuniaria, vel corporali pro prima vice puniantur,

Laicorum blaſphemantiũ pœnæ.

Clericorum blaſphemantium pœnæ.

pro

pro secunda carceribus mancipentur, pro tertia verbaliter degradentur, & ad triremes mittantur; si reliquos Sanctos blasphemauerint pro qualitate blasphemiæ Ordinarii arbitrio puniantur. Porro confessarii, vt par est, Leonis X. mandati memores, absque grauissima pœnitentia, seueri confessoris arbitrio iniuncta neminem blasphemiæ, reum in foro conscientiæ possint absoluere.

Blasphemi nõ absoluantur absque grauissima pœnitẽtia.

Leo. X. in conc. Lat. sess. 9. de reform. curiæ. P. V. cum primum Apost. off. Constit. Flor. rub. de Deo glorioso c. 1. Syn. prou. Flor. rub. x. c. 1. 2. 3.

CAPVT VNDECIMVM.

De Hæreticis, & Iudæis.

§. 1. NE dormiente patre familias, veniat inimicus homo ad superseminanda zizania, singulare, ac maximum studium impendant parochi, ne rudes, indocti, & imperiti homines, de rebus ad fidem pertinentibus vlla de causa quamtumuis pia, & sancta publice, priuateue disceptent, vel sermones misceant, cęterasque similes occasiones periculis plenas omnino prohibere, ac tollere pro viribus curent, sedulique sint, ac diligentes, in inquirendis, de fide male sentientibus, & de eadem suspectis hominibus, illisque repertis, nulla interposita mora, lupos ouina pelle indutos, adesse significẽt, Ordinariumq; admoneãt, an aliqui viri, vel mulieres deprauatis, ac deperditis moribus, qui Deum ore confiteantur, factis autem negent, in sua parochia existãt, ne morbida fuecta pecus, totum corrumpat ouile; qui verò negligentes fuerint, grauissime puniantur.

Curent Parochi ne rudes, & indocti de fide disputẽt.

De fide male sentientes vel deprauate viuentes deferantur.

Matt. 13. Syn. prou. Flor. rub. 9. c. 1. & 2.

§. 2. Vt Iudaicæ perfidiæ, occasiones corrumpendi, bonos Christianorum mores, quantum fieri potest, adimantur, ex sacrorum canonum decretis, edicit sancta Synodus, ne Iudæi diebus festis emant, vendant, aut alio quouis modo contrahant, seu quidpiam aliud agant, à sanctorum temporum veneratione, & cultu alienum, extra locum illis ad habitandum assignatum, sub pęna arbitrii.

Nec emant aut vendant Iudæis festis diebus nisi in locis sibi ad habitandum assignatis.

Syn. Flor. prou. rub. 8. c. 1. C. quia super de Iudæis & Saracenis.

§. 3. Et vt serui, à Domino reprobati, in cuius mortem

nequiter conspirarunt, se saltem, per effectum operis, agnoscant illorum seruos, quos Christi mors, liberos, illos vero, seruos effecit; sub excomunicationis pœna, in prouinciali Florentina Synodo, ipso Iure lata, & aliis à sacris canonibus statutis pœnis, omnino interdicimus, ne Christiani liberę filii, vlla in re Iudęis seruiant, filiis ancillę: neque obstetricando, neq; lactando, neque educando, aut aliud quoduis ministeriũ, eis impendendo; & si in diem vel horam, eis operas suas locauerint, apud illos cibum minime capiant, neque medicos iudæos, ad se accersant, aut illorum escis vtantur, neque ab iisdem, exculenta, aut poculenta, coemant, nec vllam artem Christianorum liberi ab illis addiscant, ac multo minus, ad conuiuia, nuptias, vel dies festos, & iudęorum synagogas accedant, aut cum eis ludant, vel quod detestabilius est, choreas ducant; tandem societates, coniunctiones, & nimias familiaritates, cum illis habere omnino sub eadem excomunicationis pœna prohibemus: quod si lactandi puerum hæbreum necessitas vrgeat aliquando; id non fiat à Christiana muliere, nisi approbante Ordinario, ac de eius licentia in scriptis obtenta, & extra iudęorum domum.

Christiani cũ Iudæis communicantes excommunicantur.

Mulier christiana infante Iudæo lac minime præbeat.

C. Nullus. C. Omnes 28. q. 1. C. Etsi Iudæos. C. Iudæi il 2. & C. Adhæc de Iudęis & Saracenis. Synod. prou. Flor. rubr. 8. c. 2. Sanchez in summa lib. 2. c. 31.

§. 4. Porro Christiani, qui iudæorum opera vtuntur ad sortes, diuinationes, vel artem magicam, aut actionem quamcumque superstitiosam, seu maleficia, & veneficia conficienda, vel destruenda, ipso facto excommunicati existant, iudęique, talia perpetrantes, bonis omnibus spoliati, iisque sęculari fisco applicatis, ad triremes perpetuo damnentur.

Opera Iudęorum ad maleficia destruẽda vel astruẽda vtentes ipso facto excommunicãtur.

CAPVT DVODECIMVM.

De festorum dierum cultu, & obseruatione.

§. 1. SI non audieritis me, dixit olim Dominus per Ieremiam vt sanctificetis diem Sabbati, & ne importetis onus, & ne inferatis per portas Hierusalem, in die Sabbati; succendã ighem, in portis eius, & deuorabit domos Hierusalem, & non extinguętur: adeo displicebat ei, tempus diuino cultui debitum,

Quam graue facinus sit sacra tempora profanare.

tum, in opera seruilia iudęos impendere, quamuis eorum festi dies, multo minorem sanctitatem, quam nostri; in quibus maiorum beneficiorum memoria recolitur continerent. Quare ad auertenda, à fidelium ceruicibus, intentata supplicia, aliaq; longe maiora, a Deo parata, contemnentibus, & plane deridentibus Sabbata eius, licitum sibi ducendo, eadem prorsus facere, diebus festis, quæ profestis, & quidem in omnium conspectu, ac magna cũ offensione populorũ. Innouat sancta Synodus, quæ alias, tum in constitutionibus Florentinis, tum in prouinciali Synodo sancita sunt; hortaturque Christi fideles, ne grauentur exequi, quæ canones antiqui Trid. Concil. nec non fęlic. record. Pius Quintus sua constitutione edita anno 1566. Kalendis Aprilis incipiente Cum primum apostolatus, de festorum cultu tradiderunt; quin immo, vt facilius omnes quantumuis rudes, sciant, quæ fieri nequeant prædictis diebus, placuit sanctæ Synodi quædam in specie statuere, eademque Sacerdotibus animarum curam habentibus legenda iniungere, sub pœna quinque aureorum, singulis mensibus, inter missarum solemnia, dum magna fidelium frequentia in Ecclesia reperitur, eisdemque mandare vt plebem sibi commissam doceant, præter ęternæ pœnæ reatum, etiam temporales infra imponendas incursuram, quoties eadem violare pręsumpserit.

Innouantur antiqua decreta.

Quæ continetur in hoc C. sub pœna 5. aureorũ legantur a Parochis publice singulis mensibus.

Ierem. c. 17. Const. Ant. Rub. de festor. dier. obser. cap. 1. 2. & 3. Conc. prou. Flor. c. 1. & 2. Cap. 1. C. licet C. conquestus de feriis C. pronuntiandum de consecr. dist. 3. Conc. Trid. sess. 25. de delectu ciborum. Ieiu. & dieb. festis. Pius V. Cum primum.

§. 2. Qui in venditione rerum, ad victum diei festi, ægrotorumque curationem conducentium, detinentur missam omnino audiant, nec iter facturi prius illud arripiant, quam sacrificio missæ adfuerint, nisi eo profecturi sint, vbi sacrificio adesse valeant. Qui verò in bestiis pascendis, erunt occupati, quantum fieri poterit studeant hoc salubre præceptum adimplere, præsertim iis in locis, vbi non vna tantum missa dicitur; sciantq; grauiter delinquere parentes qui filias grandiusculas, domi detinent, dum sacra mysteria peraguntur, & fidei rudimenta traduntur à parochis, eas educentes dum choreæ fiunt, & saltationes. Quare, conscientias parochorum onerantes, illis iniungimus, vt nullo pacto extra mortis articulum sacramenta ministrent parentibus, dictas filias grandiusculas

Denegentur Sacramenta impedientibus grandiusculas filias ne missas audiant.

diusculas, absque legitima & iusta causa, domi detinentibus, & impedientibus, ne sacrificio Missæ festis diebus intersint, alia que Ecclesiæ præcepta exequantur; non obstante, quacumq; obfirmata corruptela, & abusu, quem hac nostra constitutione tollere intendimus: causa vero, an fuerit legitima, nec ne, à parocho examinanda est, & admittenda, vel reprobāda. *Prima ad Timot. 5. cap. duo ista 23. q. 4. & C. non putes 23 q. 5. Nauarr. c. 14 num. 17.*

Videant parochi an parentes habeant causam legitimam impediendi &c.

§. 3. Artes illiberales, ne exerceantur, aliudue opus fiat, à festis diebus alienum, in quibus nil vendatur, aut ematur, præter id, quod ad victum eius diei, vel ægrotantium curationem, necessarium erit, sub pœna quinque aureorum, quorum duo delatori dentur reliqum pauperibus largiatur; sub eadem, & maiori mulcta prohibentes, ne officinę, aut omnino, aut aliqua ex parte apertæ festis diebus habeantur; nisi talia inibi contineantur, quæ ex legitima consuetudine, non solum statis horis diei festi, sed quacumque parte eiusdem diei, in aliquibus vrbis partibus, per vices, libere vendi permittuntur; qualia fere sunt, quibus infirmi, & reliqui ad victum quotidianum comparandum indigent; pro quibus officinis apertis, rebusque venditis pater, dominus, & principalis artifex, teneantur, si filius, famulus, aut quiuis alius minister deliquerint. Tonsores præsertim, & Cupedinarii, Sutores, Calceolarii, frequentius peccantes, hæc pro viribus seruent. Insuper contra hanc nostram constitutionem quidquam vendentes vel adducentes illud amittant nulla habita super hoc processus ratione, sed sola rei veritate inspecta, præsertim si res aduectæ fuerint ligna, pali, arundines, carbones, carbunculique minusculi.

Quod ad victum & ægrotos necessarium non est non vendatur die festo.

Officinæ nec etiam ex parte pateant.

Qui contra prædicta fecerit rerum amissione puniatur.

§. 4. Qui rusticale opus exercuerit, seu fimum publice collegerit aut merces euehendo, aut res externas inuehendo, vecturam fecerit, (vino, oleo, aliisq; cibariis exceptis) mulctetur duobus aureis, & crescente contumacia grauioribus mulctis subiiciatur. Mercatus non fiant sub pœna amissionis merciū, locis piis applicanda, celeberrimis illis nihilhominus exceptis, qui italicæ Fiere dicūtur, longo vsu permi, ssiraroq; contingentes, quo plurimi, ex diuersis, & distantibus locis confluunt, & merces aduehunt; profanæ negotiationes, & iudiciorum strepitus, conquiescant; nulli contractus celebrentur, præter eos, qui ad sponsalia, matrimonia, & pietatem pertinent,

Nundinæ celeberrimæ sunt permissę

nent, transgressores decem aureos soluant.

C. Omnis de feriis Pius V. ir conslit cum primum. Flor. const. rub. de fest. dier. obser. c. 1. Conc. prou. Flor. rub. 11. c. 2.

§. 5. Præstigiatores, circulatores, & similes hominum quisquiliæ, publicis, aut quasi publicis in locis, præsertim in villis, & castris, dum cælebrantur diuina officia, omnino sileant, & á suis nugis abstineant, nec vllas sacras historias, aut imagines absque licentia Ordinarii venditent, ac ludos choreas cætaraque irritamenta nugarum per idem tempus exercentes puniantur.

Circulatores præsertim in villis sileant tempore diuinorum.

Conslit. Flor. rub de fest. dier. obseru. c. 2. Conc. Flor. prou. rub. 11. cap. 2.

§. 6. Liceat tamen supradictis diebus, ea opera persequi, quę temporis moram continuationemque requirunt, vt lateres, vitrum, calcemque, decoquere, mulionibus, & agasonibus, cęptum iter perficere (non autem incipere) audita missa si fieri poterit: fabris ferrariis viatorum equos, necessitate præsertim vrgente, soleis ferreis induere, bestiarumq; morbos curare, obquam necessitatem, poterunt rustici tempore messis, & vindemiæ ea opera facere, quæ sine certo, & magno damno, in aliud tempus differri minime possunt, dummodo sacro intersint, & de prędicta necessitate parochum moneant, eoq; rationabiliter inuito nihil faciant.

Festis diebus aliqua fieri permittuntur ob necessitatem.

C. Licet de feriis. Const. Floren. rub. de fest. dier. rub. c. 1. Conc. Flor. prou. rub. 11. cap. 2.

§. 7. Et quia multi præsertim fœminæ, sub specie paupertatis, & ocii fugiendi, in maximam plerumque perniciem suorum, & aspectantium animorum, sibi licitum ducunt, nonnulla seruilia opera diebus dominicis, & aliis similibus, exercere, & quidem in viis, vel præ foribus sedendo, dum plurimi transeunt. Volens sancta Synodus, necessitati simul, & conscientiis consulere, singulorum; edicit, vt nulli, post hac, quocumque prætextu, huiusmodi opera diebus prędictis, exerceāt, nisi prius á proprio parocho, vel á probo confessario, quorum conscientias oneramus, facultatem acceperint; illaque priuatim tantum faciāt, in propriis ædibus, vel officinis, ianuis clausis, ac tali adhibita cura vt nulli præbeant offensionem, nec missam omittant; alioquin tanquam violatores diei festi seuere puniantur, & crescente contumacia excomunicentur:

Qui ex necessitate consulto parocho vel confessario seruile opus exercuerit priuatim exequatur audita missa.

§. 8.

§. 8. Hæros tandem, hærasque monemus reos læthalis culpæ futuros, quoties sibi inseruientibus viris, ac fœminis, ad proprias vestes sarciendas, & similia, sine quibus vita duci nequit humana iniuste denegant, partem aliquam temporis Deo minime sacri, illos hac ratione cogentes ea perficere diebus festis quæ Christi fideles minime decent. Hortatur etiam omnes sancta Synodus, ne tunc temporis incedant personati, nec illis ad commessationes, & ebrietates abutantur, quasi festi dies, in honorem sanctorum, per luxum, ac lasciuiam agantur.

Heri hęreq: impedientes famulos ne diebus profestis sibi ipsis modice laborent peccant.

Dies festi vane & otiose non insumantur.

Nauarr. c. 14. num. 21. Conc. Trid sess. 25. de inuoc. & vener. Sanctorum.

§, 9. Et si superius, iudiciorum strepitus conquiescere ediximus non ideo damnandos duximus, earum regionum mores, vbi rurales iudices rusticis ius dicunt, diebus sacris, cum aliis temporibus, suis operibus sint intenti, quæ non possunt absque in commoditate dimittere.

Iudices rurales poterunt ius dicere rusticis.

Caiet. in Sum. ver. fest. violatio. Nauarr. c. 13. n. 13. Toll. lib. 4. cap. 24 n. 11.

Festa quæ in vrbe & Diœcesi Florentina omnes venerari debent & Parochi populis colenda præcipere sunt hæc videlicet.

MENSE IANVARII.

1 Circuncisio Domini Nostri IESV Christi.
6 Epiphania Domini.

MENSE FEBRVARII.

2 Purificatio B. Mariæ Virginis.
24 S. Matthiæ Apostoli anno vero bisestili 25.

MENSE MARTII.

25 Annunciatio B. Mariæ Virginis.

MENSE APRILIS.

Vacat.

MENSE

MENSE MAII.

1 Sanctorum Philippi, & Iacobi Apostolorum.
3 Inuentio S. Crucis.
25 Sancti Zenobii Episcopi Florentini in vrbe tantum ex præcepto colitur.

MENSE IVNII.

24 Natiuitas Sancti Ioannis Baptistę.
29 Sanctorum Petri & Pauli Apostolorum.

MENSE IVLII.

25 S. Iacobi Apostoli.

MENSE AVGVSTI.

10 S. Laurentii Martiris.
15 Assumptio B. Mariæ Virginis.
24 S. Bartholomęi Apostoli.

MENSE SEPTEMBRIS.

8 Natiuitas B. Mariæ Virginis.
21 S. Matthęi Apostoli & Euangelistæ.
29 S. Michaelis Arcangeli.

MENSE OCTOBRIS.

28 Sanctorum Simonis, & Iudæ Apostolorum.

MENSE NOVEMBRIS.

1 Festum omnium Sanctorum.
30 S. Andreę Apostoli.

MENSE DECEMBRIS.

21 S. Thomæ Apostoli.
25 Natiuitas Domini Nostri IESV Christi.
26 S. Stephani Protomartiris.
27 S. Ioannis Apostoli & Euangelistæ.

Præter ea omnes, & singuli dies Dominici.

Dies Resurrectionis Domini Nostri IESV Christi cum duobus diebus immediate sequentibus.

Ascensio eiusdem Domini Nostri IESV Christi.

Pentecostes cum duobus diebus immediate sequentibus.

Festum Corporis Domini Nostri IESV Christi.

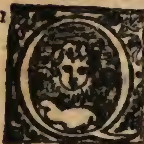
Insuper extra vrbem, vbi viget consuetudo, Dies festi titulares, vel dedicationis vniuscuiusque Parochialis Ecclesiæ, similiter coli mandamus à Parochianis.

TITVLVS SECVNDVS.

De Sacramentis, & Sacramentalibus eorumque administratione.

CAPVT PRIMVM.

De Sacramentis in genere.

§. 1
QVANDOQVIDEM superior titulus plurima continet de Ecclesiæ fundamento, ac basi, quæ Christi fides est, à ratione alienum minimè duximus agere in præsentia de visibilibus septem columnis, à diuina Sapientia excisis, vt super eas Ecclesię suæ domum ędificaret, ac de septem vberrimis fontibus Saluatoris, è quibus gratiarum aquas in gaudio hauriant fideles; cum ea sit hominis imbecillitas, vt res, sub sensum, minime cadentes, non nisi ex iis, quæ sensibus obiiciuntur, coniicere possit; ideoque Diuinæ Prouidentiæ, & sapientissimæ suauitatis fuerit arcana diuina, sub sensibilibus signis hominibus proponere, iisdemque signis, efficaciã dare, vt per illa Deum homines colere, & ipsorum iustitia, vel incipere, vel augeri, vel certe amissa reparari, vt inquit Tridentinum facile posset.

Quare instituta sint sacramenta.

Quare vt plebs fidelium in dies magis ad sacramenta, piè, & magna cum reuerentia recipienda accendatur; parochi cum de proximo sacramenta erunt administranda, illorum vim, & efficaciam ad suscipientium captum & intelligentiam, pie, prudenterque lingua vernacula secundum formam à Romano Cathechismo præscriptam explicare non negligant.

Parochi vim aliquando Sacramentorũ explicent.

Prouerb. 9. Isaias 12. Trid. sess. 7. in proem. Trid. sess. 24. c. 7. de reform. Concil. Flor. prou. rub. 28. cap. 1.

§. 2. Cum sacramenta non solum sine lethali culpa, sed etiam sine simoniæ labe, & auaritiæ specie, præbenda sint; caueant omnes, ne in eorum administratione quicquam exigant, aut etiam verbis, vel signis directe, vel indirecte petant, sin autẽ aliquid eis à quoquam, vltra datum eleemosinæ titulo, vel

Sacramenta absque simoniæ & auaritię labe ministrentur.

vel oblatum fuerit, & si laudabilius esset, illud quoque quasi non debitum recusare, non obstamus, quin quòd libera voluntate, & ex fidelium charitate offertur, accipere valeant; qui secus fecerit, eum pœnis à iure communi statutis, & aliis plecti volumus.

D. Tho. 3. par. q. 64 ar. 6 in O, & ad tertium In 4. dist. 24. q. 1. ar. 3. quæstiunc. 5. C. per Esaiam C. Baptizandis C. nullus Episcop. cum plur. sequentibus 1. q. 1. C. vlt 15. q. 8. C. Placuit 1. q. 1.

§. 3. In sacramentorum, & sacramentalium confectione & administratione, ne latum vnguem discedant, à ritibus, cæremoniis, ac consuetudinibus S. R. E. cunctarum Ecclesiarũ matris, & magistrę, quare cum nuper publico Ecclesię bono, in lucem prodierit rituale romanum Paul. V. Pont. Max. iussu editum, vbi sacri, & sinceri Ecclesiæ ritus in sacramentorum administratione, aliisque Ecclesiasticis functionibus seruandi affatim comprænhenduntur; Omnibus parochis, & sacramentorum administratoribus, districte præcipitur, vt intra sex menses a publicatis constitutionibus illud apud se habeant, & ad illius normam sua ministeria peragant, illudq; sæpius euoluant, diligenterque obseruent, quæ generatim, & singillatim, in eo seruanda dicuntur; qui non paruerint quinque aureos soluent, pauperibus erogandos, vel alias pœnas dabunt arbitrarias.

Parochi habeant nouum rituale ex cuius præscripto sacramentalia, & sacramenta ministrent.

Syn. prou. Flor rub 28 cap. 3.

§. 4. Singulis annis, Plebani olea sacra, ab Episcopo recenter confecta, ex Ecclesia Cathedrali accipiant, & ea distribuant reliquis Ecclesiis sibi subiectis, quarum rectoribus sub pœna duorum aureorum ex auro, pręcipimus, vt de manu proprii Plebani illa recipiant; innouando quæ in diœcesana Synodo anno 1610. sancita fuere; oleaq; prædicta nulli, qui Sacerdos non sit, vel saltem sacris initiatus deferenda tradant, cum sacra profanis manibus contingere nefas sit; eaq; clauibus obserata diligenter custodiant, adeo vt claues semper sint apud parochum, nec alteri, ad euitandos sacrilegos sacramentorum abusus, nisi vrgente necessitate tradantur, & ob eamdem causam in domicilio ęgroti, nùmquam relinquantur, nec alibi sub quouis prætextu, nisi forte adsit Sacerdos, qui eorum se diligentissimum custodem fore promittat, qui secus fecerit Superioris arbitrio grauiter mulctetur.

Rectores à propriis Plebanis olea sacra accipiant et a sacris initiatis deferantur.

Olea sacra nec referantur nec in domo ęgroti relinquenda.

Suspenduntur ipso facto Clerici abutentes sacramentis & sacramentalibus.

Syn. prou. Flor. rub. 28. cap. 4. Syn. diœces. de Sacram. extrema

unctionis. Conc. Mogunt. 1.c.27. Syn. Flor. prou rub.28.c. 5.

Suspendũtur ipso facto clerici abutentes sacramentis & sacramentalibus.

§. 5. Quod si quis tam audax, ac facinorosus existat, qui sancta canib. tradere non vereatur sacramenta, ac sacramentalia ad alios vsus conuertendo, quam ad eos, ad quos à Christo Domino, & eius sponsa instituta fuere, etiam sub prætextu medicinæ, si sacerdos fuerit, aut sacris initiatus, ipso facto ab officio & beneficio sit suspensus, si laicus puniatur acerrime. *Cõst.ant. Fl.rub.de Deo glor.c.6.Syn.Fl.pro c.5.Conc.Mog.pri.c.27.*

In vasibus argenteis aut stamneis asseruentur sacra olea.

§. 6. Vasa porro ad olea sacra seruanda ex decenti materia sint, non lignea, vitreaue, aut ex lapide alabastrite, sed argentea, vel stamnea, affabre facta, diligenterq; elaborata, distinctis, ac perspicuis literis nomen olei intus inclusi in corpore præseferentia, ac munda, suisque capsulis intus serico, extra corio circumuestitis inclusa, quæ in Ecclesia vel sacristia, in loco decenti, clauibusque obserato seruentur, qui negligentes fuerint pro modo culpę pænas luant.

CAPVT SECVNDVM.

De Sacramento Baptismi.

Omnia exequantur ex præscripto noui ritualis

§. 1. QVAE Pii V. Cath. ac Rituale Rom. ex Pauli V. mandato impressum, de Sacramenti huius administratione, tradidere, tam accuratè, ac diligẽter conscripta sunt, vt nihil addi posse videatur. Quare vnusquisque sacerdos, huius sacramenti ex officio minister illa attente legere, plene intelligere, & exacte exequi curet, siue materiam, formã, baptizantem, aut baptizandos attingant, siue patrinos, baptisterium, sacra olea, cęteraque requisita siue modum scribendi baptizatorũ, & patrinorũ nomina in libro ad hoc parato respiciant.

Parochi doceant omnes pręsertim obstetrices vali de baptizare

Mulieres ignorantes baptizare omittant iuuarẽ parturientes

§. 2. Cum omnes possint, ac debeant in necessitate baptizare, expedit parochum diligenter attendere, ne ob ignorantiam eorum quæ iure diuino requiruntur ad rectam sacramenti huius administrationem, omnino necessarium mediũ, ad salutem obtinendam, irritum, & inane reddatur; ideoque, quam intentionem habere, quam materiam adhibere, quibus verbis conceptam formam exprimere debeant, ministrantes baptisma, parochi cum generatim omnibus, in Ecclesia, tum priuatim obstetricibus parturientes fœminas adiuuarę assuetis ostendant, & si quas ignorare ritum vere baptizandi repererint, omnino iis prohibeant obstetricandi munus exercere, donec omnia optime nouerint; quæ si priuatim

monitæ

monitæ parocho parere renuerint, excõmunicationem ipſo facto incurrant, Parochus vero ex negligentia eas obſtetricare permittens, arbitrio Ordinarii puniatur.

§. 3. Si quando neceſſitate inſtante, aliquem domi baptizari contingat, diligenter exquirat Parochus, à baptizante, vel baptizati parente, aut aliis de hac re certam notitiam habentibus, quæ materia, quæ forma adhibita fuerit ad conferendum baptiſma; quod ſi rite collatum eſſe deprehendat, tantum ea ſuppleat, quæ ad ſolemnitatem requiruntur, ſi minus recte, vel conferat ſimpliciter, vel ſub conditione, ſi dubiũ probabile emergat de validitate baptiſmi domi collati. Quomodo ſe gerat Parochus erga domi baptizatos.

§. 4. Non plures quam vnus, vel vna, aut ad ſummum, vnus, & vna ad baptizatum è ſacro fonte, ſuſcipiendum admittantur, à parocho, qui prius ſciſcitetur ab iis ad quos ſpectat quem, vel quos elegerint ad hoc munus obeundum; doceatque patrinos, cognationem ſpiritualem contraxiſſe matrimonium impedientem, ac dirimentem cum baptizato, & vtroque parente baptizati; caueatque ne regulares, vel excõmunicatos, ĩterdictos, publice criminoſos, infames, aut eos qui in paſchate eo anno ſacram hoſtiã confeſſione præmiſſa, vt Eccleſia præcipit, nõ ſumpſerint, vel Clericos abſque licentia Ordinarii, ad leuandũ de ſacro fonte baptizatũ admittat. Doceantur Patrini cognationem ſpiritualem nec plures eligantur quam vnus & vna. Arceant aliquos curati à leuandis è ſacro fonte infantibus.

Conc. Trid. ſeſſ. 24. de ref. Matr. c. 2. Conc. prou Fl rub. 29. c. 4.

§. 5. Sudariola quæ gratia abſtergẽdi infantis caput ad Eccleſiam deferuntur, nec non candelæ, vel ſi quid aliud, ad Eccleſiam defertur baptiſmi miniſterio deſeruiens, apud baptizantem maneant, nec vlli dentur, aut reſtituantur ipſis deferentibus, vt ſortilegiis, & ſuperſtitionibus via occludatur; quinimo, omnes abuſus quantum fieri poteſt abolere curent baptizantes, quoſque tollere minime poterunt, per ſe ipſos, quam primum per Ordinarium efficaciter tolli, curent. Sudariola et delę & ſimilia remaneãt apud baptizantes.

§. 6. Plebani aliique apud quos eſt fons baptiſmalis, habeant librum in quo baptizatorum, parentum, ac patrinorũ, & matrinarum nomina, & reliqua pro vt in diœceſana Florentina Synodo, & Romano rituali dicitur deſcribantur, & ſingulis annis ſtatuto tempore ſchedulam, vel librum prædicta continentẽ Cancellario Archiepiſcopalis curię tranſmittant, ſub pœnis in ſupradicta Synodo iniunctis. Scribantur nomina baptizatorum & patrinorũ & mittantur ad Curiam.

Synodus Diœceſana Flor. de Sacram. Baptiſmi.

§. 7. Moneant parochi, puerperas, vt cum primum poſt partum domo exierint, mox ad Eccleſiam, Deo eiuſque Matri

gratias

§. 3. Cum Sacramentum istud, indelebilem caractherem, imprimat, nec sine sacrilegio reiterari possit, habeant omnes parochi librum, in quo describant suæ parochiæ confirmatos, nec non patrinos (exceptis locis vbi consuetudo est, vt vnus sit omnium confirmatorum patrinus,)& singulis annis, vt dictum est de libro baptismi, eodem fere tempore librum, aut schedulam confirmatorum, & patrinorum nomina continentem, cancellario curiæ Archiepiscopalis mittant in archiuio asseruandum, qui negligentes fuerint, quinque aureos soluant.

Nomina confirmatorum & Patrinorũ describantur & ad curiam mittantur.

§. 4. Si quis dubius sit an hoc Sacramentum receperit, nec ne, non prius accedat ad illud suscipiendum, quam dubium rationabiliter deposuerit, vel si dubium vincere nequit, antequam Archiepiscopum vel confirmantem consulat, aut pium, & prudentem confessarium.

Dubius de cõfirmatione quid agere debeat.

CAPVT QVARTVM.

De Augustissimo Eucharistiæ Sacramento.

§. 1. VT admirabile, & augustissimum sacramentum Eucharistiæ, inter cætera sacramenta adeo excellens, siue maiestatem Christi in eo existentis, siue modum mirificum, & infinita prope miracula, quæ in hoc perficiendo mysterio contingunt, siue fructus, eiusque vtilitates consideres, sanctissime præ cæteris colatur, religiosissime tractetur, ac custodiatur; volumus omnes Ecclesiarum rectores intra tabernaculum concinne depictum, & elaboratum, occlusum clauibus, ac in mundissimo, tutissimo, & honestissimo templi loco constitutum, tam venerabile Sacramentum asseruare; ij vero animarum curatores, qui sanctissimi huius Sacramenti, particulas aliquas iugiter in pixide non habuerint, nec ante illas vnam saltem lampadem diu, noctuque collucentem, quoties alterum ex iis omiserint, quatuor aureorum mulctam incurrant, quorum duo, accusatori, reliqui pauperibus erogentur.

Negligentes in asseruanda & custodienda sanctissima Eucharistia puniũtur.

Synod prou. Flor. rub. 31. cap. 1. Constit. Pii V. quæ incipit Cum primum. Constit. Antiquæ Flor. de celebratione Missarum c. 7.

§. 2. Quoniam optandum esset, vt in singulis missis astãtes fideles, non solum spirituali affectu, sed sacramentali, etiam

Eucharistiæ perceptionem comunicarent, quoad eos sanctissimi illius sacrificii fructus vberior perueniret, vtque, aurea illa sæcula redirent, in quibus plebs Christi panem Angelorum quotidie manducabat; ideo parochi inter missarum solemnia populum frequenter admoneant, de antiqua Ecclesiæ consuetudine, eumque ad frequentem sanctissimi huius Sacramenti susceptionem inflamment, vtque celebrioribus saltem diebus, in quibus Resurrectionis, Missionis Spiritus Sancti, Natalis Domini, Assumptionis beatissimæ Virginis, & Omnium Sanctorum memoria recolitur, ad illud reuerenter accedant, hortari pro viribus non omittant.

Hortentur populos parochi vt frequentes ac deuote suscipiant Sacramentum. Corporis Christi.

Conc. Trid. sess. 22. c. 6. Actorum 2. C. peracta. C. quotidie. C. Si quotiescumque De consecratione dist. 2. Cathechis. Rom. part. 2. Synod prou. Fl. rub. 31. cap. 4.

§. 3. Quamquam certissima norma sumendæ Eucharistiæ sit ea, quam Diuus tradidit Augustinus, Sic viue vt quotidie possis sumere, certa tamen vnicuique regula præscribi minime potest, vtrum singulis mensibus, vel hebdomadis, vel diebus magis expediat hoc sacramentum sumere, idcirco vnusquisque, prudentis confessarii arbitrium sequatur, cuius est definire, pro diuersitate statuum, & morum quid cuique conueniat; quamuis raro videatur alicui consulendum, præsertim mulierculis, ac deuotulis, quibusdam importunis, volentibus quotidie comunicare, vt frequentius, quam tertio quoque die cõmunicent; cum Ecclesiæ vsus, non parum faueat, cõmunicantibus tantum solemnioribus festis, ac diebus Dominicis, idque prudentes, & probi viri existiment satis esse, ne quis iure se ipsum reprehendat, dicendo; Percussus sum vt fœnum, & aruit cor meum, quia oblitus sum comedere panem meum. Quod experiuntur infęlices illi, qui voluptatibus dediti, vel negotiis sæcularibus plus æquo implicati quotidianum, & supersubstantialem panem, omne delectamentum in se habentem, vix semel in anno degustant.

Bis aut ter in hebdomada ad summũ comunicandum.

Cathechism. Rom. de sumptione Eucaristiæ. Suarez in 3. par. D. Thom. tom. 3. disp. 69 sect. 4. Psal. 101.

§. 4. Valde timendum est, ne pastorum incuria, aliquando contingat, oues, à grege Domini toto anno aberrantes, quadragesimæ tempore, per confessionem peccatorum sacramentalem, ad eius caulas minime redire, nec paschalibus feriis cęlestia quærere pascua, & si id Ecclesia omnibus districte

Diligenter Inuestigent curati non confitentes nec communicantes in Paschate.

strictè pręcipiat; Quapropter omnibus animarum curam habentibus, sub pœna arbitrii in virtute sanctæ obedientiæ præcipimus, omnimodam eorum obseruantiam, quæ cum in prouinciali Florentina Synodo, tum in Diœcesana statuta fuere in eos, qui annuã suorum peccatorũ confessionem, ab Ecclesia præceptam, vel Eucharistiæ susceptionem in Paschate omiserint; quos vt facilius deprehendant, & agnoscant tesseras, seu schedulas proprio sigillo, aut alia nota, ad libitum obsignatas, quæ vulgo dicuntur bullettini, cõmunicantium parochianorum numerum excedentes præparent, vnamque ex illis per fidum ministrum singulis communicantibus tradant, deinde octaua die Paschatis elapsa, parochiam lustrent, diligenter ab vnoquoque tesseram, seu schedulam repetẽtes, quam dederunt, quosque ea carere repererint, pro non cõmunicatis habeant, quique in hoc negligen tes fuerint, seù fraudem commiserint, vel eam pro viribus non impedierint, se statim agnoscant arbitrariis pœnis obnoxios.

Quæ præstanda sint à Parochis ad deprehendẽdos non communicantes in Paschate.

C. Omnes vtriusque de penitent. & remiß. Synod. Fl. pro Rub. 31. c. 5. Synod. Diaces. anno 1610. de sanctiß. Euchar. Sacram.

§. 5. Dixit Olim Dñs panem filiorum, non esse dandũ canibus, nec margharitas, ante porcos proiiciendas esse, proinde parochi diligenter aduertant, ne palam publicis concubinariis, fœneratoribus, meretricibus, lenonibus, blasphemis præstigiatoribus, & histrionibus, qui verbis turpibus, illicitisque ludunt, coniugibus absque iudicio Ecclesiæ seorsim viuentibus, interdictis, & excõmunicatis uitandis aliisque facinorosis hominibus in publicis, & patentibus criminibus, flagitiisque degentibus, corpus tradant dominicum, nisi eos vitam moresque in melius commutasse constiterit, ac prius emendatione vitæ edificasse, quos ante malis exemplis offenderant, qui vero non palam, sed diu sceleribus irretiti fuere, nisi graui vrgente causa, vel scandalo statim accedere, ad Eucharisticum panem accipiendum minime debent; ideo illis confessarii paterne edicãt, vt quatuor, vel quinq; dierũ spatiũ agendo pœnitentiã, & anteacta crimina deflendo insumentes ad pie, sancteque recipiendum corpus Christi se præparent.

Quibus sit deneganda Eucharistia.

Non sunt statim ad Eucharistiã admittendi homines facinorosi.

Matthæi. c. 15. & 7. C. Donare, & ibi glos. dist. 86. c. pro dilectio. C. Scenicis de consecrat. dist. 2. Synod prou. Flor. Rub. 31. cap 7. Synod. August. c. 15. Nauarr. c. 2; n. 55. D. Thomas 3. par. q. 80. art 6. Suarez. 3. tomo in 3. partem tota disp 67.

§. 6. Caueant parentes & qui eorum vices gerunt, nec non puerorum, & puellarum parochi, ac confessarii, ne tardius, quam par est, vel antequam dignoscant cõmunẽ ab Angelico pane illis eum tribuant, qua in re, & si terminus certus constitui nequeat, ille videtur regulariter seruandus, vt in mortis articulo vrgente maxime præcepto Dominico. *Nisi manducaueritis carnem Filii Hominis non habebitis vitam in vobis*; detur omnibus habentibus vsum rationis ad peccandum, & capacibus confessionis, & extremæ vnctionis; quo periculo minime imminente, sicut ante decimum annum, nulli cęlestis esca præbenda videtur, ita post decimum quartum nulli est deneganda, dicente præsertim D. Tho. quando iam pueri incipiunt aliqualem vsum rationis habere, vt possint deuotionem tanti sacramenti concipere, tunc posse eis conferri, licet instruendi sint prius à parocho, vel alio pio, ac deuoto viro, ne rudes accedant, ac tanti mysterii pęnitus ignari, & imparati.

Qua ætate pueri accedere primo possint ad altaris sacramentum.

Instruendi sunt pueri primo cõmunicantes.

Ioannis 6. D. Tho. 3 par. q. 80. art. 9. Suarez in 3. part. D. Tho. tomo 3. disp. 70. sect. 1. in fine. Nauar. c. 21 n. 57.

§. 7. Maxime decet Subdiaconos, & Diaconos diebus festis, ac dominicis, cum altari ministrauerint sacram cõmunionem percipere, minoribus ordinibus insignitos saltem prima cuiuslibet mensis dominica, nec non celebrioribus festis per annum occurrentibus eos magna cum deuotione, ac reuerentia imitari.

Maiores clerici ac minores communionem frequentent.

Conc Trid. de refor. sess. 23. cap. 11. & 13.

§. 8. Vt omnes viæ dæmonum insidiis occludantur, cuncti summa animi demissione conuiuium appetant electorum, mulieres pręsertim, quas non nisi capite velato, demisso vultu, obstruso pectore, & habitu modesto Angelorum mensæ accumbere conuenit.

§. 9. Ne qua species auaritię, vel occasio auocandi animum à diuinorum contemplatione communicandis fidelibus detur, sub pœna decem aureorum omnibus interdicitur, tempore cõmunionis eleemosinam vllã sacculo, aut pelui ab iis petere, qui cælicolum ferculo recreati, gratias pro tanto beneficio in Ecclesia Deo reddere cupiunt; quin immo alii etiam pauperes per ecclesiam discurrentes abigant, & ad eius valuas expectare cogant.

Eleemosinæ non petãtur à communicantibus.

§. 10.

§. 10. Sicuti nunquam deferenda est sanctissima Eucharistia ad vllum quantumuis morti proximum, deosculanda solum, & adoranda; ita seruatis omnibus, quæ in rituali nuper impresso, & in Florentina prouinciali Synodo tradunt, ad eos qui in vitæ discrimine versantur, eamque recipere valent, cęleste hoc, & valde necessarium viaticum, à parochis opportune portandum est. quod si quis eorum culpa absque illo decedat grauissimas se daturos pęnas intelligant.

Viaticum ad illud recipere valentes deferendum.

Rituale Rom. de sac. Euc. Synod. prou. Flor. rub. 31. cap. 8.

§. 11. Sub interdicti pœna nullibi habeant in posterum quadraginta horarum supplicationes, nisi de expressa Ordinarii licentia, quam si debita cum reuerentia, ac pietate, & honesto apparatu, id fieri posse cognoscet, de facili concedet; sub qua, & maiori etiã prohibemus feria quinta maioris hebdomadæ alibi quam in Ecclesiis, sanctiss. Domini nostri Corpus, pro sextę feriæ officio asseruari, nulla etiam immemorabili consuetudine obstante, vel indulto, aut priuilegio prætequam Apostolico.

De sacramento non exponendo, vel asseruãdo feria 5. hebdomadæ sanctę.

§. 12. Si forte nimbi, procellæ, turbines, aut grandines, impendant, nullo pacto Sacerdos ad arcendam tempestatem, pixidem venerabilis Eucharistię adhibeat, sed ad breue tẽpus, aperto tabernaculo, vel in altari, sacramenti vasculo collocato, ante illud litanias aliasque preces fundere, vel ipse per se, vel cum aliis ad Ecclesiam confugientibus poterit.

Eucharistia populis adoranda proponitur imminente procella &c.

§. 13. In supplicationibus solemnibus non deferat sacratissima Hostia in calicibus, vel clausis vasculis, sed in patentibus, cristallo, aut vitro mundo munitis, ac septis, vt & facile conspici à populo possit, & ab vlla re tangi nisi aperto vasculo nequeat.

Eucharistia nõ portetur occlusis Vasculis.

CAPVT QVINTVM.

De Sacramento Pœnitentiæ.

§. 1. POEnitentiæ sacramentum, à Præpotenti Deo, in misericordia diuite, & nostrum figmentum optime cognoscente institutum, vt lapsis post Baptismum beneficium mortis Christi efficaciter applicet, sacerdotum, qui ministri illius sunt diligentiam, & assiduum studium in ijs virtutibus comparandis exposcit, quæ amantem patrem, iustum iudicem, pru

Confessiones audientium varia munera.

dentem doctorem, ac peritum medicum maxime decent quandoquidem humaniter,& benigne, vt parentes excipere debent peccatores, eosque,vt iudices inter Deum, & homines constituti, absque vlla iniuria pro meritis soluere, vel ligare, ac veluti diuinæ legis periti, & æternæ voluntatis interpretes, mandatorum semitam edocere, nec non salubribus vini, & olei remediis adhibitis, eorum vulnera vt medici, circumligando sanare. Quapropter sancta Synodus, omnes tanti sacramenti, ministros hortatur,& monet,vt iis virtutibus,se omnino ornare velint,& curent,sine quibus absque magna animarum iactura, Sanguinis Christi contemptu, & propriæ dannationis euidenti periculo,tam sanctum munus obire nequeunt; memores se in magno, & nouissimo iudicii die, coram Deo,& Angelis eius,suæ villicationis rationem strictissime reddituros.

Doctrinam & pietatem comparent confessarii.

C. Omnis vtriusque de pœnitentia. & remissione. Concil. Trid. *sess.* 14. *cap.* 1. 6. & 8.

§. 2. Exigit Poenitentiæ sacramentum à Christo Domino, per modum iudicii institutũ, in sacerdote, qui Iudex est, iurisdictionem; vnde Tridentini decretis inhærendo, interdicitur omnibus Sacerdotibus, ne post hac sæcularium etiam Sacerdotum confessiones vllo pacto audiant, nisi ii, qui ab Illust. Arch. vel eius Generali Vicario, fuerint approbati: quibus minime liceat à casibus Ordinario reseruatis, etiam si excõmunicationem annexam non habeant aliquem absoluere, nisi periculum mortis immineat, vel vrgens necessitas minime patiatur adiri Ordinarium, ad obtinendam absoluendi facultatem; quam si quando obtinuerint Confessarii, ne existiment illam se extendere ad omnia in foro conscientiæ, ad quæ; in eodem foro se extendit Episcopalis iurisdictio, sed ad eos tantum casus, & censuras, quos in specie,& expresse sibi reseruauit Illust. ac Reu. Arch. vel iure eidem in specie reseruati censentur; nec eã in quocunque euentũ vti posse, sed tunc solum quando prædicti casus, erunt adeo occulti, vt neque ad forum contentiosum deducti sint, nec facile ad illum deduci possint; quare hoc pacto limitat licentias, & facultates huiusmodi huc vsque concessas, & eodem modo intelligi vult concedendas in posterum, Illust. Præsul. nisi aliud in specie,& expresse concesserit: mandans omnibus confessariis absoluẽtibus cum prædicta facultate, vt moneant pœnitentes, à se tali

Sacerdotibus non approbatis, nullus etiam si sacerdos sit confiteatur.

Absolutionẽ a reseruatis non dandam.

Ad quę reseruata & quando se extendat facultas absoluendi ab illis.

Pœnitentes a reseruatis absoluti monendi.

tali pacto absolutos, nullo modo eis suffragari, huiusmodi absolutionem in foro externo, sed ea minime obstante posse de illo crimine cognosci in foro contentioso, ibique puniri, si forte ad eum deducatur. Qui vero præsumpserint, aliter absoluere, etiam si regulares fuerint, meminerint se in excommunicationem, & alias grauissimas pęnas ipso facto incidere, ex decreto sacræ Congregationis, negotiis, & consultationibus Episcoporum, & regularium præpositæ: & ad tollendũ, quodius errandi periculum, in omnibus Ecclesiis, affigatur tabella publice conspicienda, in qua descripta sint nomina confessariorum ab Ordinario approbatorum, prout præcipit Florentina Synodus & casus Illust. & Reu. Arch. reseruati.

Pœnæ absoluentium à reseruatis absq; licentia.

Casus reseruati & nomina confessariorum publice affigātur.

Trid. sess. 14. cap. 5. & 7. & cano. 9. Trid. sess 23. cap. 15. Conc. Flor Prou. Rub. 32 cap. 1. & 2. & Diœcesanum Anno 1610 de sacram. pœnit. Quaranta verbo casus reseruati pag. 162.

§. 3. Qui audierint confessionem alicuius grauiter decumbentis, qui non fuerit ex sua Parochia, ex præscripto sacræ Congregationis Cardinalium, illico parochum admoneant, vt reliqua sacramenta, conferre, & cætera parochialia munia obire possit; meminerintque omnes infirmorum confessiones audientes, sibi esse prohibitum, quocumque modo se ingerere in confectione testamentorum, etiam occasione piorum legatorum, & eleemosinarum; sed pœnitus arbitrio infirmi cuius confessionem audiunt, huiusmodi negotium esse relinquendum, si sine animæ discrimine fieri poterit, sciantque se ipso iure à confessionibus audiendis esse suspensos, si forte pęnitentem infirmum, ad legata sibi, vel suis Ecclesiis, aut locis relinquenda, directe, vel indirecte persuaserint, vel persuadere tentauerint, vt sancitum fuit in superiore Synodo diœcesana, ad quam relatio habeatur.

Confessarii ægrotorum moneant parochi.

Nec se ingerant in confectione testamentorum.

Concil. Diœces. Flor. anno 1610 de sacra. pœnit.

§. 4. Ad euitanda scandala, temporis, & loci ratio habeatur dum excipiuntur confessiones, quare ante solis ortum, & hora vigesima quarta diei elapsa, mulieres ad confessionẽ non admittantur, nisi necessitate vrgente, atque ad audiendas mulierum confessiones, non quilibet locus Ecclesiæ eligatur, sed qui facile omnibus pateat; in quo sedes lignea sit, tali pacto disposita, vt inter mulierem, & Sacerdotem, tabula intercedat in qua fenestella sit, obducta lamina stam-

Quo loco, quaue hora mulierum confessiones audiendæ.

nea, vel ferrea minutatim perforata, qui vero extra ſedes tali pacto diſpoſitas fęminarum confeſſiones exceperit, vel eas allocutus fuerit, grauiter ab Ordinario puniatur; tametſi non prohibeantur pia, honeſta, & conuenientia colloquia ab honeſtis mulieribus, in locis eccleſiæ patentibus cum confeſſariis, & aliis viris pie, ſanctèque viuentibus habenda.

Conc. prou. Flor. Rub. 32. c. 3.

Filiarum ſpiritualium familiaritas euitanda.

§. 5. Quantum fieri poteſt filiarum ſpiritualium familiaritates euitent confeſſarii, idq; facili negotio aſſequentur, ſi ad illarum domos nō accedant, niſi grauiſſima neceſſitate vrgente, & tunc aliquo pio, & honeſto viro aſſociati, ſi extra confeſſiones raro cum illis colloquantur, ſi in confeſſionibus colloquia minime neceſſaria reſecent, ſeueros potius, quam blandos ſe ſe illis exhibentes, ſi denique à munuſculis abſtineant, nec ſe propenſos oſtendant ad ea pertractanda negotia, quæ ad pęnitentiæ ſacramentum, vel diuinam gloriam promouendam minime pertinent. *Ad Galatas 3.*

Species cum numero dicendę in confeſſione mortalium.

§. 6. Caueant confeſſarii, ne dum nimiæ breuitati ſtudent audiendo confeſſiones, non inquirentes circumſtantias peccatoris, & peccati nec peccatorum numerum contra decreta PP. & certiſſima Theologorum placita, plures ligent, quam ſoluant, ſibique, & confitentibus damnationem afferāt, cum ex officio iudicis, quo funguntur teneantur curare, vt hoc ſacrum iudicium, quoad fieri poteſt integre fiat, cauſaque perfecte cognoſcatur, antequam proferatur ſententia: quod impoſſibile factū omnino eſt, ſi pęnitentes in ipſa ſui accuſatione, à Sacerdotibus importuna celeritate compulſi, mutilam, & mancam confeſſionem abſoluant, ſeu potius confuſionem vtriuſque dolendam inchoent; tametſi non reprehendimus prudentes ſacerdotes, qui nimias, curioſas, & omnino non neceſſarias omittunt interrogationes, pręſertim audiendo confeſſiones puerorum, puellarum, rudium, ac ſimplicium hominum, nec percontantur paſſim de inuſitatis quibuſdam criminibus, a perditiſſimis tantum hominibus inuentis, ac committi ſolitis; ſed illud vrgemus, ne ſummatim, & in confuſo tantum audiantur peccata, abſque vlla, aut certe, abſque neceſſaria diſtinctione ſpecierum, & ſine certo, aut veriſimili numero delictorum; qui vero in hoc deliquerint, præter ęternę pęnę reatum, quem ob lethalem culpam incurrunt, eos ipſo facto ab audiendis confeſſionibus,

Curioſæ, & nimiæ interrogationes vitandæ.

Peccata ſacramentaliter non audiantur ſummātim & cōfuſæ.

fessionibus suspensos esse decernimus, dummodo non semel, aut bis, sed frequenter id facere soleant.

C. Omnis vtriusque sexus de pœnit. & remiss. Conc. Trid. sess. 14. C. 5. Theologi in 4. dist 17. & 19. D. Thomas in 4. dist. 20. in expositione textus. Nauarr. c. 5. n. 2. Syluester Verbo Confess. q 14. Suarez. tomo 4. in 3. par. disp 32. sect. 3.

§. 7. Si pœnitentibus præscribenda sit, aliqua pecuniæ summa pauperibus eroganda in peccatorum suorum satisfactionem, talem pecuniam, nullo pacto sacerdotes confessarii sibi, vel suis consanguineis, neque suis ecclesiis dandam curent, sed aliis Christi pauperibus erogari, vel in alia officia, & opera pietatis insumi qui secus fecerint, duplum restituant, nec vllo pacto, dominium illius elemosinæ acquirant sibi, vel aliis, quacunque consuetudine, vel priuilegio præter quam pontificio non obstante: præter ea nec sibi dari curent si quid eleemosinæ causa pænitenti, erogandū est, pro sacris faciendis, vel causa restituendi pauperibus, cum verus dominus ignoratur, contrafacientes pari pęna puniantur, vt sic euitetur omnis auaritiæ suspicio, & quod diximus de necessaria interrogatione facienda facilius exequatur. Monendo omnes Christi fideles ære, vel re aliena grauatos, eos minime satisfacturos, si ommissis certis rerum dominis, ea vel corū partem titulo elemosinæ, ad suas leuandas conscientias proprio dent confessario; quin potius onerant propriam, & con fessarii conscientiam committentis duplex interdum crimen, dum male consulit, & iniuste retinet alienum; quare neque hos confessarios à superiori pęna immunes esse volumus; quin imo pręcipimus, vt postquam restituerint pęnitētibus, vel pęnitentium creditoribus, quicquid eo titulo ab illis acceperint, tantumdem elargiri teneantur pauperibus.

Confessariis non dentur eleemosinæ in pauperes erogandæ.

Obnoxii restitutioni nō liberantur, tantumdem dando confessariis, aut partem.

Conc. Diœces. Flor anno 1610 de sacram. pœnit. Conc. prou. Flor. Rub. 32. cap. 7. Cap. sicut dignum de homic. § cos insuper.

§. 8. Mandamus insuper omnibus confessionum auditoribus, sub pœna arbitrio Ordinarii moderanda, vt aliquam summam casuum conscientiæ apud se habeant, vulgarem vel latinam cui studeant, & si quando contingant soluendi difficiles, & implexi conscientiæ nodi, eos ne suo marte, & arbitratu secent, sed grauiorum DD. sententiis, & iudicio apte dissoluant, caute, & absque expressione personæ à prudentioribus requirendo consilium: quibus etiam edicimus cum

In dificilioribus casibus quid agendū.

Tri-

Tridentina Synodo, vt quantum spiritus, & prudentia suggesserint, pro qualitate criminum, & pœnitentium facultate, cõuenientes satisfactiones iniungant, ne si forte peccatis cõniueant, & indulgentius cum pœnitentibus agant, leuissima quædam opera pro grauissimis delictis iniungendo, alienorum peccatorum participes efficiantur: Habeantque præ oculis, vt satisfactio quam imponunt, non sit tantum ad nouæ vitæ custodiam, & infirmitatis medicinam, sed etiam ad præteritorum peccatorum vindictam, & castigationem; cum claues Sacerdotum, non ad soluendum duntaxat, sed & ad ligandum concessas, etiam antiqui Patres, & credant, & doceãt; quod si canones pœnitentiales ediscant confessarii, vt in virtute sanctæ obedientiæ, ab antiquis constitutionibus illis præcipitur (quamuis hoc onus in virtute sanctæ obedientiæ illis amplius iniunctum esse nolumus) illosque sapienter, discreteque moderentur iusta peccati circumstantias, & contritionis quantitatem, hac in re nunquam, vel raro delinquent.

Satisfactiones appositæ iniungendæ.

Constit. Antiquæ Flor. de pœnit. & remiss. cap 2. Trid. sess. 14. cap. 8.

§. 9. Confessarios quoque, qui sacramentaliter excepta peccata, signo, aut verbo prodiderint, quiue cũ iis, quorũ confessionem audiunt quicquã inhoneste, turpiterue egerint, aut eos ad lasciuiã incitarint, vel inhonesta perpetranda iisdẽ suaserint, illos beneficiis, officiisq; priuatos, & à munere audiendarũ confessionũ eo ipso suspensos perpetuisq; addictos vinculis, cũ antiquis cõstitutionibus sancta Synodus declarauit.

Pœnæ reuelantium aut sollicitantiũ in confessione.

Cap Omnis vtriusque de pœnitent & remiss. Constit Antiquæ Flor. de pœnit & remiss. cap 2. Conc prou. Flor. rub. 32. c. 6.

§. 10. Ad Sacerdotes in posterum admittendos ad audiendas confessiones, nec non eligendos perpetuos, siue temporaneos alicuius Ecclesiæ curatæ vicarios, & ad recognoscendas literas testimoniales, seù patentes alienigenarum clericorum in nostra diœcesi ordines suscipere, vel in susceptis ministrare cupientium; & ad alia Illustrissimi arbitrio: instituatur Congregatio septenarium numerum minime excedens, partim ex sacræ Theologiæ professoribus, partim ex iuris vtriusque peritis, ab Illustrissimo Præsule eligendis, ac subinde pro suo arbitratũ mutandis; ex quibus saltem vnus, semper manu propria, subscribat literas patentes, vel decreta eiusdem congregationis, antequam Ordinario confirmanda, ac proprio sigillo munienda tradantur.

Congregatio de nouo instituta.

CAPVT

CAPVT SEXTVM.

De Sacramento extremæ vnctionis.

§. 1. AEQVM est doctrinæ de pœnitentia, adiungere quæ ad extremę vnctionis sacramentum pertinent, cum nō modo pœnitentiæ, sed & totius Christianæ vitæ, quæ perpetua pœnitentia esse debet, consumatiuum existimatum sit à Patribus; ac in primis illud omnibus curam habentibus animarum valde commendatum esse vehemente exoptat sancta Synodus; ne tam salutaris animi & corporis medicina, à Domino instituta, aut negligenter ommittatur, aut indecenter administretur; cum aduersarius noster vehementer vires suas intendat, ad nos pœnitus perdendos, & à fiducia etiam si posset Diuinæ Misericordię deturbandos, cum nobis imminere exitum vitæ perspicit, in quo non nunquam actum omnino de nobis esset, nisi hæc Sancti Spiritus vnctio, delicta si quæ sunt aduc expianda, ac peccati reliquias abstergeret, & ægroti animam alleuaret, & confirmaret, magnā in eo Diuinæ Misericordiæ fiduciā excitādo, qua infirmus subleuetur, & morbi in commoda, & labores leuius ferat, ac dæmonū incursionibus facilius resistat, bonamque corporis valetudinem vbi saluti animæ expedierit consequatur. *Trid sess. 14. in proem. de hoc Sacram.*

Hoc Sacramentum diligenter ministrandum.

Effect⁹ huius Sacramenti.

§. 2. Est igitur tam salubre remedium iis præsertim, ac solummodo ministrandum, qui tam periculose decumbunt, vt in exitū vitæ constituti videantur, quod si infirmi post susceptam hanc vnctionem conualuerint, iterum huius sacramenti subsidio iuuari poterunt cum in aliud simile vitæ discirimen inciderint.

Quibus dandum hoc Sacramentum.

Trid. sess. 14. cap. 2. & 3.

§. 3. Vetus Oleum, sine cunctatione, postquam nouum benedictum fuerit, innouet parochus neque illo vtatur, nisi ante noui receptionem infirmos inūgere necessitate compellatur. curetque à præscripto ritualis romani, ne minimum quidem vnguem in hoc administrando sacramento discedere.

Olea sacra renouanda.

§. 4. Si qua pars, ęgroto inungendo deerit, ex iis, quæ vngi sacro oleo solent, pars illi propinquior liniatur, vnctio vero renum cum non sit de substantia sacramenti, in fœminis honestatis gratia omittatur: quod si quis in ipsa vnctione

Quæ partes vngendæ.

F animam

In dubio an ægrotus viuat quid agendum.

animam certo, & euidenter efflauerit vlterius vngendo parochus non procedat, & vbi dubium extiterit, pergat adhibita conditione, videlicet si viuis per istam sanctam vnctionem &c. nunquàm vero permittat laicos sacra olea, vel vasa tangere, aut ęgrotorum partes oleo sancto linitas abstergere. *S. Thom in 4. dist. 23. q 2. art. 3. Sotus ibidem q 2 ar. 3. Vict. num. 223 Suar. 4. tomo disp. 40 sect. 2. Nauarr. cap. 22. n. 13.*

Parochi frequenter inuisant ægrotos in extremis laborantes.

Animæ commendatio.

§. 5. Solent infirmi non nunquam, postquam exeuntium, sacramentum recepere, aliquot diebus vitam protrahere multis, cum spiritualibus, tum corporalibus molestiis obnoxiam; quare parochi etiam non vocati, crebro, diù, noctuque ægrotos huiusmodi inuisant, piis colloquiis, & opportunis monitis, atque consiliis eos adiuuent, recreent, & in bono confirment preces cum per se, tum per alios ad Deum fundendo continuas; cumque necessarium esse iudicauerint, eas orationes, quæ ad ægrotantium animas, Deo commendandas in exitù vitæ pertinent, omni cum pietate, & charitate recitent, omnique seposita cura, id vnum agant, & moliantur, vt æger in fide firmus, & in gratia, ac plenus fiducia de Diuina Misericordia, ex hac vita decedat; maxima cum peccatorum suorum detestatione, ex Diuina dilectione manante, memores illud esse momentum, ex quo pendet æternitas, & in quo pastoris præsentia, plurimùm indigent mœrentes ouiculæ.

CAPVT SEPTIMVM.

De Sacramento Ordinis.

Quid faciendum ordines maiores recipere volentibus.

§. 1. A Deo accurate complexa est Tridentina Synodus, quę ab Ordinario fieri debent, vt idonei tantum eligantur ad ordines suscipiendos, vt ei sistendum solummodo sit, vt ex eius præscripto omnia fiant, ac præsertim, quæ cap. 5. optimo iure præcipit, videlicet, vt ad minores ordines promouendi, bonum à parocho, & à magistro scholæ in qua educantur testimonium habeant: illi vero, qui ad singulos maiores erunt assumendi, per mensem ante ordinationem, Episcopum adeant, qui parocho, aut alteri cui magis expedire videbitur, demandet vt desiderio, & nominibus eorum qui volunt promoueri, publice in Ecclesia propositis, de ipsorum ordinandorum natalibus, ethate, moribus, & vita,

à fide

à fide dignis diligenter inquirat, & literas testimoniales proprio iuramento munitas, (vt præscribitur in antiquis constitutionibus), ipsam inquisitionem diligenter factam continentes, ad ipsum Ordinarium quam primum mittat, sciatque cui talis cura demandabitur se grauissimæ culpæ obnoxium futurum, si forte ob negligentiam in prædicta inquisitione facienda, aliquem minus idoneum ad Ecclesię ordines promoueri contigerit.

Trid. Concil. sess. 23. de reform. per totam. Synodus prou. Flor. Rub. 34. cap. 2. Const Antiquæ Flor. in Rub. de ordine seruando in ordinandis Clericis cap. 1.

§. 2. Diligenti examine probentur, qui assumendi erunt ad maiores ordines, & quidem Subdiaconatus, & Diaconatus ordine nullum insigniri vult sancta Synodus, qui in minoribus ordinibus iam probatus, ac literis, & iis, quæ ad ordinem exercendum pertinent instructus non sit. nec qui se continere Deo adiuuante non speret; ad Præsbiteratus ordinem ii tantum assumantur, qui non modo annum integrum ad minus, in diaconatu, (nisi ob Ecclesiæ necessitatem aliud Episcopo videretur) ministrauerit, sed etiam ad populum docendum, ea quæ scire omnibus necessaria sunt ad salutē, ac ministranda sacramenta, diligenti examine præcedente comprobentur idonei; atque ita pietate, ac castis moribus conspicui, vt pręclarum bonorum operum exemplum, & sanctioris vitæ monita ab eis expectari queant.

Qui assumēdi sint ad maiores ordines & quam diligenter probandi.

Conc. Trident. sess. 23. cap. 13. & 14.

§. 3. Qui propter alicuius Ecclesiæ necessitatē, non seruatis interstitiis, cum dispensatione sacris ordinibus inposterum insigniri voluerint, idoneū fideiussorem exhibeant Ordinario de inseruiendo eidem Ecclesiæ, eo temporis spatio quo sine dispensatione expectare eis necesse fuisset, ad ordines legitime suscipiendos. Præterea volumus, vt qui ficto patrimonio, vel cum pactis, de non exigendis, eius fructibus, vel de eo restituendo, absque licentia cum sufficiens beneficium ecclesiasticum adepti fuerint, maiores ordines assumpserint, ipso facto suspensionem a diuinis incurcurrant, sęculares vero hęc ementita patrimonia conficientes, seu potius confingentes, eo ipso excōmunicatione Illustrissimo Præsuli reseruata innodentur manentibus in suo

Dispēsati ad ordines suscipiendos ad quid teneantur.

Puniētur clerici & sęculares fingentes matrimoniū.

robore etiam pœnis Antiquorum canonum a Concilio Trident. sess. 21. cap. 2. innouatis.

C. neminem C. Sanctorum. 70. distinctio. C. tuis de Præbendis.

Ante examẽ quid agẽdum

§. 4. Antequam examen ordinandorum inchoetur, vult sancta Synodus vt à Cancellario Illust. Arch. alta voce coram examinatoribus prędicta, legant, vt semper illis ob oculis obuersentur, qui assumendi qui repellendi sint, nec vlla legitima ignorantia, vel inaduertentia excusari possint apud Deum, si vlla de causa, à Sanctæ Synodi præscripto recesserint.

CAPVT OCTAVVM.

De Sacramento Matrimonii.

§. 1. INnumera propemodum commoda, ad christianam societatem peruenire necesse est, si fideles matrimonii sanctitatem, præ oculis semper habentes, eam perpetuo inuiolatam seruarent, sicut contra, ea neglecta, vel ignorata, turbae plurimæ, calamitatesque permagnæ, in Ecclesiam importantur, qua propter sacræ Tridetinæ Synodi vestigiis inhęrentes, vt matrimonii libertati pro viribus faueamus, quod ipsa tẽporalibus Dominis, ac Magistratibus omnibus, cuiuscumque gradus, dignitatis, & conditionis existentibus, sub anathematis pœna, ipso facto incurrenda præcipit, ne quouis modo directe, vel indirecte, subditos suos, vel quoscumque alios cogant, quo minus libere matrimonia contrahant; hoc ipsum extendimus, ad omnes alios nostræ iurisdictioni, & spirituali curæ subiectos; volentes ab omnibus sub eadem anathematis pœna inuiolabiliter custodiri quam pœnam minime effugiẽt qui coegerint aliquam virginem, vel viduam, aut aliam solutam fœminã inuitam, ac reluctantem (præterquam in casibus à iure expressis,) ad ingrediẽdum monasterium, vel ad suscipiendum habitum cuiuscumque religionis, vel ad emittendam professionem, quiuè consilium, auxilium, vel fauorem ad hoc dederint, dummodo directe, vel indirecte aliquo modo lædant Matrimonii libertatem; quin potius duplici anathemate implicabuntur ipso facto, nostro videlicet, & Tridentini sessione XXV. cap. XVIII. de regularibus, & monialibus.

Non impediẽda matrimoniorum libertas.

Pęnæ impediẽtiũ matrimonia.

Cathe. Rom. de Sacram. Matrim. cap. 8. C. Cum locum C. requisiuit

ſtuit. C. gemma deſponſali, & matrimonio. Conc. Trid ſeſſ. 24. de reform. matrim c. 9. Synod. prou. Flor. Rub. 35. cap. 8. Conſt. antiqua Flor. c. 7. & 9. Conc. Trident. ſeſſ. 25. De Regula, & monial. cap. 18.

§. 2. Quare Parochi cum admoniti fuerint de matrimonio, in ſuis parochiis contrahendo diligenter inquirant, vtrũ ſponte, libere ac ſecundum honeſtatem Sacramenti ſit contrahendum, deinde vtrum vir annum decimumquartum, mulier duodecimum expleuerint, & an fidei rudimẽta nouerint; tandem ſi canonico aliquo impedimento obnoxii exiſtant; quæ impedimenta cum in duplici differentia ſint, ex probatis auctoribus dignoſcere diligenter curent, quæ matrimonia tm̃ impediãt, quæ vero inſuper dirimant cõtracta. Meminerintq; impedimentũ cognationis ſpiritualis, ex baptiſmo, & confirmatione procedens afficere ſolum baptizãtem, & confirmantẽ, baptizatũ, & confirmatũ, & horũ patres, & matres, ac rurſus ſuſceptores, & ſuſceptos, ac tenentes, & confirmatos, eorumq; patres, & matres; item impedimentum publicæ honeſtatis vbi ſpõſalia inualida ſunt eſſe omnino ſublatũ, illis autẽ validis exiſtentibus, primum gradum non excedere: neque ſecundum, affinitatis impedimentum, ex fornicaria copula contractum: prçterea inter raptorem, & raptam quamdiù ipſa in poteſtate raptoris erit nullũ poſſe cõſiſtere matrimonium: alienigenarum, & vagantium matrimoniis nullo pacto aſſiſtendum eſſe, niſi poſt diligentem inquiſitionem, & Ordinarii licentiam. Eunuchos etiam vtroque teſticulo carentes eſſe matrimonii incapaces, ac proinde irrita eſſe, matrimonia quę inierint; præterquã quod fuit cõmune ſemper Theologorum, & Iuris peritorum placitum, eſt hodie certiſſima, & indubitata ſententia quia Sixtus V. Pont. Max. Romæ apud Sanctum Marcum, die XXVII. Iunii Anno MDLXXXVII. pontificatus ſui III. quaſdam literas edidit in forma breuis, & Epiſcopo Nouarienſi Sedis Apoſtolicæ Nuntio in Regno Hiſpaniarum tranſmiſit, quas referunt multi, & graues doctores; quarum verba hoc decidentia, & confirmantia ſunt huiuſmodi; *Committimus fraternitati tuæ, & mandamus, vt coniugia per dictos, & alios quoſcumque Eunucos, & Spadones vtroque teſte carentes, cum quibuslibet mulieribus, defectum prædictum, ſiue ignorantibus, ſiue ſcientibus contrahi prohibeas. Eoſque ad matrimonia contrahenda inhabiles authoritate noſtra declares*

Quid agendũ eſt Parochis monitis de matrimoniis contrahendis

Non aſsiſtendum matrimoniis vagantiũ niſi de licentia.

Omnino Eunuchi inualide contrahunt.

Verba decreti Sixti Quinti.

declares, & tam locorum Ordinariis, ne huiusmodi coniunctiones de cætero fieri quoquomodo permittant interdicas, quam eos etiã qui sic de facto contraxerint separari cures, & Matrimonia ipsa sic de facto contracta nulla, irrita, & inualida esse decernas.

Conc. Trid. sess. 24. de reformat. Matrim. cap. 2. Conc. Trid. sess. 24 de refor. matrimon. c. 3. 4. 6. & 7. Conc. Florent. prou. Rub. 35 cap. 5. Synod. Diœces. anno 1610. de sacr. Matrim. D. Thomas in 4 dist 34 in exposit. literæ. Ioannes Gutiers lib. 1. Can. q. q. c. 16 num. 18. Petrus de Ledesma de Matrimo. q. 58. art. 1. §. in hac difficultate: Thomas Sanchez lib. 7. de Matrim. disp. 92 n. 17. Stephanus Quaranta in suo bullario verbo Matrimonii impedimenta.

Denuntiationes quando faciendæ.

§. 3. Antequam matrimonia contrahantur, à proprio contrahentium parocho tribus continuis diebus festis, in Ecclesia intra missarum solemnia publice denuncientur matrimonium contrahere volentes, quæ denuntiationes nullo pacto fiant à parochis, nisi prius de vtriusque contrahentis, libero consensu sibi plene, & integre constet, qui vero omissa hac diligentia denuntiationes fecerit, vnam, vel plures, pecuniariis pœnis erit obnoxius; si vero infra duos menses post factas denuntiationes matrimonium non sequatur, repetantur denuntiationes, nisi aliter Ordinarius iudicauerit.

Denuntiationes aliquando repetẽdæ.

Rituale Rom. de sacram. matr. Trid sess. 24. de refor. matr. c. 16.

Post vltimã denuntiationem non differatur anuli traditio.

§. 4. Et si non debeant ipsa die, qua vltima facta fuerit denuntiatio matrimonia celebrari, nisi de consensu Ordinarii, vel nisi ea denuntiatio fiat die præcedente Domini Aduentũ, aut feria tertia post dominicã quinquagesimæ, monito prius populo ea die matrimonium fore celebrandum, cum secundo denuntiat; æquum non esset, nisi ad summum per quindecim dies post vltimã denuntiationem, sponsos differre matrimonii celebrationem per verba de præsenti; qua peracta statim benedictio coniugibus detur iuxta Sanctæ Romanæ Ecclesiæ ritum, qui vero malitiose curauerint huiusmodi benedictionem differri, seuere puniantur; quæ benedictio in primis nuptiis tantum danda est, in secundis autem minime; quod si alicubi receptum sit eas nuptias benedici, vbi mulier primo nubit, non autem vir, benedicantur, dummodo nunquam viduarum nuptiis, etiam si vir numquam nupserit, talis benedictio tribuatur.

Quæ personæ benedicẽdæ.

C. 1. & C. Vir de secundis nuptiis. Rituale Rom. de Matrimonio.

§. 5.

§. 5. Quamuis sponsalia, & matrimonia omni tempore contrahi possint, nihilominus eorum solemnitates, vt nuptias benedicere, sponsam cum pompa traducere, ac nuptialia exhibere conuiuia, prohibitæ sunt à prima Dominica Aduentus vsque ad Epiphaniam, & a feria quarta cinerum vsque ad octauam Paschæ inclusiue, in aliis vero temporibus curent omnes, ea, qua christianos decet modestia, & honestate nuptias facere; res enim sancta est matrimonium, & sancte tractanda reiecta prorsus quacunque superstiosa, ac scurrili, & inhonesta actione.

Sancte & honeste contrahantur matrimonia.

Trid. sess. 24. de refor. Matrim. c 10. Sanchez lib. 7. de Matrim. disp 7.

§. 6. Tandem adnotet diligenter in codice parochi coniugum, ac testium nomina, locum, diem, & annum contracti matrimonii, & insuper nomen parochi, vel alterius sacerdotis, qui tanquam legitimus, ac requisitus testis à Tridentino adfuit, sponsosque coniunxit, ac singulis annis circa festũ sancti Ioannis Baptistæ, notam matrimoniorum eo anno cõtractorum, ad Illustrissimi Præsulis curiam mittant in Archiepiscopali archiuio asseruandam; qui negligentes fuerint Ordinarii arbitrio puniantur. Cæterum in celebrandis matrimoniis, à concilii Tridentini præscripto, & regulis in rituali Romano traditis minime recedant, nisi grauiter puniri velint.

Nomina cõtrahentium & testium notanda & trãsmittenda ad Curiam.

CAPVT NONVM.

De Sacramentalibus.

§. 1. Sacræ ceremoniæ, quæ ex potestate à Christo Domino Ecclesiæ collata, institutæ fuerunt partim ab Apostolis, partim ab eorum successoribus Pontificibus, & Episcopis, ab omnibus fidelibus; sed præcipue ab eiusdem Ecclesiæ ministris, magni fieri debent, tum quia earum vsus ad Dei cultum saltem secundario pertinet, tum quia, ipsi Ecclesiæ, ac fidelibus ingentes afferunt vtilitates; primo enim conferunt, vt ipsa sacramenta debito honore tractentur; & in maiori reuerentia, & æstimatione habeantur; secundo ad maiorẽ quamdam intelligentiam, & memoriam mysteriorum Dei; tertio ad distinguendos fideles ab infidelibus, & Ecclesiæ vnitatem com-

Quid conferant fidelibus sacræ ceremoniæ.

commendandam; denique ad augendam, & conseruandam pietatē, deuotionemq; fidelium, dum ex sacrarum cęremoniarum apparatù, ac significatione eleuatur animus ad cogitanda diuina mysteria, & ad ea beneficia à diuina bonitate impetranda, ad quæ per Ecclesiæ orationem, aliqua sacramentalia, in sua benedictione ordinantur, si pie, & deuote in eundem finem à fidelibus adhibeantur.

Conc. Trid. sess. 7. Canone 13. Bellarm. lib. 2. de Sacram. in genere cap. 29. Suares in 3 par. D. Thomm. tomo 3. tota disp. 15.

Nullus exorcizandi officium sibi assumat.

§. 2. Nulli ergo clerico sęculari, vel regulari liceat in posterum energumenis exorcismos adhibere, nisi de licentia Ordinarii in scriptis habita, ac summa cum reuerentia, & pietate in Ecclesiis, seu saltem coram pluribus honestis personis deuote, ac pie orantibus; transgressores præter excommunicationem, quam volumus ipso facto incurrere, carcere, aliisque arbitrariis pęnis punientur; Reuocantes cassantes, & annullantes, quascunque licentias huc vsque concessas; omnibus prohibendo, ne absque noua facultate tali munere fungantur, quæ licentia cum delectù, & examine præmisso de vita, & moribus, de doctrina, de prudentia, & peritia in exorcizzante requisita, & quod caput est de pietate, & virtutibus eius qui talem facultatem petit, concedatur dumtaxat; cum adeo magna sit dęmonum calliditas, atque versutia, vt eorum aliquod genus, non nisi in oratione, & ieiunio eiiciatur, & licet concedamus effectum exorcismi principaliter non dependere à sanctitate ministri, sed à Potestate speciali à Christo Domino Ecclesiæ data ad imperandum dęmonibus, qui ex ipsius Christi voluntate obedire coguntur, & à vi impetrandi in Ecclesiæ sanctitate fundata, in cuius persona minister orat, atque à connaturali quadam virtute, & efficacia (suppositis fidei nostræ mysteriis), in Crucis, signo, & nominis IESV inuocatione latente, quam dęmones vel inuiti agnoscentes, ac per huiusmodi signum se superatos intelligentes, eo viso, & Christi nomine audito, naturaliter quodammodo perhorrescunt, torquentur, ac confunduntur; nihilominus rectū exorcizandi vsum, multum pendere à bonitate ministri credimus, & ab eadem ne plurima scandala, in Ecclesia Dei oriantur impediri posse confidimus, maxime

Reuocantur licentię exorcizandi.

Examinētur exorcizzare volentes.

A quo principaliter pendeat effectus exorcismi.

Multum valet probitas ministri.

ser-

seruatis ad vnguem regulis in Rituali romano traditis de exorcizandis obsessis.

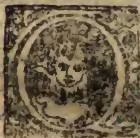
Conc. prou. Flor. Rub. 7. c. 3. Synod diœces. Flor. anno 1610. de resid. & cura anima. Rituale Rom. de exorcizzandis à Paulo V. editum. Marc. c. 9. Suares in 3 p. D. Thom. tomo 3. disp. 15. sect. 4. § sed adhuc. Rituale Romanum à Paulo Quinto editũ

TITVLVS TERTIVS.

De celebratione Missarum.

CAPVT PRIMVM.

De Ministris.

QVONIAM à Sacerdotibus in diuino Missæ mysterio incruenter offertur, eadem hostia quæ semel à Christo in ara Crucis Aeterno Patri, pro nobis oblata fuit, quanta cura adhibenda sit, vt tantum sacrificium omni religionis cultù, & veneratione Deo viuenti offeratur, quiuis existimare poterit, qui cogitauerit maledictum esse hominem facientem opus Dei negligenter; Quare cum necessario fateri omnes omnino debeãt, nullum aliud opus adeo sanctum, ac diuinum à Christi fidelibus tractari posse, quam hoc ipsum tremendum mysterium, statim apparet omnem operam, ac diligentiam in eo ponendam esse, vt quanta maxime fieri potest cordis munditia, & puritate, atque exterioris deuotionis, ac pietatis specie per agatur.

Concil. Trid. sess. 22. cap. 2. Concil. Trid. sess. 22. cap. primo de celebratione missarum. Hierem. 48.

§. 2. Sacerdotes igitur, qui publice, & notiore criminosi fuerint, a sacro altari omnino repellantur, nisi resipuerint, ac scelerum maculas, serio eluere, aggrediantur. Præterea nullus Sacerdos sibi lęthalis culpę conscius quantumuis, se contritum existimet, etiam si ex officio celebrare debeat, sine sa-

Expelluntur ab altari Sacerdotes criminosi.

cramentali confessione, & absolutione sacrificare præsumat, modo copia confessarii adsit, & vrgens necessitas, & graue scandalum minime immineat; quo casu postquam veram peccatorum contritionem comparauerit sacrum facere poterit; eoque peracto quamprimum sacra peccatorum accusatione emundet à sordibus animum, idque saltem singulis hebdomadis fieri conuenit, quo puriores ad rem diuinam accedant Sacerdotes, nisi eos mortalis peccati conscios crebrius id facere oporteat, supra modum cauentes ne indigne sacrificando Dominici Sanguinis, & Corporis rei, iudicium sibi manducent, & bibant.

In gratia offerendum missæ sacrificium.

Trid. sess. 13. cap. 7. C. Sacerdos. C. Sacrosancta. 1. q. 1. C. quotidie de consecr. dist. 2. Paul. ad Corint. 11.

§. 3. Omnes antequam celebrent colligant sese aliquantulum, & orantes mentem, animumq; in tanti mysterii meditatione defigant; precesq; ex romano missali ante sacrum recitandas Deo fundant, præsertim quando sacris vestibus induti sibi aliquam moram facere contigerit, quo tempore per sacristiam ambulare, ad ignem accedere, sermones miscere, vel loquentibus aures dare omnino prohibemus, ac multo magis iurgare, contendere, irasci; volentes Sacerdotes tunc temporis, vel genuflexos, vel stantes oculis, cæterisque corporis sensibus ab omnibus quibus distrahi possent amotis, Christum passum ab illis immolandum auribus cordis audire dicentem; discite à me, qui mitis sum, & humilis corde, qui calamum quassatum non contriui, & linum fumigans non extinsi, neque tristis fui, aut turbulentus, sed tanquam agnus ad occisionem ductus, non modo coram tondentibus, sed coram dilaniantibus, & dire occidentibus obmutui, nec os meum licet diuinum aperui.

Sacerdotes sacrificaturi deuote se præparent.

Matt. 11 Isaia c. 42. & c. 53. Synod. prou. Flor. sub. 18. cap. 4.

§. 4. Ad Altare, non accedant sacerdotes antequam missam inuenerint, ac perlegerint, singulasque eius partes ita notauerint, vt postmodum eis neque errare, neque hærere contingat, & hæc facientes concessam indulgentiam lucrifaciant; cæremoniæ, in huius incruenti sacrificii oblatione à Sancta Romana Ecclesia institutæ adamussim seruentur, neque addantur, aut omittantur ad libitum; quare omnes perlegant rubricas in nouo missali appositas, & ex illarum præscripto missæ cæremonias exequantur, quicunque

Prælegatur Missa.

Rubricæ noui missalis perlegendæ & ex earum præscripto celebrandum.

eo vtuntur, officiumque diuinũ, à romana curia dici solitum recitant; sciantque, post tres menses à die publicationis huius Synodi, trium aureorum pęnam daturos sacerdotes quoties celebrando à dictis rubricis recesserint, quorum duo delatori dabuntur, vnum pauperibus.

Synod. prou Flor. rub. 18. cap. 3. Constit. antiquæ. Florent. de celebrat Miss cap. 2.

§. 5. Operto capite, vel cum pileolis, & subirettis, sub pœna duorum aureorum in publico nemo celebret; in decoros, & absurdos capitis, oris, ac reliqui corporis motus omnes euitent; neque celerius, neque tardius quam par sit, verba proferant, cęremonias faciant, totumque sacrificium peragant; distincte clara, & alta voce pronuntient, quæ ab omnibus audiri, secrete vero quæ à Sacerdote tantum percipi debent; priuatas missas canendo ne dicant, neque memoriter ad euitandos errores, qui licet in qualibet missæ parte graues sint, in canone grauiores sunt, in ipsa verò consecratione grauissimi: Nullus autem audeat pluries eadem die sacrificare, excepta die Natalis Domini, & casibus à iure, & doctoribus exceptis: qui secus fecerint grauissimis pœnis afficiantur, etiam triremium per quinquennium inclusiue.

Nuda ceruice celebrandum.

Deuote & attente dicãtur missæ.

Semel in die sacrificandũ.

C. Nullus il 3. de consecr. dist. prima. Trid. sess. 22. cap. 5. & cano. 9. Cap. sufficit de cons. dist. 1.

§. 6. Sacrum facturi talarem vestem gerant, tonsuramque conspicuam, & decentem, pilosque superioris labri adeo breues, & incisos, vt Christi sanguinem ebibentes in eum vllo pacto illos intingant; ad altare accedentes, vel ab eo recedentes, operto capite, demissis oculis, erecto corpore, incessu graui, & modesto gradiãtur sacerdotes, ministro præeunte talari veste, ac superpelliceo induto, qui plebem populumque submoueat.

Quomodo accedendum ad altare.

§. 7. Peracto sacrificio iterum se colligant sacerdotes, Deoque debitas gratias agant, nec vllo pacto dum sacris vestibus exuuntur colloquantur, rideant, aut quicquam agant ab illo tempore alienum, qui secus fecerint arbitrio puniantur, ac similes pœnas luant, qui in medio altari memoriter dicendo postcõmunionem, vel vltimum Euangelium calicem abstergunt, corporalia plicant, purificatoria & linteola colligunt, candelas restinguunt, aut extingui permittunt, & similia agunt tanto sacrificio indignissima.

Post missam gratiæ Deo agantur.

In medio altari plicando calicem non dicatur post comunio.

In libro notentur suis obligationib' satisfacientes

§. 8. Vbi, à Sacerdotibus [illegible] numerus missarum, in singulis [illegible] celebrandus est, habeatur liber in quo [illegible], qui suo numeri satisfaciunt, qui secus hoc modo, vt redeunte ab altari Sacerdote statim sua manu scribat, in [illegible] se sacrum tali die ac loco fecisse &c. [illegible] obligationibus [illegible] & [illegible] per se ipsos non per substitutos, nisi [illegible] fuerint [illegible], vel [illegible] ab Ordinario facultatem, aut [illegible] aliter disposuerit.

Qui debeant ministrare & qualem habitum habere.

§. 9. Ministrantes Sacerdotibus, & si omnes minores aliquo [illegible], aut saltem prima tonsura insigniti esse deberent, talarem [illegible] nec laceram, nec sordidum, superpelliceum [illegible] poterunt aliquando etiam pii, ac deuoti laici [illegible] inseruire, dummodo vestes, & pallium habeant, nec [illegible], nec [illegible] sint, qui enim matrimonii vinculo [illegible] eos altari ministrare conuenit; [illegible] circumstantibus notum est. [illegible] non stantes, nisi quando opus [illegible], sed genuflexi [illegible], modesti, quieti, ac deuoti, non [illegible] in omnem partem se versantes, aut [illegible], seu tintinnabulum crebrius, vel [illegible] pulsantes, vel candelas tunc temporis [illegible], & [illegible] agentes, quæ Sacerdoti [illegible] & circumstantibus scandalum afferunt; Clerici qui in hoc deliquerint, à [illegible] magistro, vel Sacristæ puniantur à quibus etiam ceremonias recte peragere, & sacro deuote, inseruire doceantur; & nihil super altare ponant, præter [illegible] puluinum, vrceolos, ac linteolum, & campanulam, [illegible] aliud appositum sit, sacerdos illico amoueri [illegible], quapropter ibidem ipse ne collocet quadratum pileum, pileolum, chirothecas, sudariolum, & similia.

Modesti & deuoti assistant Sacerdoti sacrificanti.

Nil super altare ponendū

§. 10. Peregrini Sacerdotes, vel diœcesis alienæ, qui ante publicationem huius Synodi [illegible] loco ab Ordinario deputato non [illegible] celebrare possint in diœcesi, nostra [illegible] na Synodus, de hu[illegible] decretis inhærens, quare [illegible] & aliis clericis nostræ diœcesis, omnes [illegible] celebrandi missas aliis, quomodocunque [illegible], &

Sacerdotes peregrini ne celebrent absq; licentia.

irritamus, nec nisi ad mensem eas, in posterum concedi volumus, declarantes ad longius tempus concessas nullius roboris futuras, nisi expresse huic decreto derogetur, qui vero absque licentia sacrificare praesumpserit carcere puniatur. Reuocantur licentiae.

Conc. Trid sess. 23. cap. 16. de reform. Prou. Flor Synod. Rub. 18. cap. 2

§. 11. Nullus recenter in Sacerdotem ordinatus, audeat, in posterũ, primam, aut publice celebrare (aliquin per annũ sacrificare nequeat) nisi prius fidem alicuius Sacerdotis à Congregatione designandi eidem Congregationi de qua supra titulo 2. cap. 5. §. 10. exhibuerit, ex quo testimonio, euidenter constet, eum missę ceremonias ex praescripto noui missalis absque errore exercere, & eiusdem rubricas optime nosse, conscientiam huiusmodi fidem facientis onerantes. Sacerdotes noui absque debita licentia ne sacrificent.

§. 12. C[illegible] *exhortamur vos, ne in vacuum gratiã Dei recipiatis*, Singuli Sacerdotes, & si curati non sint, ter saltem aut quater in anno, sacrificent, quia contrarium vix sine magno scandalo fieri potest, cum diuturna sacrificii omissio spiritualis prodigalitas censeatur, ac prauae cõscientiae, & deperditae vitae testimoniũ. Pastores autẽ seu Parochi vrbani ne dum dominicis, & ceteris festis diebus, sed etiam bis in hebdomada, vel eo saepius, quo loci cõsuetudo vel necessitas postulabit, in parochiali Ecclesia per se ipsos celebrent. Quoties debeant sacrificare sacerdotes curati, & non curati.

Paul. 2. ad Cor. cap. 6. C. Dolentes de Celebrat. miss. Trid. sess. 22. cap. 1. D. Tho. 3. par. q. 82. art. 10. Suarez ibidem disp. 80. sect. 5. Nauarr. cap. 25. n. 88. Synodus Pisana edita anno 1616. tit. 6. cap. 6.

CAPVT SECVNDVM.

De Altari, Sacris Vestibus, & aliis ad sacrificium peragendum requisitis.

ANtequam minister candelas accenderit, missale, vrceolos, & alia ad missę ministerium requisita suis locis in altari disposuerit, nullo modo Sacerdos missam incohet, idemque caueat nẽ in missali vlla pars canonis, etiam minima desideretur, illudque nec sit lacerum, attritum, aut ex veteribus, sed ex recenter impressis, cuius folia apte composita, & colligata sint. Quando incohanda missa. Missalia qualia esse debeant.

§. 2.

§. 2. Calices ex metalli genere, iure permisso tantum sint, eoq; pretiosiori, quo per facultates licuerit: Sacerdotes vero qui calicibus fractis, aut ærugine in eis obducta, immundisue celebrauerint, quoties id fecerint tres aureos soluent, & si fractura ideo notabilis erit, vt facile sanguis effluere, & effundi possit, decem, cuius pœnę dimidium delatori dabitur, reliquum in sacris vasibus sarciendis, vel comparandis, & eiusdem Ecclesiæ commodum impendi volumus.

Calices ex qua materia & quales.

Constit. Antiquæ Flor. de celebrat. miss. c. 8.

§. 3. Qui super altare execratum eo quod sit notabiliter fractum, vel quia consecrationis sigillum amiserit, aut per ipsius sigilli effractionem, vel quia à proprio loco amotum fuerit, sacrum fecerit, quinque aureos soluet, ac totidem is, qui absque debito mapparum numero sacrificium offeret, applicandos vt supra.

Ne celebret super altare execratum.

§. 4. Cum nimis absurdum sit in sacris sordes negligere, quæ in profanis etiam dedecent, pręcipimus, vt ornamenta altaris, sacræ vestes, ac cętera ad missæ sacrificium requisita, munda sint, qui vero amictu, alba stola, manipulo, cingulo, casula, disruptis, laceris, immundisue vsi fuerint tres aureos soluent, quinque vero, qui purificatoriis, pallis, & corporalibus sordibus infectis, & immundis, sciantque graue crimen admittere non solum contra canonicum, sed etiam contra ius naturale, qui in re adeo graui, negligentes sunt: pœnę autem impositæ in bonum Ecclesiæ sacerdotis deliquentis, vel alterius ad libitum superioris conuertantur. Vtantur etiam sacerdotes vestibus illius coloris, quem ecclesia pro temporũ varietate requirit, ne aliquando contingat albis, aut rubeis, indumentis missam de requie dicere, vel è contra. Insuper sacram supellectilem nullo modo relinquant sacerdotes in rusticorum domibus ab eisdem custodiendam.

Mundę sint sacerdotales vestes & altaris ornamenta.

Colores sacrarum vestiũ congruant missę dicẽdæ.

In Domibus rusticorũ non relinquenda sacra supellex.

Cap. relinqui de custodia Eucharistiæ. Caiet. in summa Verbo Missę celebra. peccata. Syluester verbo Vasa.

CAPVT TERTIVM.

De loco, & Tempore.

Extra oratoria designata minime celebrandum.

EXtra Ecclesiam, vel Oratoria ab Illust. Arch. designata, & ab ipso, vel ab alio ex eius mandato inspecta, & benedicta,

nedicta, nullus sęcularis, aut regularis sacerdos celebrare audeat, prohibendo in Oratoriis publicis, seù priuatis infra limites alterius parrochiæ existentibus, pulsare campanas ad conuocandum populum, festa enunciare, oblationes recipere, candelas vendere, sacramenta conferre, vel aliud facere in Ecclesiæ parrochialis præiudicium; nisi aliquod speciale ius obstet; contrafacientes ad soluendos decem aureos condemnamus, & ad restituenda emolumenta inde percepta rectori parrochię; tametsi concedimus Oratoriorum dominis, & eorum domesticis famulis vt in iisdem locis sua peccata confiteantur sacerdoti ab Ordinario approbato, vtque ab eo, vel ab alio inibi celebrante Eucharistiam recipiant, de licentia parrochorum.

Quædam fieri prohibita in Oratoriis.

De licentia parochi ministrentur sacramenta in Oratoriis.

Trid. sess. 22. in decreto de obser. & euit. in celebrat. Missæ. Constitut. Antiquæ de celebratione Miss. cap. 1. & 9. Concil. Diœces. Flor. anno 1610. de celebratione Miss.

§. 2. In Ecclesiis monialiū nullus deinceps sacrum faciat, nisi sit confessarius ordinarius, vel extraordinarius, vel capellanus ex licentia Ordinarii deputatus ad inseruiendum eidem Ecclesiæ, vel cum facultate gubernatoris, aut confessarii ordinarii vocatus, qui contrafecerit sit ipso facto per mensem suspensus à faciendo sacro tum ibi, tum alibi.

Vide inferius titu. 14. c. 6. §. 10.

§. 3. In confraternitatibus, & societatibus ruralium laicorum quocunque nomine nuncupatis, diebus festis, ac dominicis missę ne dicantur absque licentia Ordinarii ante quam parrochus suo in tēplo missam absoluerit, sub pœnis à prouinciali Flor. Synodo decretis. In societatibus, & similibus locis sitis in Oppidis, Castris, Vrbibus, aut alibi, nec non in Oratoriis priuatis vbicunque existentibus, feria sexta, & Sabbato maioris hebdomadæ eadem licentia minime obtenta, nullus audeat mane celebrare vlla diuina, & sacra officia, quacunq; consuetudine, vel priuilegio præterquam Pontificio minime obstante, quod si quis in aliquo loco ex dictis temerario ausu vetita officia celebrauerit, sit ipso iure suspensus, & locus generali suppositus interdicto.

Nullus celebret in Ecclesiis monialiū absque licentia.

In confraternitatibus quādo dicenda missa.

Feria sexta & Sabato maioris hebdomadæ ne celebretur in sacellis & societatibus.

Synod prou Flor. rub. 18. cap. 5. Const. antiquæ de fest. dier. obser. cap. 7.

§. 4. Missæ sacrum nec ante auroram, neque post meridiem absque priuilegio fiat.

Con.

Conc. Trid. sess. 22. in decr. de celeb. miss. Conc. Prou. Fl. rub. 1. cap. 7. D. Th. 3 p. q. 83. art. 2. ad 3. & in 4. dist 13. q. 1. art. 2. quæstiunc. 4.

§. 5. Præterea quia in pluribus Orbis partibus veluti in nostra diœcesi, consuetudo viget, ne plura sacra fiant in eodem templo feria quinta, & Sabbato maioris hebdomadæ, neque contrarium publice absque scandalo inibi fieri possit. Edicimus ne publice plura sacrificia in eadem Ecclesia offerantur prædictis diebus, exceptis insignioribus aliquibus templis, cum vrbanis, tum ruralibus, vel quo maxima populi multitudo confluit ad audienda Diuina, quia in huiusmodi locis, facultatem concedimus feria quinta dumtaxat, non Sabbato, bis in eadem die publice celebrandi, semel videlicet summo mane, atque iterum tardius hora consueta eiusdem diei: per hæc tamen minime prohibetur quin Regulares in sacellis intra claustra suorum cęnobiorum existentibus, & sæculares sacerdotes remotis arbitris, & omnino priuatim ex deuotione celebrent, præsertim feria quinta iuxta varia indulta regularium Ordinum & probabiles auctorum sententias.

Feria 5. & sabbato Sancto pluries in eadem Ecclesia ne celebretur

Cap. Sabbato de Consecrat. dist. 3. Suares in 3. part. D. Thom. tomo 3. disp. 80 sect. 2.

CAPVT QVARTVM.

De Missis Votiuis.

DIes Sabbati missa de Beata Virgine dicatur, nisi temporis solemnitas, vel Ecclesię rubricæ, laudabileque institutum aliud requirant, quo casu eius commemoratio fiat, nisi id etiam Ecclesię præscripto prohibeatur, aliis diebus præsertim, cum officium dupplex dixerint sacerdotes non nisi ex magna, & grauissima causa propria missa relicta votiuam ad libitum dicant; sed missas singulis diebus assignatas ex Ecclesiæ instituto, vt plurimum celebrent sub pœna arbitrii; vt hoc pacto abusus, qui nimis inualuit missas currentes omittendi, & ad libitum alias subrogandi contra rubricas, præsertim in Ecclesiis monialium omnino exterminetur, in quarum templis si quæ missæ votiuæ dicendæ ex deuotione monialiũ occurrant, eę non dicantur quando fit officium duplex vllo modo, sub eadem arbitrii pœna, tum sacerdoti, tum monialibus imponenda.

Missæ votiuæ passim ne dicantur.

§. 2.

§. 2. Nullus sacerdos, plures tribus, vel ad summum quinque raro septem orationes sacrificãdo dicat, nisi quando aliud ritus Ecclesiasticus postulet, quæ non secundum cuiuscunque voluntatem dicantur: sed pro vt missali noui rubricę, ac regulæ à Sancta Romana Ecclesia confirmatę deposcunt. *Numerus orationum non augendus ad libitum.*

§. 3. Missæ votiuæ, vel anniuersaria defunctorum officia, in ecclesiis extra vrbem existentibus, nullo pacto celebrentur diebus Dominicis, & aliis festiuis diebus, neque à Dominica passio nis vsque ad octauam Resurrectionis (cum deceat sacris hisce diebus rectores ouium suarum curæ intendere) accedant parrochi ad alienas ecclesias, ad prædicta officia, vel missas decantandas, nisi in proprio templo alium Sacerdotem reliquerint, qui vices eorum expleat sub pœna trium aureorum. *Aliquibus diebus anniuersaria vel missæ votiuę ne dicantur.*

Const. Antiquę de celebrat. missarum cap. 4. & 5. Synod. Prou Flor. Rub. 28. cap. 8. Synod. Diœc Flor. de celebr miss. anno 1610

§. 4. Ad abolendam inolitam consuetudinem, deserendi proprias parrochias festis diebus, vt ad alias Ecclesias se conferant sacerdotes celebrandi causa in honorem alicuius sancti, cuius dies festus solemniter in illis agatur: Præcipimus in virtute sanctæ obedientiæ, omnibus Ecclesiarum rectoribus, & pro rectoribus, ne dominica die, & aliis festis diebus, vllo prætextu, Ecclesias sibi commissas sine missa relinquant, aut frequenter celebrent in Oratoriis, licet publicis, & in parochia existentibus: poterunt tamen propria templa relinquere, si accesserint ad Plebem, vel aliam Ecclesiam sitam in eadem Plebania, non distantem à propria vltra vnum milliare, & inter quam, & Ecclesiam ad quam se conferre designant flumen qnod facile trasmitti nequeat minime decurrat, ita vt verisimiliter sibi persuadere possit parrochus, plebem Christi sibi commissam, vel in Ecclesia ad quam accesserit, vel in alia viciniori, missæ sacro interfuturam, parochos secus agentes ad soluendos duos aureos condemnantes pro prima vice, pro secunda, ad quinque, pro tertia ad decẽ, qui nisi inposterum obaudient eos per annum ipso facto suspendimus; mandantes Sacerdotibus ruralibus vt quandocumq; inuitati fuerint ad aliquod festum celebrandum, secum ferant superpellicea, ne contingat absque decenti ornatu in Ecclesiis, sacra officia decantari. *Parochie diebus festis absque sacro ne relinquantur* *Quando relinqui sine missis possint propria templa.* *Sacerdotes superpellicea deferant.*

Const. Antiquæ vbi sup. cap. 6. Synod. prou Flor. vbi supra c 9. Synod. Diœcesi. Flor. vbi supra.

§. 5. Vt sacræ Tridentinæ Sinodi præcepto obaudiatur, cun-

Conc. Trid. sess. 22. in decr. de celeb. miss. Conc. Prou. Fl. rub. 1. cap. 7. D. Th. 3 p. q. 83. art. 2. ad 3. & in 4. dist 13. q. 1. art. 2. quæstiunc. 4.

Feria 5. & sabbato Sancto pluries in eadem Ecclesia ne celebretur

§. 5. Præterea quia in pluribus Orbis partibus veluti in nostra diœcesi, consuetudo viget, ne plura sacra fiant in eodem templo feria quinta, & Sabbato maioris hebdomadæ, neque contrarium publice absque scandalo inibi fieri possit. Edicimus ne publice plura sacrificia in eadem Ecclesia offerantur prædictis diebus, exceptis insignioribus aliquibus templis, cum vrbanis, tum ruralibus, vel quo maxima populi multitudo confluit ad audienda Diuina, quia in huiusmodi locis, facultatem concedimus feria quinta dumtaxat, non Sabbato, bis in eadem die publice celebrandi, semel videlicet summo mane, atque iterum tardius hora consueta eiusdem diei: per hæc tamen minime prohibetur quin Regulares in sacellis intra claustra suorum cenobiorum existentibus, & sæculares sacerdotes remotis arbitris, & omnino priuatim ex deuotione celebrent, præsertim feria quinta iuxta varia indulta regularium Ordinum & probabiles auctorum sententias.

Cap. Sabbato de Consecrat. dist. 3. Suares in 3. part. D. Thom. tomo 3. disp. 80 sect. 2.

CAPVT QVARTVM.

De Missis Votiuis.

Missæ votiuæ passim ne dicantur.

Dies Sabbati missa de Beata Virgine dicatur, nisi temporis solemnitas, vel Ecclesię rubricæ, laudabileque institutum aliud requirant, quo casu eius commemoratio fiat, nisi id etiam Ecclesię præscripto prohibeatur, aliis diebus præsertim, cum officium dupplex dixerint sacerdotes non nisi ex magna, & grauissima causa propria missa relicta votiuam ad libitum dicant; sed missas singulis diebus assignatas ex Ecclesiæ instituto, vt plurimum celebrent sub pœna arbitrii; vt hoc pacto abusus, qui nimis inualuit missas currentes omittendi, & ad libitum alias subrogandi contra rubricas, præsertim in Ecclesiis monialium omnino exterminetur, in quarum templis si quæ missæ votiuæ dicendæ ex deuotione monialiũ occurrant, eę non dicantur quando fit officium duplex vllo modo, sub eadem arbitrii pœna, tum sacerdoti, tum monialibus imponenda.

§. 2.

§. 2. Nullus sacerdos, plures tribus, vel ad summum quinque raro septem orationes sacrificãdo dicat, nisi quando aliud ritus Ecclesiasticus postulet, quæ non secundum cuiuscunque voluntatem dicantur: sed pro vt missali noui rubricę, ac regulæ à Sancta Romana Ecclesia confirmatę deposcunt.

Numerus orationum non augendus ad libitum.

§. 3. Missæ votiuæ, vel anniuersaria defunctorum officia, in ecclesiis extra vrbem existentibus, nullo pacto celebrentur diebus Dominicis, & aliis festiuis diebus, neque à Dominica passionis vsque ad octauam Resurrectionis (cum deceat sacris hisce diebus rectores ouium suarum curæ intendere) accedant parrochi ad alienas ecclesias, ad prædicta officia, vel missas decantandas, nisi in proprio templo alium Sacerdotem reliquerint, qui vices eorum expleat sub pœna trium aureorum.

Aliquibus diebus anniuersaria vel missæ votiuę ne dicantur.

Const. Antiquę de celebrat. missarum cap. 4. & 5. Synod. Prou Flor. Rub. 28. cap. 8. Synod. Diœc Flor. de celebr miss. anno 1610

§. 4. Ad aboiendam inolitam consuetudinem, deserendi proprias parrochias festis diebus, vt ad alias Ecclesias se conferant sacerdotes celebrandi causa in honorem alicuius sancti, cuius dies festus solemniter in illis agatur: Præcipimus in virtute sanctæ obedientiæ, omnibus Ecclesiarum rectoribus, & prorectoribus, ne dominica die, & aliis festis diebus, vllo prætextù, Ecclesias sibi commissas sine missa relinquant, aut frequenter celebrent in Oratoriis, licet publicis, & in parochia existentibus: poterunt tamen propria templa relinquere, si accesserint ad Plebem, vel aliam Ecclesiam sitam in eadem Plebania, non distantem à propria vltra vnum milliare, & inter quam, & Ecclesiam ad quam se conferre designant flumen qnod facile trasmitti nequeat minime decurrat, ita vt verisimiliter sibi persuadere possit parrochus, plebem Christi sibi commissam, vel in Ecclesia ad quam accesserit, vel in alia viciniori, missæ sacro interfuturam, parochos secus agentes ad soluendos duos aureos condemnantes pro prima vice, pro secunda, ad quinque, pro tertia ad decē, qui nisi inposterum obaudient eos per annum ipso facto suspendimus; mandantes Sacerdotibus ruralibus vt quandocumq; inuitati fuerint ad aliquod festum celebrandum, secum ferant superpellicea, ne contingat absque decenti ornatu in Ecclesiis, sacra officia decantari.

Parochiæ diebus festis absque sacro ne relinquantur

Quando relinqui sine missis possint propria templa.

Sacerdotes superpellicea deferant.

Const. Antiquæ vbi sup. cap. 6. Synod. prou Flor. vbi supra c 9. Synod. Diœcs. Flor. vbi supra.

§. 5. Vt sacræ Tridentinæ Sinodi præcepto obaudiatur, cun-

ctis omnino prohibemus cuiusuis generis mercedem accipere, conditiones, ac pacta inire, vel acceptare pro missis nouis dicendis quicquid pro iis datur, nec non importunas, atque illiberales eleemosinarum exactiones potius, quam postulationes, aliaque huiusmodi, quæ à Simoniaca labe, vel certe à turpi quęstù non longe absunt: Monemus præterea omnes, ac singulos Sacerdotes accipientes à fidelibus eleemosinas, & stipendia vt missas dicant vel currentes, vel pro defunctis, vel alias quascunque votiuas, vt diligenter attendant, ne forte suas animas lęthaliter vulnerent, seseque restitutioni obnoxios reddant, si contra plurimorum DD. sententiam, plura iusta stipendia vt debita, pro vnica missa accipiant.

Pacta conuentionesue pro missis nouis reiciuntur.

Caueant accipere duo iusta stipendia pro vno & eodem sacro.

Conc. Trid. sess. 22. in decre. de obser. & vit. in celebr. miss. Nauar. c 25 n. 92 & 111. Suares tom. 3. in 3. p. disp. 86. sect. 2. §. dico 3 & §. dico 4. Val. tom. 4 disp. 6 q 11. pun 1. q. 5. §. 25. vers. hanc autem Tollet. lib 2 cap. 8. n. 4 & 5 Henriquez lib. 9. C. 19. n. 5. Canus lib. 2. de locis cap 13. §. alterum arg. Corduba lib. p. quæst q 3. opinione 5. Arrag. 2. 2. q. 85 art 3. coluna 29. Petrus Nauarra lib. 2. de rest. à n 327. Filiarcus tom. 1. lib. 2 c. 14. Graffius lib. 2. cap. 45. num. 16 & 17.

CAPVT QVINTVM.

De audientibus Missam.

Fideles, dum missæ intersunt, sint exterius ita compositi, vt corporis habitus situsque, animi pietatem, religionemque in Deum prę seferant; vnde aperto capite adsint, taciti, deuoti pariter, & attenti, & quo tempore a sacerdote confessio dicitur, & grauiora missæ mysteria peraguntur, sint flexis genibus; fœminarū aspectus, & vicinitatem fugiant, nec ita propè ad altare accedant; vt indecorum sit, perturbeturque sacerdos: in foribus Ecclesię, vel extra eam minime subsistant, absque necessitate neque discedant, nisi post quam Sacerdos vltimum dixerit Euangelium.

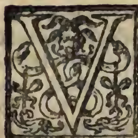
Sacro reuerenter intersint laici.

TITVLVS QVARTVS.

De pertinentibus ad diuina officia, & Proceßiones.

CAPVT PRIMVM.

De Diuinis Officiis.

ALDE verendum eſt, ne quod olim Deus Iſraelitico populo dixit, affirmari de clericis valeat diuinum penſum perſoluentibus, nempe *populus hic, labiis me honorat, cor autem eorum longe eſt à me*; Si dum diuina officia in choro dicuntur, ſilentium infringendo, murmurationibus, & confabulationibus vacando, aut laicorum collocutionibus intendendo aures, & linguas ad indebitos ſermones effundendo, nec aures intentas, nec mentem porrigunt ad diuina; quo fit, vt laicis, ac minoribus clericis ſcandalum regulariter detur, præceptumque Eccleſiaſticum de recitando diuino officio quantum Deus dederit ſtudioſe pariter, & deuote contemnatur; vnde omnibus in choro exiſtentibus quando diuina officia dicuntur, à collocutionibus non neceſſariis præcipimus abſtinere, ac mente reuoluere hortamur, quæ vel alii, vel ipſimet pſallendo dixerint; omnino etiam prohibentes cuiuſcumque generis muſicas laſciuum quid, vel impurum referentes.

Attente & deuote canendū in choro.

modeſte pſallendum.

Matthæi 15. C. dolentes de cælebrat. miſſarum. Conc. Trid. ſeſſ. 22. in decreto de obſeru. & vitand. in celeb. miſſ.

CAPVT SECVNDVM.

De Proceßionibus.

PVblicis, ſacriſque, ſupplicationibus ſeu proceſſionibus quas ad implorandam diuinā miſericordiam, vel ad agendas Deo gratias, pro acceptis donis, ac beneficiis ſancta mater Eccleſia aliquibus diebus inſtituit chriſti fideles ea qua par eſt reue-

rentia, & modestia intersint. Quare Ecclesiastici superpelliceis, vel aliis decentibus habitibus, aut sacris vestibus operti bini, ac sacris precibus diuinisque mysteriis intenti procedant, mutua colloquia, risum, vagosque oculorum aspectus, & alias minus decentes actiones euitent, & sicut laici à clericis, ita fœminę à viris separatę incedant; edendi, bibendique abusum, secumq; esculenta, & poculenta deferendi prorsus abiiciant, ac nullo pacto processionibus quæ noctu fiunt, intersint fœminæ.

Quæ vitanda in processionibus.

Clerici à laicis fœminæ à viris, separatę procedant.

§. 2. Si quando sæculares, vel regulares clerici propriam parrochiam non habentes, aliquas processiones supplicationesque instituere voluerint, id minime exequantur absque licentia Ordinarii; qui vero propriam habuerint parochiam, non audeant per fines alterius parochiæ, processionem ducere inrequisito proprio parocho; laici nisi sacerdotem superpelliceo, stola, ac clericali pileo decoratum, secum habuerint, absque facultate legitima processionaliter non incedant, exceptis solemnibus, & publicis processionibus ab Ordinario indictis.

Absint mulieres à nocturnis processionibus.

Per fines alterius parochiæ ne ducantur processiones.

§. 3. Quando Capitulum Cathedralis Ecclesiæ ad aliquam, nostræ Diœcesis Ecclesiam etiam regularium se contulerit omnes clerici, vel religiosi eius Ecclesię, ad quam accesserit, ei obuiam fiant, & ad Ecclesię valuas cum charitate excipiant; qui non paruerint, si fuerint clerici sęculares vigintiquinque aureos soluant monasterio mulierum conuersarum applicandos; si religiosi regulares eorum Ecclesiæ per mensem supponantur Ecclesiastico interdicto.

Absque sacerdote sacra veste induto nõ procedant laici.

Capitulum Ecclesiæ cathedralis excipiatur ad valuas.

§. 4. Omnes præcedentiarum lites ab Ordinario quacunque appellatione remota extraiudicialiter terminẽtur, ac componantur, vt alias sancitum fuit in prouinciali synodo, illud quoque inuiolabiliter obseruari volumus, vt capitulum cathedralis Ecclesiæ, donec redeatur ad locum vnde discessit à nemine deseratur sub pœnis arbitrio Ordinarii imponendis, volentes, etiam vt parrochus cathedralis Ecclesię semper, & in omni casu præcedat parochos regulares, vel sęculares aliarum Ecclesiarum nostræ Diœcesis, non obstante quacunque contraria consuetudine priuilegio, aut constitutione præterquam Papali. Cæterum parochi, ac reliqui Sacerdotes supplices procedentes, approbatis solum lithaniarum formulis, & precationibus, vtantur, qua in re nunquam errabunt, si ab assignatis precibus in rituali nouo Pauli Quinti minime declinauerint.

Lites præcedẽtiarum à quo terminandę & quomodo.

Parochus Cathedralis omnibus aliis pręcedat.

Quibus lithaniis vti debeãt ac precãdi formulis.

Con-

Concilium Trid. sess. 25 c. 13. de refor. Synod. prou. Flor. Rub. 46 cap. 1. & 2.

§. 5. Regulares extra Vrbem Florentinam, eo tempore, quò parrochus processionem ducit, absque pontificio priuilegio nō instituant processiones per alienas parochias faciendas, ac deducendas.

Aliquando regulares ne procedant.

§. 6. In die Corporis Christi, nulli rurali parocho alicui plębaniæ subiecto, liceat absque Ordinarii licentia processiones ducere, sed plebanis tantum; alii vero Dominica infra octauam sanctissimum Christi corpus, cum pompa deferant.

Processiones Corporis Domini quando ab aliis faciendę.

§. 7. Extra parochiam, vel plebaniam, nisi ad templa Florentinæ vrbis inuisenda venerint confraternitates rusticorum, minime procedant mulieres simul cum viris, nec viri absque vestibus societatis, seu saccis solitis deferri, nec vnquam Crux, aut vexillum deferatur, absque parocho superpelliceo, & stola induto, vel saltem absque viris vestitis modo prædicto.

Rusticorū processionibus modus pręscribitur.

§. 8. Vt ordo procedendi in supplicationibus tum publicis, tum priuatis, quem perantiqua consuetudo probauit, Synodali sanctione roboretur; Tridentini decreto, & fœlicis recordationis Gregorii XIII. constitutioni inhærentes edicimus, vt omniū primi incedant fratres mendicantes; deinde Canonici regulares, & Monaci; post quos sequantur Clerici, serie, & ordine debito sub pęna decem aureorū subeunda ab iis qui desiderabūtur & excōmunicationis q̄ incurrent illū perturbare pręsumentes. *Conc. Trid. sess. 25. cap. 13. de reform. Constit. Gregorii 13. exposcit pastoralis officii edita anno 1583. die 15. Iulii.*

Ordo procedendi.

TITVLVS QVINTVS.

De obseruatione Ieiuniorum.

CAPVT VNICVM.

VM inter alia ieiunia solemnius sit quadragesimale, tum quia obseruatur ad immitationem Christi; tum etiam quia per ipsum disponimur ad redemptionis nostrę mysteria deuote celebranda; ideo licet in quolibet ieiunio interdicatur carnium esus, in quadragesimali interdicuntur etiam vniuersaliter oua, & lacticinia; circa quorum abstinentiam in aliis ieiuniis diuersæ cōsuetudines

sunt

Esus ouorum & lacticiniorũ extra quadragesimam licitus in vrbe Florentina, & vbicumque viget talis consuetudo.

sunt apud diuersos, quas quisque obseruare debet secundum morem eorum inter quos versatur; Vnde Sanctus Hyeronimus de ieiuniis loquens dicit, *Vnaquæque Prouincia abundet in sensu suo, & præcepta maiorum leges Apostolicas arbitretur*; quæ cum verissima sint, & multorum DD. calculo comprobata, aperte deducitur in reliquis ieiuniis extra quadragesimam, licere omnibus ouis, & lacticiniis vesci quando boni, & timorati viri alicuius regionis in huiusmodi diebus, hęc passim, & absque scrupulo comedunt, vt euenit in Vrbe Florentina, in qua licite prædicta manducantur.

C. Denique Dist. 4. C. cõsilium de Obseruat. ieiun. S. Hieron. tom. 1. epist. epist. ad Lucinium, paulo ante finem. S. Thom. secunda 2. q. 147. art. 8. ad tertium. Caiet. Ibidem, & insumma Ver. Ieiunium. Siluester Ver. Ieiunium num. 15. Nauarrus cap. 21. num. 15 Azor tomo 1. lib. 7. cap. 10. q. 2. Lessius lib 4. cap. 2. n. 8. Sancez in Summa lib. 4. cap. 11. num. 52. Reginaldus lib. 4. tomo 1. num. 141.

Quę ieiunia Deo placentia nobisque vtilia.

§. 2. Quamuis vt impleatur ieiunii præceptum, gratiæ status minime requiratur, requiritur tamen, vt vitam ęternam per illud mereamur; Neque enim inquit Diuus Hieronymus ventris exuries accepta est Deo, quam lites, & rapina, & luxuria dextruunt; vnde Ioel nos admonet, vt ieiunia sanctificemus, alia bona opera, addendo ieiuniis, quia secundum Gregorium, incassum caro atteritur, si a prauis voluptatibus animus non refręnetur; propterea vt fructuosa nobis sint Ecclesiastica ieiunia, studeant fideles, non magis a cibis quam à vitiis abstinere.

D. Hieronim lib. 2. contra Iouin. Ioel. 2. Greg. hom. 16 in Euangelia.

Medici caute concedant licentias carnes comedẽdi, & huiusmodi vetitis diebus.

§. 3. Tandem monemus medicos ne dum nimis corporibus indulgere curant noceant animabus, literas testimoniales nimia fortasse facilitate concedendo, ob quas ordinarius ad dãdam facultatem comedendi carnes, &c. vel non ieiunandi sacro ieiunii tempore inducatur; qua in re eorum conscientias onerantes, rem totam scrutatori cordium Deo committimus.

Signum detur initii quadragesimalis ieiunii.

§. 4. Ne ex initii Quadragesimalis Ieiunii ignorantia, illud in ipso sui exordio violari contingat, semihora ante mediam noctem pręcedentem feriam quartam cinerum, per integrum semi horæ spatium maxima campanarum Cathedralis Ecclesię pulsetur, vt omnes intelligant postquam ea pulsari desierit, sibi

amplius

amplius non licere, quicquam ea nocte comedere absque ieiunii fractione; & quia prædictæ mediæ noctis terminus, ex mobili cineralium dierum initio, dependens, fixus esse non potest ideo post hac in tabula festorum mobilium singulis annis cum diligentia descriptus imprimatur; hortamurque omnes parrochos, tum vrbanos, tum rurales, vt adeo laudabile institutum amplecti, ac sequi velint; cum cathedrali Ecclesia eadem nocte signum dando, vt intelligatur sacrum quadragesimæ tempus aduenisse, ac nugis, & iocis esse vale dicendum.

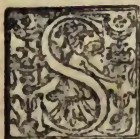
Hortatur parochos ad imitãdam cathedralem.

TITVLVS SEXTVS.

De sacrosanctis Ecclesiis, deque earum bonis non alienandis, alienatis recuperandis, illarum reparatione, & inuentariorum Ecclesiasticarum rerum confectione.

CAPVT PRIMVM.

De sacrosanctis Ecclesiis.

ANCTISSIMVS, ac fœlicissimæ recordationis Pius Quintus diuini honoris zelo inflammatus, ac Christi Domini exemplum immitatus, ad præcauendum ne domus Dei, quæ domus orationis est, quamque sanctitudo decet, & confessio laudis, spelunca latronum, & quidem animarum non rerum caducarum fieret, vulpesque paruulas abigendas, quæ domini vineas animas videlicet demoliuntur, & obuiandum, ne vindemient eam omnes qui prætergrediuntur viam, neque eam exterminet aper de silua, ac singularis ferus per suos satellites depascatur; veluti flagello de funiculis facto, sanctissimam edidit constitutionem, quam omnes inuiolabiliter obseruare debent præter ea, quę in eundem finem ab Illustrissimo & Reuerendissimo Præsule in hac sancta Synodo edicentur.

Const.

Constit. Pii Quinti cum primum Apostolatus edita anno 1566. Kal. Aprilis.

§. 2. Quicunque in Ecclesiis dum sacrificium missæ, & diuina ibidem celebrantur officia, aut verbum dei prædicatur; deambulare, vociferari, aut verso tergo ad sanctissimum sacramentum inreuerenter sedere, aut aliquid scandalum generans, vel diuina perturbans facere præsumpserit; pœnam vigintiquinque aureorum incurret, præter alias Ordinarii arbitratu imponendas, quique non habent in ęre luant in corpore. *Conc. Trid. sess. 22. de obseruan. & vit. in cęlebrat. miss. Bulla prędicta. Conc. prou. Flor. Rub. 12. c. 1. C. oratorium C. in oratorio Dist. 42.*

In ecclesiis nec deambulandū seu quicquam faciendum diuina perturbās

§. 3. Qui in Ecclesiis cum mulieribus impudicis, siue etiam honestis colloquium scurrile habuerit, alios; inhonestos actus fecerit similem pœnam incurrat, & carceris per mensem, qui obscęnis, & inhonestis verbis, aut signis in eisdem Ecclesiis vsus fuerit decem aureorum pœna mulctetur, aut alias corporaliter puniatur; mandantes omnibus Ecclesiarum rectoribus, ac superioribus, nec non sacristis, ostiariis, aliisq; Ecclesiarū custodibus vt præfatos omnes delinquētes, præmissa monitione euāgelica ad nos deferant, sub pœna duorū aureorū; predictæ autem pœnę partim delatoribus, partim monialibus pauperibus applicētur. *Conc. prou. Flor. rub. 12. cap. 2. Cap. Oratorium cap. in oratorio dist. 42. Trid. Conc sess. 22. de obser. & euit. in cæleb. miss.*

Colloquia turpia vel signa ne fiant.

§. 4. Pauperes quoque mendicantes, seù eleemosynas petentes per Ecclesias tempore missarum, prædicationum, aliorumq; diuinorum officiorum ire ne sinant; sed eos ad valuas Ecclesiarum expectare iubeant sub pœna vnius aurei parochis, & curatis infligenda pro qualibet vice, nisi illos ex tēplis eiecerint, & hæc implere coegerint, in memoriam reuocantes religiosis in claustris degentibus, in virtute sanctæ obedientiæ illis præceptum fuisse à Pio V. vt in Ecclesiis suis deputent idoneam personā ad egenos eiiciendos, qui si negligentes fuerint, grauissime ab Ordinario corripiendi sunt, & pro qualitate personarum arbitrio Papæ, vel suorum superiorum etiam corporaliter puniendi, ministri tamen indigentium monialium, aliorumque piorum locorum capsulis stipem corrogantes, poterunt postquam sacerdos cōmunicauerit, facultate ab Ordinario prius obtenta, in Ecclesiis eleemosinas petere, qui vero absq; prædicta licentia eleemosinas quærendo per Ecclesias discurrent, capsulas cum pecuniis

Pauperes quærentes stipem per templa ne discurrant.

Quo tempore & qui possint in templis cū licentia mendicare.

aiis amittant, nec amplius possit in templis, vel etiam ad eius valuas stipem cum aliis petere, necnon in carcerem ad arbitrium detrudantur.

Bulla Pii V. prædicta Conc. prou. Flor. Rub. 12. cap. 3. Conc. prou. vbi supra.

§. 5. Quod attinet ad Ecclesiarum immunitatem, nihil addendum videtur præter id quod à Tridentino Concilio, ac fęlicissimo Gregorio XIIII. Pont. Max. sancitum est. 22. Maii 1591. omnesque monere huiusmodi sanctissimas constitutiones esse in viridi obseruantia easque exactissime ab omnibus esse seruādas. Ecclesię immunitas.

Gregor. 14. Cum alias de immunit. Eccles. Concil. Trid. sess. 25. cap. 10. de reform. Const. antiqua de Eccl. immunit.

§. 6. Intra Ecclesias, ęneæ fistulæ, aut hastata arma nunquam deferantur, nec in earum porticibus, atriis, vestibulis aliquid venale etiam ad vsum sacrificii vel Ecclesiæ exponatur, nullusque cum venaticis canibus, vel volucribus ecclesiam ingrediatur. Arma extra templa relinquenda.

Conc. prou. Flor. rub. 12. cap. 2.

§. 7. Caueant rectores Ecclesiarum vt nec ipsi, nec quiuis alij ecclesia veluti horeeo pro cuiuscunque generis rebus conseruandis, vel reponendis vllo modo vtantur, sub pœna vigintiquinque coronatorum, pro qualibet vice, nec in Ecclesia pernoctare, aut in illa tanquam in ludo litterario grammaticæ, vel humanarū literarum rudimenta doceri permittant. Præcipientes etiam omnibus (Principibus, parochis, & curatis exceptis) habētibus fenestras, aditus hostiola, per quæ ex ipsorum domibus ecclesiis contiguis, seu iunctis iri, seu respici in Ecclesias possit vt quam primum ea calce & lateribus omnino, ac perfectissime obstruant. Ecclesiæ ne vertantur in horrea vel in literarios ludos.

§. 8. Longe ab Ecclsiis arceantur nundinæ, ac mercatus pręsertim bestiarum, tabernæ, negotiationes, actusque omnes laicorum, venditationes candelarum, imaginum, esculentorum, poculentorum, aliarumque rerum venalium, ac denique ea omnia, quæ sine strepitu, ac clamore fieri nequeunt, quæque aliquo pacto diuina officia, vel Ecclesiarum aditus, impedire possunt; neque Ecclesiarum parietibus immundum quid vnquam adhæreat, aut prope ipsos eiectum existat. Longe sint a templis res immundæ, nundinæ ac mercatus.

Cap. Relinqui de custodia Eucharistiæ. Synod Dioec. Florent. anno 1603. Cap. de Ecclesiis.

§. 9. Cum non deceat mulierem non velato capite orare, & propter Angelos potestatem super suum caput habere debeat mulier vt inquit Paulus; ęquum est, vt omnes confessarij acriter increpent mulieres sibi confitentes, quæ licet in se honestæ, ac castæ sint, habitum tamen minus honestum, ac decentem, & ad lasciuiam prouocantem ferunt; illę vero quæ inhonestæ, vel infames sunt, ac publice, vel priuatim meretricandi artem exercēt, seu in publico concubinatu existunt, ac descriptæ sunt in catalogo magistratus honestatis; statim atque deprehensæ fuerint in aliqua Ecclesia, alioue loco pio, sacroue, seu in processionibus solemnibus, vel priuatis ob quēcumque finem pium, honestum, sanctum absque expressa licentia in scriptis ab ipso Ordinario obtenta; ipso facto pro prima vice pęnam quinquaginta aureorum incurrant, pro secunda centum, ac crescente contumacia vltra pecuniariam pęnam, vel in carcerem per annum detrudantur, vel excōmunicationis gladio feriantur; quarum pœnarum dimidium accusatori, & executoribus detur, reliquum monasterio conuersarum mulierū applicetur; quæ vero soluere nequeunt luant in corpore; ac simili modo interdictum volumus, ac sub ijsdem omnino pœnis ijsdem mulieribus inhonestis, & infamibus descriptis apud præfatum magistratum ferijs sextis, ac diebus dominicis quadragesimæ, vel alio sacro tempore, illac transire, eaque loca terere, vbi nundinę, vel mercatus fiunt, populiq; frequentia reperitur; quandoquidem non sine magno scandalo proximorum huiusmodi loca frequentare queant, excipitur tamē feria quinta hebdomadę passionis, quo die omnes ad audiendā concionem in cathedrali ecclesia conuenire volumus; Neque propter huiusmodi prohibitionem ab ecclesiasticis præceptis, confessionis, & communionis annuæ, seu missæ audiendæ festis diebus se exemptas esse falso arbitrentur, quandoquidem per ipsas stat quin ea adimpleant; & ne ignorantia iuris illis suffragari possit; mandamus omnibus Ecclesiarum rectoribus curam habentibus animarum, vt inter missarum solemnia, quam primum in suis Ecclesijs hoc edictum pronuncient, ac eius transumptum suarum ecclesiarum valuis affigant, sub pœna trium aureorum, & de publicationis exequtione certiorem faciant Ordinariū per literas a tribus viris fide dignis cum iuramento subscriptas.

Mulieres velato capite, & habitu decenti templa ingreditur.

Meretrices descriptę a locis sacris arcētur.

Meretrices descriptæ quibusdam diebus loca nundinarum non adire debeant.

Prima ad Corinth. 11. Synod. Dioc. Flor. ann. 1603. de cultu, & obseruation. festorum.

§. 10.

§. 10. Quicumque intra ecclesias prope ianuas, aut vas aquę lustralis, vel extra illas præ foribus, vel in atrijs, aç porticibus, seù illarum vestibulis commorabuntur, vt mulieres ad Ecclesiam accedentes, vel ab eadem recedentes, aut illac transeuntes malo animo aspiciant, vel alloquantur; ipso facto excomunicati existant, cuiuscumque ordinis, ac dignitatis sint. Præterea aestiuo tempore, à Kalendis videlicet maij, vsque ad Kalendas octobris, post secundam noctis horam, nullus commoretur in cœmeterio cathedralis ecclesiæ, ad breuissimum etiam temporis spatium, vel inibi cantet, aut fides pulset, vel similia faciat, seu talia facientibus se socium adiungat, sub eadem excommunicationis pœna ipso facto incurrenda nec non arbitrij, ac decem aureorũ; quorũ quinque executoribus dentur, quinque pijs operibus applicentur; ac multo minus in eiusdem ecclesiæ gradibus, ianuisque, post dictum tempus dormiat quispiam, sedeat aut quocunque modo permaneat, alioquin easdem pęnas, ipso facto incurret.

Prope vas aquæ benedictæ aut in vestibulis ecclesiarum vel prę foribus non immorandũ.

In cęmeterio cathedralis ecclesiæ eiusdẽ gradibus portis, &c. non permanendũ.

CAPVT SECVNDVM.

De Ecclesiis reparandis.

QVAELIBET ecclesia etiam ruralis sit pauimento strata, & adeo diligenter munita, clausaque, vt nec bestiis nec auibus ad eam pateat aditus, eadem sit munda, ornata, ac dealbata vt quoad fieri potest statim omnibus appareat, domum Dei esse non stabulum; idque facile assequentur ecclesiarum rectores, si tertiam partem reddituum ecclesiarum meminerint esse hypothecatã pro illarum reparatione, & instauratione, nec nõ pro vasibus, ornamentis, libris, aliisque ad diuinum cultum pertinentibus, prout fusius declaratur cum in antiquis constitutionibus, tum in prouinciali Florentina Synodo; curauerintq; prout dicitur in dictis constitutionibus, res necessarias suis ecclesiis in tempore prouidere.

Ecclesiæ clausę ornatæ mũdę dealbatęque sint.

Tertia pars reddituũ obligata est pro reparatione.

Conc. Trid. sess. 7. cap. 8. de refor. sess. 21. cap. 8. de refor. Const. Antiquæ Flor. dę Eccl. repar. cap. 1. Conc. prou. Flor. Rubr. 13 cap. 1. & 2. Sinod. Diœc. Flor. de Ecclesiis anno 1603. Synod Diœce Flor. anno 1610. de Eccles. repara.

CAPVT TERTIVM.

De Bonis Ecclesiarum non alienandis, & alienatis recuperandis.

Quædam decreta publice legenda a parochis.

Rerum ecclesiarum vsurpatores, & solutiones decimarum impedientes puniũtur a Trid.

NE bona ecclesiarum, Christi Sacrum Patrimonium exhauriantur, & ob illorũ defectũ debitus cultus eis denegetur; Omnes parrochi bis in anno, videlicet prima Dominica aduentus, ac Dominica in Passione, Patrio sermone inter missarũ solẽnia, vel ex suggestũ per concionatores, sub pœna arbitrii Illustrissimi, ac Reuerendissimi Archiepiscopi, decretum Concilii Tridentini sess. 22. cap. 11. de reformatione quod incipit, *Si quem clericorum vel laicorum*, ac decretum eiusdem Concilii sess. 25. cap. 12. quod incipit. *Non sunt ferendi*, fidelibus prælegant, & declarent, vt plane intelligant Ecclesiasticarum rerum vsurpatores, se ipso facto excomunicatos esse, nec ab alio quam à Romano Pontifice postquam integre restituerint absolui posse; subtrahentes autem decimas, vel earum solutiones impedientes, excõmunicãdos esse, nec absoluendos donec plene satisfecerint, vt saltem si non virtutis amore, ipsius pœnę formidine ab huiusmodi sacrilegiis, ac facinoribus committendis arceantur.

Synod. prou. Flor. Rubrica. 34. cap. 5.

§. 2. Magnam ecclesiis perniciem afferri solet, cum earum bona repræsentata pecunia in successorum præiudicium aliis locantur; quare huiusmodi locationes si anticipatis solutionibus, fiant, nullatenus in successorum damnum validæ intelligantur.

Conc. Trid. sess. 25. cap. 11. de refor. Synod. prou. Flor. Rub. 34. cap. 3.

Non remittẽdæ caducitates.

§. 3. Si quæ laicis concessa ecclesiarum bona, aliquo modo caduca facta sint, caueant quicumque beneficia ecclesiastica obtinent, ne pœnam caducitatis remittant, nisi seruatis iis, quę in hoc genere iura præscribunt, qui secus fecerint pœnas dabunt arbitrarias.

Paulina ambitiosæ seruãda.

§. 4. Vt ambitiosæ cupiditati eorum occurratur, qui mobilia prætiosa, & immobilia Deo dicata ex quibus Ecclesiæ, Monasteria, ac pia loca substentantur illustriora redduntur, eorumque ministri sibi alimoniam vendicant, prosanis vsibus applicare, aut maximo cum illorum, ac diuini cultus detrimento exquisitis mediis occupare, & vsurpare præsumunt, Extrauagantem Pauli secundi

sundi inuiolabiliter obseruari iniungimus quo ad omnia, ac singu la in illa disposita, nec non alia a sacris canonibus constituta, nul lusque in posterum audeat quercus, vlmos, & similes arbores nõ cæduas vel frugiferas solo sui Ecclesiastici beneficii hærentes, abs que licentia Ordinarii cædere, aut euellere, nisi eiusdem arbitrii pœnas subire velit.

Arbores non cædantur.

Conc. Trid. seß. 25. cap. 11. de reformat. Extrauagans Ambitiosæ de reb. Ecclesię non alien. inter commu. 12. q. 2. per totam præsertim in cap. sine exceptione. Cap. nulli de reb. Eccl. alien. vel non cum multis aliis cap. in eodem tit.

§. 5. Non nulli aliquando ad id temeritatis deuenire solent, vt clericorum demortuorum bona inuadant, vnaque cum illis sacrilege subripiant obueniẽtia quoque ecclesiæ ministris in mortui locum succedentibus, vel ecclesiæ, cui olim viuens clericus inseruierat. Qua propter omnes caueant ne bona, quæ ad clericum olim viuentem, vel ad Ecclesiam, eiusque ministros pertinent temere inuadant, occupent, auferantue prout Sanctissimus Pius V. sua perpetuo valitura constitutione decreuit anno 1567. die 28. Septẽbris donec Ordinarius statuat, quæ relinqui, quæ amoueri debeant; contrafacientes omnia ablata, vel occupata amittant, eidemque ecclesiæ applicentur, ac in super omne ius petendi, aut auferendi amplius quicquam ex bonis prædictis; statimque omnia intelligantur dictæ Ecclesię, & eius nouo rectori applicata; mandantes Plebano, vel viciniori curato in eius defectu, vt statim secuta morte alicuius rectoris, cum testibus adeant de mortui domum ad conficiendum inuentarium omnium mobiliũ, scripturarum, ac rerum quarumcumque ad illam Ecclesiam spectantium, illudque ad curiam Illustrißimi quam primum mittant, cauentes interim, ne quidquam ab hæredibus defuncti vel aliis absque Ordinarii mandato innouetur.

Non inuadenda nec vsurpanda bona clericorum defunctorum.

Plebanus seu curatus vicinior cõficiat inuentarium.

Pius Quintus Romani Pont. Prouidentia.

§. 6. Cum plurima reperiantnr Monasteria Ecclesiæ, Beneficiã, Hospitalia, ac pia loca, quæ instrumenta alienationum bonorum suorum penes se non habent, sed tantum canones, seu cẽ sus ratione illorum bonorum eis persoluuntur; ac licet qui ea poßident forsitan penes se talia instrumenta habeant, illa tamẽ ostendere minime volunt, seque tuentur quod magno temporis spatio, in eorundem bonorum possessione extiterint. Mandamus omnibus, ac singulis personis bona Ecclesiastica, vt præfertur detinentibus, & poßidentibus, nisi legitimam causam habuerint

rint

rint ſe excuſandi, vt quam primũ ſignificẽt Ord. per documenta, & inſtrumenta publica titulos, quorum vigore huiuſmodi bona poſsidẽt, ac ſe canonem, & annuum cenſum abſque mora, & interruptione indebita perſoluiſſe, alioquin intra annum nõ parentes, nec ſe legitime excuſantes, pœnis arbitrariis punientur.

Poſſidentes bona eccleſiaſtica doceant quo iure ea poſſideãt.

Pius V. Exigit incũbentis nobis Apoſtolica. Panorm. in cap. 1. tit. de Probationibus. Sotus in 4. diſt. 22. q. 1. art. 2. verſu tertio poteſt contingere. Nauarr. tomo primo Conſil. tit. de cenſibus conſilio 3. Suares tomo 5. de cenſuris diſp. 20. ſect. 3. Sairus de cenſuris lib. 1. cap. 10. num. 36.

§. 7. Et quoniam eccleſiarum bona, confinia canones, cenſus, redditus, prouentus, iura, inſtrumenta, ſcriptura à diuerſis auaritia obcæcatis occultantur, adeo vt a multis Commendatarijs, Capitulis, Canonicis, Rectoribus, Cappellanis, & alijs beneficia Eccleſiaſtica obtinentibus, beneficiorum ſuorum bona, eorũ confinia, & inſtrumenta ignorentur; Omnibus, ac ſingulis Chriſti fidelibus de præmiſsis inſtructis, ac notariis, tabellionibus, & aliis quibuſcunque de inſtrumentis, & ſcripturis, ac documentis prædictis, & circa ea neceſſariis rogatis, in virtute ſanctę obediẽtiæ, & ſub pęna excõmunicationis ipſo facto incurrendę præcipimus, vt ea ipſis monaſteriis, beneficiariis, & piis locis, denuntient, notificent, & exibeant intra ſex menſes à die publicationis huius decreti, ſi ſciuerint prædicta loca illis indigere, nec prudenter, probabiliterque arbitrentur huiuſmodi inſtrumẽta apud ea aſſeruari, ſeu iuxtã cauſam non parendi allegauerint intra prædictũ terminũ, alioquin contumaces poſt elapſum tẽpus prędictũ a ſtatim Anathematis vinculo innodentur, à quo nolumus à quoquam abſolui poſſe, donec plene, perfecteque pro viribus noſtro præcepto paruerint; qui vero aliter abſoluere prædictos tentauerit, ad arbitrium Ordinarii à diuinis ſuſpendatur.

Piis locis renelctur ſuorum iurium cognitio ſi illa indigeant.

Excommunicantur, contumaces, & reſeruatur abſolutio donec paruerint.

Panormitanus. Sotus. Nauarrus. Suares. Sairus. vbi ſupra §. 6.

CAPVT

CAPVT QVARTVM.

De conficiendo inuentario rerum Ecclesiasticarum.

CVM ex eorum qui præsunt negligentia compertum sit multa ex Ecclesiasticis bonis tam mobilibus, quam immobilibus periisse, omnes ecclesiarũ, monasteriorum, & quorũcunque piorum locorum rectores, gubernatores, administratoresque repertorium seu vt vulgo dicitur inuentarium omnium, ac singulorum bonorum mobilium, & immobilium, intra annũ conficiant, in quo diligenter fideliterque describantur fundi, agri, domus, iura, actiones, redditus, vasa sacra, vestes, supellectilia, & id genus alia ad eorum Ecclesias, vel pia loca quomodolibet spectantia cuius exemplar fide dignum intra idem tempus in archiuio asseruandum Ordinario tradant, aliud apud se, ac successori tradendum in archiuio propriæ ecclesię, vel alio tuto loco asseruent; qui negligentes fuerint, fraudemue in eo conficiendo admiserint, decem aureos soluant; ad quod inuentarium faciendum teneantur sub iisdem pœnis omnes confraternitates laicorum Ordinario subiectas, quas insuper conficere volum us notam obligationum, ac legatorum, quæ in singulis annis explere tenentur, eamque simul cum inuentario prędicto transmittere Cancellario curiæ Archiepiscopalis. Inuentarium conficiendũ a rectoribus Ecclesiarum Idem inuentarium conficiant confraternitates Ordinario subiectæ.

§. 2. Idem in posterum ab omnibus seruari præcipimus, qui ecclesias, Cappellas, Oratoria, aut beneficia quęcumquę Ecclesiastica obtinuerint, tam auctoritate ordinaria, quam Apostolica, quod si quis hoc præceptum intra mensem non adimpleuerit in eamdem pęnam decem aureorum incidat. A quibusdam aliis inuentarium faciendum.

Synod. Prou. Flor. Rub. 33. cap. 3.

§. 3. Ecclesiis, aliisque ecclesiasticis beneficiis vacantibus, per resignationem, obitum, vel decessum, bona eorum mobilia, vel se mouentia, & supellectilia sine Ordinarii facultate in scriptis accepta à nullo amoueantur, alioquin amouentes ipsorum prætiũ, vel bona ipsa amittant. Beneficiorum vacantium bona à nemine auferenda vel amouenda.

TITVLVS

rint se excusandi, vt quam primũ significẽt Ord. per documenta, & instrumenta publica titulos, quorum vigore huiusmodi bona possident, ac se canonem, & annuum censum absque mora, & interruptione indebita persoluisse, alioquin intra annum nõ parentes, nec se legitime excusantes, pœnis arbitrariis puniantur.

Possidentes bona ecclesiastica doceant quo iure ea possideãt.

Pius V. Exigit incũbentis nobis Apostolica. Panorm. in cap. 1. tit. de Probationibus. Sotus in 4. dist. 22. q. 1. art. 2. versu tertio potest contingere. Nauarr. tomo primo Consil. tit. de censibus consilio 3. Suares tomo 5. de censuris disp. 20. sect. 3. Sairus de censuris lib. 1. cap. 10. num. 36.

§. 7. Et quoniam ecclesiarum bona, confinia canones, census, redditus, prouentus, iura, instrumenta, scriptura à diuersis auaritia obcęcatis occultantur, adeo vt a multis Commendatarijs, Capitulis, Canonicis, Rectoribus, Cappellanis, & alijs beneficia Ecclesiastica obtinentibus, beneficiorum suorum bona, eorũ confinia, & instrumenta ignorentur; Omnibus, ac singulis Christi fidelibus de præmissis instructis, ac notariis, tabellionibus, & aliis quibuscunque de instrumentis, & scripturis, ac documentis prædictis, & circa ea necessariis rogatis, in virtute sanctę obediẽtiæ, & sub pęna excõmunicationis ipso facto incurrendę præcipimus, vt ea ipsis monasteriis, beneficiariis, & piis locis, denuntient, notificent, & exibeant intra sex menses a die publicationis huius decreti, si sciuerint prædicta loca illis indigere, nec prudenter, probabiliterque arbitrentur huiusmodi instrumẽta apud ea asseruari, seu iuxtã causam non parendi allegauerint intra prædictũ terminũ, alioquin contumaces post elapsum tẽpus prędictũ a statim Anathematis vinculo innodentur, à quo nolumus à quoquam absolui posse, donec plene, perfecteque pro viribus nostro præcepto paruerint; qui vero aliter absoluere prædictos tentauerit, ad arbitrium Ordinarii à diuinis suspendatur.

Piis locis reueletur suorum iurium cognitio si illa indigeant.

Excommunicantur, contumaces, & reseruatur absolutio donec paruerint.

Panormitanus. Sotus. Nauarrus. Suares. Sairus. vbi supra §. 6.

CAPVT

CAPVT QVARTVM.

De conficiendo inuentario rerum Ecclesiasticarum.

CVM ex eorum qui præsunt negligentia compertum sit multa ex Ecclesiasticis bonis tam mobilibus, quam immobilibus periisse, omnes ecclesiarũ, monasteriorum, & quorũcumque piorum locorum rectores, gubernatores, administratoresque repertorium seu vt vulgo dicitur inuentarium omnium, ac singulorum bonorum mobilium, & immobilium, intra annũ conficiant, in quo diligenter fideliterque describantur fundi, agri, domus, iura, actiones, redditus, vasa sacra, vestes, supellectilia, & id genus alia ad eorum Ecclesias, vel pia loca quomodolibet spectantia cuius exemplar fide dignum intra idem tempus in archiuio asseruandum Ordinario tradant, aliud apud se, ac successori tradendum in archiuio propriæ ecclesię, vel alio tuto loco asseruent; qui negligentes fuerint, fraudemue in eo conficiendo admiserint, decem aureos soluant; ad quod inuentarium faciendum teneantur sub iisdem pœnis omnes confraternitates laicorum Ordinario subiectas, quas insuper conficere volumus notam obligationum, ac legatorum, quæ in singulis annis explere tenentur, eamque simul cum inuentario prędicto transmittere Cancellario curiæ Archiepiscopalis.

Inuentarium conficiendũ a rectoribus Ecclesiarum

Idem inuentarium conficiant confraternitates Ordinario subiectæ.

§. 2. Idem in posterum ab omnibus seruari præcipimus, qui ecclesias, Cappellas, Oratoria, aut beneficia quęcumquę Ecclesiastica obtinuerint, tam auctoritate ordinaria, quam Apostolica, quod si quis hoc præceptum intra mensem non adimpleuerit in eamdem pęnam decem aureorum incidat.

A quibusdam aliis inuentarium faciendum.

Synod. Prou. Flor. Rub. 33. cap. 3.

§. 3. Ecclesiis, aliisque ecclesiasticis beneficiis vacantibus, per resignationem, obitum, vel decessum, bona eorum mobilia, vel se mouentia, & supellectilia sine Ordinarii facultate in scriptis accepta à nullo amoueantur, alioquin amouentes ipsorum prætiũ, vel bona ipsa amittant.

Beneficiorum vacantium bona à nemine auferenda vel amouenda.

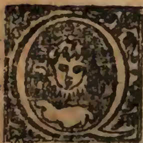
TITVLVS

TITVLVS SEPTIMVS.

De Beneficiorum Ecclesiasticorum Collatione ac Residentia.

CAPVT PRIMVM.

De Collatione beneficiorum Ecclesiasticorum.

QVANTA ſit animarum clades, quæ ex indebita beneficiorum collatione exiſtit, vix mente aſſequi poſſumus, ne dum verbis explicare, cum aliud non ſit, quam ouem vt aiunt lupo credere, quandoquidem inhabiles, & indigni dum non intrant per oſtium, ſed aſcendunt aliunde in ouile ouium, ſtatim fures, ac latrones eſſe depræhenduntur, ad furandum, ac perdẽdas, & mactandas, Chriſti ſanguine redemptas ouiculas illuc ingreſſi; vt verendum ſit, ne pauci admodum reperiantur boni paſtores, qui videntes lupum venientem, animam ſuam pro ſibi creditis ouibus dare velint; contra vero multi mercennarii qui dimittentes oues fugiant, ac gregẽ domini, lupis dilaniandum, ac diſpergendum permittant; quodque dolendum eſt magis, ne ipſi lupi ſint nonnunquam ouina pelle ueſtiti, ipſi primo oues Chriſti aggredientes, iugulantes. diſcerpentes. Quare vt tãto malo ſancta Synodus pro viribus obuiet, pre Ieſu Chriſti ſanguinem enixe petit ab omnibus Patronis, & aliis quibuſcũque habentibus Ius præſentandi, nominandi, vel eligendi ad Eccleſiaſtica beneficia, vt omni humana affectione poſtpoſita, nullaque habita ratione carnis, & ſanguinis, ſed meriti dumtaxat, ſuiſque neglectis commodis quę Ieſu Chriſti ſunt, quærant, eiuſque diuinam gloriam, & honorem ſolummodo præ oculis habendo, idoneos tantum ętate, vita, moribus, & ſcientia inſtituendos Illuſtriſsimo, & Reuerendiſsimo Antiſtiti offerant, ne ſi minus idonei quam par eſt reperiantur præſentanti, electi, vel nominati, iuſta Tridentini præſcriptum reiciantur, ac repellantur, ac præſentatis,

Patroni præſentent dignos.

ſentatis erubeſcentibus, Patroniſq; præſentantibus, eligentibus, vel nominãtibus id ęgre, moleſteq; ferentibus quandoquidem melius eſt ipſos in hac vita, cum ſpe ſalutis confundi, & ad modi cum contriſtari, quam in maximo Iudicii die, ſimul cum Ordinario æternis Flammis addici.

Ioan. cap. 10. Conc. Trid. ſeſſ. 24. cap. 18. & ſeſſ. 25. cap. 9.

§. 2. Examinatoribus præterea iniungitur, vt nunquam examen incipere, aut perſequi audeant, niſi prius ſimul omnes audierint, vel ſeorſim per ſe ipſos ſinguli legerint caput XVIII. ſeſſ. 24. Concilii Tridentini incipiens *Inferiora beneficia*, vt hoc pacto recordentur iuramenti, per ſancta Dei Euangelia pręſtiti cuius vi Omnipotenti Deo promiſerunt ſe omni humano affectũ poſt habito, fideliter munus examinandi obituros, vtque rei magnitudine, & Sancti Spiritus intentione per verba Concilij expreſſa excitentur, ad exacte præſtanda, quæ Deo teſte ab iis, Eccleſia Chriſti ſponſa optimo iure requirit, idoneos videlicet, miniſtros, & animarum paſtores, iis virtutibus, ac animi dotibus prędites, quales Sancta Tridentina Synodus, & alia iura requirunt. à quorum præſcripto ſi receſſerint minus idoneos miniſtros eligendo, vel approbando grauiſſimum periurii crimen incurrent, & aliquando reſtitutioni etiam obnoxii erunt. Examinatores autem eligantur quales Tridentinum concilium deſcribit ſeſſ. 24. c. 18. de reformatione, & Synodus Flor. rub. 23. cap. quinto.

Examinatores quales eſſe uel repellere.

Quibus examinandi munus demandandum.

Conc. Trid. ſeſſ. 24. cap. 18. de refor. Conc. Trid. ſeſſ. 7. c. 3. conſtitution. Alex. 3. & Greg x. Pius Quintus in conferendis beneficiis edita anno 1566 prima Aprilis.

§. 3. Diligenter aduertant præfati examinatores, ne quicquã occaſione examinis ante, vel poſt examen accipiant, quod ad Cancellarium, & alios miniſtros extendi volumus ſub pęnis à Tridentino Concilio tam contra dantes, quam contra accipientes impoſitis; quibus examinatoribus ſub pęna arbitrij, omnino prohibemus, ne vllo pacto ſibi inuicem commendent, aut priuatim inſtruant examinandos, in actu examinis, vel eos in ſpecie ante examen certiores faciant, de quibus poſtea interrogandi ſunt, ac pari modo ſegerant cum ijs de quorum doctrina ſunt facturi periculum, vt ad Ordines promoueantur, aut ad confeſsiones audiendas admittantur, & ad huiuſmodi munia eligantur.

Quomodo ſe gerant cum examinandis examinatores.

Trid. Conc. ſeſſ. 24. c. 18. de refor.

§. 4. Tandem monemus omnes, vt in beneficijs procurandis, vel conferendis, permutandis, resignandis, &c. diligenter euitẽt omnem simoniæ labem, quam facillime contrahent, qui non zelo iustitię, sed auaritiæ affectũ ducti aliquem nominant, pręsentant, vel eligunt, aut pro se, vel aliis ecclesiastica beneficia procurant, cum plurimę constitutiones PP. & conciliorum decreta, non pauca, & alia passim iura sub grauissimis pęnis execrandum Simonię scelus damnent, & ab humano pectore eradicare, ac funditus euertere, pro viribus studeant; vt quilibet literis, vel leuiter tinctus affirmare cogitur.

Incautos facile in simoniam incidere.

§. Beneficium ecclesiasticũ adeo tenue, vt eius redditus omnibus computatis ad summam quadraginta aureorum non ascẽdant, amplius in titulum conferri nequeat, nec quisquam ad eiusmodi titulum ordinari, quod si vniri non possit, viciniori beneficiato commendetur; qui teneatur ad explenda omnia munia beneficij sibi commendati, & ad reddendam rationem singulis annis suæ administrationis, nec non ad tradendos fructus perceptos ex sibi commendato beneficio depositario, seù camerario Archiepiscopalis curiæ, in dicti beneficij bonum, & vtilitatẽ cumulandos, dempto prius iusto stipendio, sibi pro laboribus, & oneribus ab Ordinario assignando.

Beneficia tenuia commendãda uicinioribus curatis.

§. 6. Neminem in posterum, vel præsentatum, vel nominatum, vel electum: seu ab inferioribus prouisum prius admitti volumus, uel institui, quam infrascriptum iusiurandum exibuerit; uidelicet.

Omnes instituendi hoc iuramentum præstent.

Ego N. præsentatus, vel electus &c. ad beneficium N. iuro per sacrosancta Dei Euangelia, quæ meis manibus tango; neque me beneficii obtinendi causa, aut vt ad id præsentarer, nominarer, &c. neque quemquam alium meo nomine, aut consentiente, vel sciente me quicquam collatori, patrono, seù alii, cuiquam ea de causa promisisse, aut dedisse, aut commodasse, aut prius datum confirmasse, vel apud quemquam deposuisse; neque mutuo dedisse, vel locasse, vel prius mutuò datum, commodatũ, locatum, aut quocumque modo debitum remisisse, aut relaxasse; nec de domibus, terris, prædiis, redditibus, eius Ecclesiæ, fructibusque, decimis, aut oblationibus eiusdem præteritis, præsentibus, & futuris, donationem, remissionem, locationemue fecisse, promisisse, aut iniuisse, vel alium mandante, vel consentiente me promisisse, fecisse, aut iniuisse. Item iuro quod bona immobilia; aliaque quę instar immobilium sunt, ac mobilia pręciosa,

Formula iuramenti.

closa, ad ipsam Ecclesiam, vel beneficium pertinentia non vendam, neque donabo, neque oppignerabo, vel aliquo modo citra iuris dispositionem alienabo; immo alienata pro viribus recuperabo, Ecclesiæque ipsi, vel beneficio in Diuinis per me ipsum, vel alium si iura patientur deseruiam, nec non inuentarium, vt supra dictum est titulo sexto cap. 4. §. 1. & 2. conficiam. Sic me Deus adiuuet, & hæc sancta Dei Euangelia. Hæc dicens tangat Euangeliorum librum.

Pius Quartus Insuprema militantis Ecclesiæ.

CAPVT SECVNDVM.

De Residentia.

CVm precepto diuino mandatum sit omnibus curam animarum habentibus oues suas agnoscere, pro illis sacrificium offerre verbi diuini prædicatione, sacramentorum administratione, ac bonorum omnium operum exemplo pascere, aliarumque miserabilium personarum curam paternam gerere, & in cætera munia pastoralia incumbere, quæ nullo pacto præstari possunt ab iis, qui gregi suo non inuigilant, neque assistunt, vt omnia iura clamant sacrosancta concilia, & PP. constitutiones grauissimis additis pœnis præcipiunt; ideo omnes admonemus, & hortamur, vt horum præceptorum memores, facti forma gregis eum in iudicio, & veritate pascant, & regant; nec licitum sibi ducant abesse à suis Ecclesiis nisi quando id Christiana charitas, vrgens necessitas, debita obedientia, aut euidēs Ecclesiæ, vel Reipublicæ vtilitas exigit, obtentis nihilominus prius facultatibus, ac licentiis requisitis à concilio Trid. ac prouinciali Florētino, nec non vtroque diœcesano, quorum decreta innouamus, eamdemque vim habere volumus quoad omnes, ac singulas pœnas in illis contentas, quam haberent, si de verbo ad verbum in hac præsenti Synodo inserta fuissent, non obstante quacunque consuetudine, vel potius corruptela in contrarium inducta.

Valde necessaria est residentia.

Innouantur antiqua decreta de residentia.

Toto tit. de Clericis non residentibus extra, & in 6. Trid. Conc. sess. 6 cap. 1. & 2. de refor. & sess. 23 c. 1. de refor. & sess. 24. c. 12. de reform. generali. Pius Quartus Inter multiplices curas & in suprema Militantis Ecclesiæ. Pius Quintus. Cupientes pro nostri pastoralis offitii. Synod. prou. Flor. rub. 26. per totam. Synod. Diœces. Flor. 1603. de residentia. Synod. Diœces. Flor. de residentia anno 1610.

§. 2. Quod si quorumdam beneficia ecclesiastica, & curata obtinentium ea esset contumacia, vt neque decretis Concilii Tridentini, neque constitutionibus Pii IIII. & V. neque istis, & superioribus edictis moniti adduci possent, vt in beneficiis suis resideant: Mandamus vt iusta Concilii Tridentini decretum absque mora puniantur; reuocantes, cassantes, & annullantes omnes, ac singulas licentias, & facultates, siue in genere, siue in specie huc vsque de non residendo concessas. Pręcipientes omnibus præsentatis ad aliquod beneficium, vt ad summum, intra duos menses à die præsentationis, procurent inuestituram dicti beneficii, alioquin beneficia eorum qui post dictum tempus inuestituram ex negligentia non erunt adepti, veluti vacantia censeantur, eosque iuri ex præsentatione acquisito renunciasse.

Licentiæ nō residendi reuocantur.

§. 3. Monet præterea sancta Synodus omnes Parochos quibus cappellanos, seu coadiutores in suis Ecclesiis pro maiori parochianorum comoditate retinere permittitur, ne à propriis Ecclesiis ad libitum abesse, aut in illis residendo ocio indulgere sibi fas esse putent; quapropter si non resederint; vel si residendo gregi sibi commisso non inuigilauerint vt par est, nec suo muneri satisfecerint legitimo cessante impedimento, ab Ordinario inscriptis comprobando, intelligant contra se ipsos, ac contra non residentes vt supra dictum est, iuris ordine seruato procedendum esse; propriæ etiam conscientiæ consulant sacerdotes, qui longe ab vrbe beneficiis curatis præfecti sunt, ea relinquentes, vt presbiterorum congregationibus, ac conuentibus intersint, qui in aliquibus vrbanis Ecclesiis quotidie celebrantur; prohibentes omnibus sacerdotibus curatis extra vrbem Florentinam residentibus, eadem in vrbe ludimagistri officium exercere, vel huiusmodi munera absque facultate de nouo obtinenda obire, aut in vrbe pernoctare, vbi si tribus continuis noctibus absque facultate moram fecerint in carcerem detrudantur, & aliis pœnis arbitrariis afficiantur.

Non pernoctandum in vrbe.

§. 4. Et ne tam multa in cassum de residentia à sacrosanctis conciliis, & summis PP. sancita sint ex ignorantia delinquentium, Omnibus plebanis, & eorum vicariis, ac rectoribus in virtute sanctæ obedientiæ pręcipimus, vt saltem singulis mensibus diligenter inquirant an singuli parochialium Ecclesiarum rectores intra fines suæ Plebanię degentes etiam si exempti sint, in propriis Ecclesiis iuxta dicta resideant, ac muneri suo satisfaciant, nec non sub pœna vigintiquinque aureorū, vt

quam

quam primum Ordinario iudicialiter denuntient omnes delinquentes; qui Euangelica monitione præmissa adhuc in eodem delicto & damnatione permanent, ac insuper sub iisdem pœnis circiter Kalendas Maii singulis annis, ad cancellarium Archiepiscopalis curiæ notulam transmittant, in qua præsens totius plebaniæ status, ac singillatim cuiusquæ Ecclesiæ etiam non curatæ, & exemptæ diligenter sit descriptus, nec non quæ de residentia personali curatorum superius dicta sunt, & an sacramenta ministrent petentibus, vel indigentibus: an pueros doctrinam christianam doceant, an publicos peccatores tolerent, an aliquis absque sacramentis, vel illorum aliquo ex defectu curati decesserit, an ipsi sancte, pieque viuendo proximos ædificent, seu potius iustas offensionis causas illis præbeant deprauate viuendo; cœteraque ad animarum salutem, & Dei gloriam pertinentia sedulo, diligenterque describant; nec non de ipsis Ecclesiis, & earum bonis mobilibus, & immobilibus certiorem Ordinarium tunc temporis faciant; nempe vtrum sacra templa sint decenter ornata, & munda, vtrum Ecclesiastica vasa, & sacra supellex diligenti custodia asseruentur, an aliquod ex bonis Ecclesiasticis alienatum sit; vel minus fructuosum factum ex malitia, vel negligentia obtinentium beneficia; denique an ipsæ ecclesiæ, vel domus præsbiterales reparatione indigeant; onerantes plebanorum conscientias si minus diligentes, vel fideles fuerint in executione sibi iniunctorum; obsecrantes omnes christi fideles, scientes plebanos, & alios rectores in his delinquere, vt velint ipsi per se Ordinario saltem vt patri prædicta deferre, vt pro paterna sibi iuncta cura necessitatibus animarum & ecclesiarum prospicere valeat.

Plebani inquirant de residentia rectorum suæ Plebis.

Inquirant etiam de moribus & anquæquam distraxerint, vel alienauerint.

An bona minus fructuosa facta sint.

An domus & templa reparatione indigeant.

Conc. Diœces. Flor. anno 1610. de residentia.

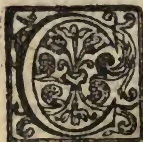
TITVLVS

TITVLVS OCTAVVS.

De vita, & honestate Clericorum.

CAPVT PRIMVM.

De Clericorum vestibus, & reliqua vitæ moderatione.

VM ij, qui se diuino cultui sponte mancipa-runt sint veluti lucernæ accensæ, & super candelabrum positæ vt luce virtutum, ac bonorum operum fulgore luceant omnibus qui in domo Dei sunt (ecclesia videlicet in terris militanti) ac veluti sal ad condiendas hominum mentes ne vitiis putrescant, ac peccatorum vermibus scateant à Diuina Sapientia pręparatum; omnibus viribus adnitendum est; ne delictorum tenebris, & prauo criminum odore tota domus impleatur, si splendor modestiæ, & fulgor pietatis paulatim decrescentes eę tandem extinguantur, ac sal infatuatum ad nihil amplius valeat, nisi vt mittatur foras, vel in sterquilinium ab hominibus conculcandum quasi lutum platearum, vasa testa à sæcularibus habiti, & opus manum figuli; nec non opprobrium hominum facti veri Nazarei eo quod super carbones denigratę appareant eorum facies, qui candidiores niue, nitidiores lacte, rubicundiores ebore antiquo, & sapphiro pulchriores esse deberent. Quare omnes clericos hortamur in domino, vt existimantes esse se cum Apostolo factos spectaculum Deo, Angelis, & hominibus, ita vitam, moresque suos componere studeant, vt habitù, gestù, incessù, sermone, aliisque omnibus, nil nisi graue, moderatum, ac pietate plenum præseferant; leuia etiam delicta, quæ in ipsis maxima essent, effugiant, vt eorum actiones cunctis venerationem afferant, & ex illis sumant quod imitentur, adeo vt *inquit Bernardus neque in superfluitate, seu inhonesta varietate colorum, neque in tonsura, intuentium (quorum forma, & exemplum esse debent) offendant aspectum, sed potius ita in suis actibus errata condemnent, & amorem innocentię conuersatione demonstrent,*

monstrent sicut dignitas exigit ordinis clericorum.

Caiet. in summa Ver. Clericorum peccata. Lucas cap. 8. & 11. Matthaei cap. 5. Ierem. tren. cap. 4. Isaia cap. 10. Ierem. tren. c. 4. Paul. ad Corin. 1. cap. 4. Conc. Trid. sess. 22. cap. 1. de reformat. C. His igitur dist. 23. D. Bernar. l. b. 3. de Consid. ad Eug. sub finem.

§. 2. Et si habitus non facit monachum, oportet tamen clericos vestes proprio congruentes ordini semper deferre, vt per decentiam extrinseci habitus morum honestas intrinseca innotescat; itaque præter ea, quæ in sacris canonibus, & Tridentina Synodo de hac materia sancita sunt, in specie obseruent quæ in hoc secundo §. continentur quicunque in sacris fuerint, aut dignitates, personatus, officia, aut beneficia, qualiacunque ecclesiastica, obtinuerint quantumcunque sint exempti, sub pœna suspensionis pro vt in Tridentino dicitur ab ordinibus, officio, & beneficio, ac fructibus, & prouentibus, & redditibus ipsorum beneficiorum, & si semel correpti denuo in his deliquerint, sub pœna priuationis officiorum, & beneficiorum: Præsbiteri igitur Diaconi, & Subdiaconi, & reliqui clerici tonsuras ferant suis gradibus decentes, & ita abrasas vt omnibus conspicuæ sint; capillis simplicem cultum adhibeant, neque comam, neque barbam studiose nutrientes, cum Paulus asserat ignominiam esse viro si comam nutriat, ne dum clericis, qui ob huiusmodi crimen anathæmati subiiciuntur à Gregorio Nono, & ab Alexandro Tertio iubentur etiam inuiti, & repugnantes à suis Archidiaconis tonderi: in habitu clericali, nec nimia, & exquisita elegantia, nec affectata negligentia, aut sordes appareant; omnes uestes nigri coloris sint, nisi forte alium colorem requirat dignitatis gradus; caligis itidem nigris, aut ex pellibus vtantur oēs, vel ad summū violacei coloris, id est di colore tanè, pagonazzo & bigio scuro solamēte, albis nō nisi pauperiores clerici, vel ruri cōmorantes; omnem nouitatem, & ornatum in vestitu deuitent, turgidis caligis, & dissectis abstineant, & non modo, tibialiis flauis, ceruleis, rubeis, viridibus, & similibus, vllo vnquam tempore, loco, vel occasione se induant, sed neque alio indumento eiusdem, vel similis coloris sub pœna decem aureorum vltra prędictas; exceptis quibusdam interioribus vestibus minime conspicuis ex lana colorata confectis; ad frigus depellendum; vel ex pellibus, seu albis aut coloris violacei vt dictum est de caligis. Calceos, ac crepidas ad elegantiam non incidant; torques, armillas, ac monilia fœminarum ornamenta respuant, anulum non ferant, nisi qui bus

Qui teneantur seruare sequentia hic iniuncta.

Tonsuras non comam deferant clerici.

Quibus indumentis & cuius coloris clerici vti debeant.

Calcei non incidantur.

Vnicus anulus & à quibus ferendus deponendusque in sacro.

quibus propter officii munus, aut honoris gradum iure conceditur, & tunc vnicum nec magni pretii quem deponere æquum esset dum sacrificatur; extremæ subucularum partes ad manus, & collum prominentes, lactucatæ ne sint, seu pinnatæ, vel cremore, ac dente leuigatæ, sed parum inuersæ, ac simplices. Toga, pallium, seu internæ, & externæ vestes vsque ad talos pertingãt, nisi sit iter faciendum, vel ruri commorandum; licebit enim tunc temporis habitu contractiore vti & ad iter accomodato, dummodo infra genua sit productus simplex, & clericis congruens.

Collaria simplicia vestesque talares.

§. 3. Nullo vnquam tempore diurno, vel nocturno neque vllis de causis domo egrediantur clerici vel extra eam sint exuti vestibus clericalibus, & indumentis laicorum propriis vestiti sub pœna suspensionis duorum mensium ipso facto incurrenda. *Concil. Trid. sess. 14. cap. 6. de refor.*

Domo ne egrediantur absque vestibus clericorum.

§. 4. In domibus Clericorum nihil appareat quod minime pium, aut purum sit, procul sint depictæ immagines, aut alia signa quicquam profanum, vel minus honestum referentia sintq; talis generis omnia, vt zelum diuini honoris, & rerum inanium contemptum omnibus ostendant.

Canone 41. Apostol. C. quando il 1. C. quando il 2. dist. 44.

§. 5. Clericorum mensa frugalis, & parca sit; præmittatur benedictio, ac sequatur gratiarum actio, & si fieri potest adhibeatur in mensa sacra lectio, vt conuiuarum non solum corpora cibo, sed etiam epulis animæ reficiantur, & euitentur detractiones, irrisiones, inanes fabularum narrationes, inconditi risus, & clamores; fugiant insuper publica, ac minus decentia conuiuia clerici, compotationes, comessationesque publicas, vbi præsertim fœminæ suspectę intersunt, & vino in quo est luxuria sobrie vtantur, neque eo se ingurgitent, vel ad æquales potus se se obligent, aliosque prouocent, gloriamque in sobrietate non in ebrietate, & commessationibus quærant, iuxta Apostolum; parasiti, sanniones, iocique scurriles nullo pacto permittantur in conuiuiis clericorum; qui secus fecerint, nec moniti resipuerint puniantur; ac pręcipue caueant ne prædicta fiant iis diebus quibus plures clerici conueniunt ad alicuius Ecclesiæ, vel cappellæ festum celebrandum, in qua domo tunc temporis, ne dum in mensa, nullus adsit laicus nisi inseruiens, aut legitima Ordinarii licentia munitus. Tabernas, & cauponas dæmonum arces, animarum lanienas, scelerum seminaria, vniuersæ nequitiæ receptacula, & inferni vestibula; in quibus venter pro Deo colitur, venus

Mensa frugalis.

Conuiuia fugiant.

Sobrii sint.

Parasiti & sanniones excludantur a Clericorum mensis.

nus inflammatur, omniumque vitiorum fomes, & altrix crapula ebrietasque triumphat deuitent, nec eas ingredi præsumant sub pœna vigintiquinque aureorum, pro qualibet vice, nisi eos magna, & vrgens necessitas, vel peregrinatio ad eas ingrediendas impellat.

Tabernas nisi vrgẽte necessitate ne adeant.

C. Conuiuia dist. 44. C. his igitur dist. 23. C Dolentes de celebratione missarum. Paul. ad Rom. 13. Conc. Trid. sess. 22. c. 1. C. A crapula & ebrietate de vita, & honest. Conc. prou. Flor. de vita, & honestate cap. 6. Const. antiquæ Flor. de vita & morib. Cleric. cap. 18. C. Clerici il 2. de vita & honestate. Paul. ad Philipp. 3. C. non oportet, cum duobus seque. dist. 44.

§. 6. In domibus canonicorum, parochorum, vel aliorum clericorum in Ecclesiæ domiciliis commorãtium, suspectæ fœminæ etiam si mater amita, soror, aliaue consanguinea fuerit nullo pacto commorentur; nec vllibi commorari cum clericis mulieres possint, nisi probatę pudicitię, & honestatis fuerint, & quadragesimum quintum annum circiter agentes si famulari eis debeant, sub pœna à sacris canonibus, & Cõcilio Tridentino delinquentibus imposita; quod vero attinet ad locationes domorum, Ecclesiarum laicis nõ faciendas, seruetur, quod in prouinciali Synodo Florentina cap. 5. de vita, & honestate clericorum statuitur.

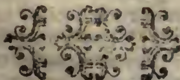
Suspectę mulieris ne conuiuant cum Clericis.

Famulę clericorum annum quadragesimũ quintũ attingãt.

Synod. prou. Flor. cap. 5 de vita, & hon. C. inhibendum C. Si quis suam de cohabit. &c. C. Sed si forte cum sequentibus dist. 81. Conc. Trid sess. 25. cap 14. de reform. Synod. prou. Flor. cap. 3. & 4. de vita, & hon. Clericorum. Constit. antiquæ Florent. de vita, & mor. cap. 8.

§. 6. Domus ruralium parochorum aedibus rusticorum iunctę non habeant cõmunem ianuam per quam ex vna domo, in alteram ire liceat, sed lateribus lapidibus, ac cæmento quam primum huiusmodi aditus obstruantur sub pœna decem aureorum, ac suspensionis donec iussa impleantur.

Aditus communes obstruendi.

L CAPVT

CAPVT SECVNDVM.

De Armis, Ludis Spettaculis & eiusmodi à Clericis vitandis.

NEc domi ꝓpriæ, nec alienæ vllā mulierē literis instituant, vel pulsandi musica instrumēta scribendi, canēdiq; rationē, aut aliud simile doceant clerici absque licentia obtinēda in scriptis: præterea lupanaria, aliaue similia loca, & meretricum ædes, vel mulierum suspectarum nullo pacto adeant, vel ingrediantur sub pęna triginta aureorum, nec non arbitrii, ac sub iisdem pœnis prohibetur ne mulieres impudicas, vel suspectas intra domos recipiant quas inhabitant.

Lupanaria fugienda.

Suspectæ fęmimæ vitandæ.

C. sed si forte C. clerici vel cōtinētes 81. dist. Const. Antiquæ Florent. de vita, & morib. Clericor. c. 6. Synodus Diœcesana Flor. 1603. de vita, & honest. Clerico.

§. 2. Exceptis cultellis ad domesticum vitæ vsum accommodatis, nullum armorum genus portent clerici; quod si forte per suspecta loca sit illis eundum, (quamuis orationes, & lacrymæ sint clericorum arma potissima) Ordinarium consulant à quo facultatem accipiant prout necessitas, & iusta causa requirit; vtantur autem armorum genere defensiuo potius quam offensiuo, sciantque, pugiones, enses, æneas fistulas, hastas, & huiusmodi militaria instrumenta ex ligno terete cuspide preferrata sibi esse omnino interdicta; ac delinquentes prę ter amissionem armorum pęnam arbitrii, & quadraginta aureorum subituros, nec non alias iure canonico definitas.

Arma non deferenda.

C. Clerici de vita, & honestate clericorū. C. Clerici &c cap. quicunque il 2. 23. q. 8. Constit. antiq. Flor. c. 17. de vita & moribus clericorum.

§. 3. Edito publico signo ad arma deponenda non incedāt absque lumine luna minime lucente, vel nisi ad matutinū pensū persoluendum cathedralis ecclesiæ campana clericos excitauerit; nec voce, aut musicis instrumentis cantitantes eant maxime per vrbem; alioquin carcere includantur, aut aliter arbitrio Illustrissimi Antistitis, & eius Vicarii Generalis puniātur.

Absq; lumine non incedendum.

Synod prou. Flor. c. 7. de vita, & honestate Cleric Synod. Diœces. Flor. anno. 1603. cap. de vita & honest. Cleric.

§. 4.

§. 4. Choręas, & saltationes priuatas, vel publicas nec agant nec illis intersint, ac multo minus personati incedant, hastiludia, cæteraque profana, & inania spectacula fugiant, præsertim com mædias à publicis histrionibus fieri solitas, omnino sibi vitandas esse intelligant sub pœna duorum aureorum, toties quoties illis intererint; in scęnam vt historiones non prodeant, ne aures, oculi, ac cętera clericorum membra sacris officijs addicta ludicris, & impuris actionibus, sermonibusque distracta polluantur; ab omni colloquio obscęno escurrilique abhorreant, meminerintque *nugas inter sæculares nugas esse in ore autem sacerdotis esse blasphemias*, vt ait Bernardus æxistimās *os Euangelio consecratum talibus aperire illicitum esse, sed assuescere sacrilegum*, turpes, seù lasciuas cantiunculas nec depromant, nec modulentur; nullibi vnquam canant, aut sonent dum nocturnæ virorum vigiliæ, fæminarumque conuentus, vel sæcularium conuiuia, concœnationes, compotationesque peraguntur etiam si matrimonij causa fierent.

Choręis nō intersint.

Publica spectacula vitent.

In scænā nō prodeant.

In conuiuiis nō canteat.

Trid. sess. 22. cap. 1. C. cum decorem de vita, & honestate Cler. Constit. antiquæ Flor. de vita, & honest. Cler. c. 16. Synod. prou. Flor. de vita, & honest. Cler. C. 6. D. Bernardus lib. 2. de Consider. ad Euge. paulo ante finem.

§. 5. Alearum, talorum, & similium ludorum species, quę fortuna, casuque magis nituntur quam industria, & arte, præter vulgarem tabularum ludum, in quo de tabellis ad tesserarum iactū lusorio in alueo disponendis, & ex eodem præripiendis certatur clericis interdictas fugiant; ita vt non solum ludant ipsi, sed neque testes ludentium nec spectatores, nec fautores vllo pacto sint, sciantque publice ludentes, prædictis ludis, ac pila seu folliculo, aut pugillatorio folle, vel globos ligneos oblongo malleo trudendo vigintinquinque aureorum pœnam, se esse daturos, priuatim vero, qui luserint aleis, talis similibusq; ludis quos fortuna magis, quam ludendi peritia regit arbitrarie puniendos.

Qui ludi sint prohibiti.

Canon. Apost. 41. Dist. 35. cap. 1. Conc. Trid. sess. 22. cap. 1. de refor. C. Clerici il 2. de vita, & honestate Clericorum. Const. antiq. Flor. c. 18. & Synod. pro. Flo cap. 6. de vita, & hon. Cler. C. interdictos de excessibus Prælatorum. Synod. Diæc. Flo. 1603. de vit. & hon. Cler. Nauarr. manu. c. 19. vel 20. n. 6. 9. 10. Rebell. lib. 12. q. 1. n. 10. Lessius lib. 2. c. 26. n. 5. & 6. de iust. Sotus lib. 4. q. 5. art. 2. ante 4. concl. Sairus in Claui regia lib. 11. cap. 12. num. 4. Valentia tomo 3. disp. 5. q. 5. puncto 5. columna 32. vers. alterum est.

§. 6. Ab Illicita venatione abstineant clerici, ac proinde in hunc finem, nec alant, nec habeant vertagos canesque leporarios, falcones accipitres, & huiusmodi uenatica animalia sub pęna canonis, & arbitrij Illustriss. ac Reuerendiss. Archiepiscopi. *C. Vnicum de Clerico Venatore. C. Multa sunt ne Clerici vel Monaci.*

Ne sint venatores.

§. 7. Balnei, & Fluminis lauacro publice non vtantur nisi necessitatis causa cognita, & probata ab Ordinario, ac tunc caute, & honeste, & in locis remotis minusque suspectis; nullo autem modo clerici natare quemquam doceant.

Thermas ne adeant nec natare doceant.

Const. Antiquę Flor. de vita, & moribus Clericorum. cap. 6. Synod. Flor. anno 1603. de vita, & hon. Cler.

§. 8. Vt clericorum mores, & actus in melius commutentur quod maxime vellet sancta Synodus, continenter, & caste viuere studeant vniuersi, pręsertim in sacris ordinibus constituti, de quibus ait scriptura, *Sancti erunt Deo suo. & non polluent nomen eius incensum enim domini, & panes Dei sui offerunt, & ideo sancti erunt*, quare caueant, ne qui nutriuntur in croceiis, amplexentur aliquando stercora; ab omni libidinis vitio, abhorreant, maxime ab eo propter quod venit ira Dei in filios diffidentię, & ne facilitas veniæ incentiuum tribuat delinquendi, statuimus vt qui depræhensi fuerint aliquo incōtinētiæ vitio laborare prout magis, aut minus peccauerint secundum canonicas sanctiones Tridentini decretum, ac sanctorum PP. constitutiones puniantur; quas districte, & efficaciter obseruari volumus, vt quos diuinus timor à malo non reuocat, temporalis saltem pœna cohibeat à peccato, quatenus in cōspecta Omnipot. Dei puro corde, & mundo corpore, valeant ministrare; quod si quis cū parochiana, vel spirituali filia seu fœmina quacumque secū habitante quocumq; modo habuerit, carnale commercium vltra pęnas à sacris canonibus impositas alijs arbitrariis vsque ad beneficii priuationem extendendis puniatur; & si tam immane scelus attentatum, & aliquo opere completum à sacramento pęnitentiæ ortum duxerit, ipso facto suspensionem ab officio, & beneficio incurrat, & alias mulctas seuerissime imponendas.

Conc. Trid. sess. 25. cap. 14. de reform. C. si quis Clericus cum multis sequentibus 81. dist. Bulla Pij Quinti, cum primū edita 1566. Kal. Aprilis. Const. Antiquę Flor. de vita, & moribus Clericorum. C. 7. 9. 10. 11. & 12. Synod. prou. Flor. de vita, & honestate cap. 9. Bulla Pii Quinti Horrendū illud scelus edita 1568.

kalendis

kalendi Septembris. Leuitic. 21. Ierem. tren. cap. 4. C. Omnes C. si quis sacerdos C. non debet 30. q. 1. Bulla Leonis Decimi in Concilio Later. Supernę dispositionis. C. Vt Clericorum de vita, & honestate.

CAPVT TERTIVM.

De temporalibus, & sæcularibus negotiis à Clericis fugiendis.

APostolum immitati qui Deo militantes implicare se sæcularibus negotijs prohibet; edicimus ne clerici in sacris constituti, aut Ecclesiastico beneficio præditi aduocati, aut procuratoris nomine causas agant apud iudices sæculares, nisi vel suæ, vel Ecclesię suæ, vel propinquorum suorum, aut miserabilium personarum causas tueri debeant, accepta prius ab Ordinario facultate,

2. ad Timot. 2. C. Perlatum dist. 88. C. Placuit. C. Cyprianus 21. q. 3. C. Sacerdotibus ne clerici vel monachi.

§. 2. Negotiationem, & mercaturam per se ipsos ne exerceant clerici, nec proxenetæ vel mediatoris, officio fugātur præsertim tempore, & loco quo fiunt nundinę, & publici mercatus, deque emptione, venditione, ac permutatione agitur animaliũ ad ipsos minime spectantium, sub pœna decem aureorum quorũ medietas delatori detur reliqum arbitrio superiori applicetur; exemplo tamen Apostoli honestum artificium exercendo, quæ sibi ad victum forte deessent comparare poterunt; pro alijs non fideiubeant, inrequisito Ordinario, nec aliena prædia lucri causa conducant, neque temporalium negotiorum gestores, aut procuratores sint absque eiusdem licentia singulis annis renouanda; discumbentibus fœminis, nō assistāt, neque ancillentur, aut earum assèclæ fiant, ac generatim laicis nullo pacto famulentur absque prędicta facultate, & ijs in rebus, quæ cum dignitate ordinis minime pugnat; ac nudinas, ac loca illa in quibus laici ad ludos, confabulationes, vel negotiationes conuenire solent crebro non adeant; qui in horum aliquo deliquerint carcere, aut alijs pecuniarijs pœnis in pios vsus conuertendis, Iudicio Illustriss. Archiepiscopi, vel eius generalis Vicarij puniantur; vt in prouinciali Florentina Synodo sancitum est; idemque dictum volumus.

Negotiari clerri interdicitur, ac laicis præsertim fęminis famulari.

volumus, si medendi artem exercuerint absque licentia.
C. Clerici. C. canonum statutis, cum aliis. 14. q. 4. C. negotiatorem cum plurib. seq. dist. 88. C. His igitur dist 23. C. multa sunt C. Ne Clerici, vel monachi. C. secundum instituta. Eodem titulo. C. Peruenit. dist. 86. C. finali de uita honestate Clericorum. Clem. prima eodem titulo. C. Clericum victum, & C. Clericus quantumlibet dist. 91. Conc. Cartag. primum cap. 6. tertium cap 15. Quartum cap. 47. Synod. prou. Flor. C. 8. de vita. & hon. Cleri.

§. 3. Omnia demum spectantia ad vitam, & honestatem clericorum à sacris canonibus Concilijs, & Apostolicis sanctionibus præcepta, prohibita, & constituta perficere studeant clerici, pœnas omnes daturi ni pareant, quę in illis impositę, & a Tridentino Concilio innouatæ sunt, aliasque pręter ea, quas pro delicti qualitate Ordinarius pro tempore existens imponere poterit.

Synod. Prou. Flor. de vita, & honestate. cap. 10.

CAPVT QVARTVM.

De pijs ac literarijs exercitijs a Clericis suscipiendis.

NE Iure dici possit de quibusdam sacerdotibus nostræ Diœcesis; quomodo hi literas sciunt, qui non didicerunt, easq; addiscere oderunt, minime considerantibus labia sacerdotum, scientiam custodire debere, ac legem domini requirendam esse ex ore ipsorũ, quia Angeli domini exercituum sunt vt inquit Propheta. Summa cum laude, ac spe fructus institutæ olim fuere; quædam congregationes pro ruralibus sacerdotibus, vt illuc cõuenientes mutua charitatis officia sibi præstare possent tum circa ea, quæ sibi creditarum animarum curam tangunt, tum circa difficiliora quædam conscientię dubia quotidie emergentia, quę per vices explicanda erant in huiusmodi conuentibus; deinde in Archiepiscopali curia coram Illustriss. ac Reuerendiss. Antistite bis singulis mensibus, implexi, ac per difficiles conscientię nodi, apte, & erudite dissolui cępti sunt. Sed quia vt accepimus, sacerdotes rurales vt plurimum minime conueniunt in eum quẽ debent finem, sed potius animi causa, & ad manducandum, ac bibendum, & oculis nostris dolentes vidimus, paucos admodum

prædictum

prędictum literarium exercitium in Archiepiscopali curia fieri solitum, licet vtile, & expetendum ad amare; ibique infrequentes adesse vrbanos sacerdotes, dum propositę de conscientia quęstiones dissoluuntur. Idcirco primo edicimus vt in posterum minime liceat apud eundem ruralem curatum, sępius quam semel in anno huiusmodi conuentus celebrare, nec ibi adesse eoq; conuenire, nisi eiusdem Plebaniæ Sacerdotes, qui de conscientia propositas quæstiones aptæ dissoluant, & alia ad Dei gloriā, salutemque animarum pertinentia tractent, pium aliquem librū legant, ac lecta, & audita inter se conferant, idemque faciant, dū necessariam refectionem sumunt quam frugalem, & moderatam esse omnino volumus; suspendentes omnes constitutiones, capitula, seu statuta huiusmodi congregationum, in quantum possumus, aç prædictis contraria sunt licet antiquissima, donec ab Ordinario recognoscantur, & iterum approbentur. Secundo præcipimus omnibus sacerdotibus, tum sæcularibus, tum regularibus habentibus curam animarum in Florentina Vrbe, nec nō præsbiteris sæcularibus ad audiendas confessiones Florentiæ in quacunque ecclesia etiam cathedrali deputatis, ac monialium eiusdem vrbis confessariis, vt eant ad audiendas casuum cōsciētiæ collationes in Archiepiscopali curia de more faciendas, illisque intersint; alioquin non parentes, & qui desiderabuntur, nisi excusentur grauissima de causa, vel iustissimo impedimento, ab Ordinario probando; pro prima vice duos aureos soluent, pro secunda tres, pro tertia quinque, ac crescente contumacia Ordinarij arbitrio, grauioribus pecuniarijs, & spiritualibus pœnis punientur; quæ pœnæ ipso iure debeantur cęnobio mulierū conuersarum; & ne fraudes committantur singuli ante quam ingrediantur aulam, ad audiendas solutiones dictarum conscientiæ quæstionum, adesse se significent cancellario Archiepiscopalis curiæ, vel aliis eius vices gerentibus, quibus etiam mittent excusationes, qui legitime impediti adesse non poterunt; mandantes vt antequam conuentus dimittatur publice legantur eorum nomina qui absque legitima causa abfuerunt; monentes eos, qui omiserint indicare cancellario, vel eius vices gerentibus se adesse, vel excusari debere, habendos esse pro absentibus, & vt tales condemnari posse, licet præsentes fuerint, vel iustis de causis detenti interesse dictis disputationibus minime quiuerint; tandem omnes sacerdotes hortamur, cum sæculares, tum regulares, nec

Incipit Edictum congregationū casuum conscientiæ.

De quibus agant Sacerdotes simul conuenientes.

Suspenduntur capitula donec denuo approbētur.

Omnes curati, & confessarii intersint collationibus casuū.

Imponuntur pœnæ.

non alias ecclesiasticas personas, vt adeo necessariæ, vtili, ac laude dignæ exercitationi, adesse velint.
Malach. C. 2.

TITVLVS NONVS.

De Confraternitatibus Laicorum.

CAPVT VNICVM.

Vllã nouã cõstitutionẽ licet ad breue tẽpus pro locorũ gubernatione,& directione faciãt ij,qui huiusmodi locis, & societatibus presunt, nisi consulto Ordinario, cumque huiuscemodi loca ad diuinum cultum,& christianam pietatem augendam dicata sint Deo,vel eius Virgini Matri, ac cœlitibus in ijs nullo pacto directè agant, aut colloquantur de negotijs sæcularibus, siue de rerum emptione, & venditione ad eorum artem, seù exercitium pertinentibus, ne locus ipse sit ipso facto interdictus, gubernatoresque locorum in pœnam arbitrij Illustriss. Præsulis, vel eius Vicarij generalis incidant prout superiori Synodo statutum fuit, ac multo minus in ijs cõpotationes, & comessationes fiant,vel feria quinta in cœna Domini ientaculũ sumatur vllo modo, sub ijsdem pœnis prout alias prohibitum fuit; nec inposterum dentur carnes coctæ, & similia exculenta, quando festum societatis celebratur, sed tantum panis, vinũ caseus succidia, grãdius farcimen,vel quid simile cũ fructibus apponatur comedentibus preterea nihil, sub pœna arbitrij; cassantes, & annullantes omnia capitula,statutaque cõtraria consuetudinemque immemorabilem quamcumque.

Inibi nõ tractentur sæcularia negotia.

Nec fiant cõpotationes &c.

In festis Societatũ quid apponendũ confratribus.

Synod. Diœces. Flor. 1603. de Confrat. laicorum. Sinod. prou. Flor. Rub. 51. cap. 3. & Diocesana Superius citata.

§. 2. Gubernatio prædictarũ confraternitatum viris prouidis, idoneis, & boni testimonij committatur, qui velint, & possint eorum bona, & iura tueri, nec non huiusmodi piorum locorum res fructusque in pios vsus conuertere, ac dispensare fideliter; ijs vero quibus hæc gubernatio seù administratio committetur ad instar tutorum; & curatorum iuramentum præstent; inuen-

Quibus demandanda cura confraternitatum.

inuentaria de bonis conficiant, & singulis annis rationem suæ administrationis reddant, quibus de iure debent.

Trident. Concil. sessio. 7. capitul. vltimo, & session. 22. capit. 9. de reformatione. Clement. quia contigit §. Vt autem de religiosis domibus.

§. 3. Et si quæ superius dicta sunt, tit. 1. cap. 4. §. 9. de prædicatione verbi Dei, satis superque esse possent ad euitanda incómoda, quæ ex imperitia, & simplicitate laicorum ad populum verba facientium in aliquibus oratoriis, ac religiosis domibus, & similibus locis emergere non est dificile; prouinciali Florentinæ Synodo, & Diœcesanę inhærentes; præcipimus in virtute sanctæ obedientiæ omnibus, & singulis gubernatoribus, custodibus, confratribus, & aliis quibuscumque laicis ad huiusmodi cófraternitates confluentibus, ne post hac ipsi concionari, aut verba facere in dictis locis vel societatibus, &c. de rebus difficilioribus ad christianam fidem, & catholicam religionem pertinentibus, aut quæstiones Theologicas, vel ad conscientiam spectantes tractare, sacramque scripturam interprętari, aut explicare: hoc, vel illud esse mortale peccatum, seu veniale definire, vllo pacto directe, vel indirecte pręsumant, sed laici, qui priuatim in huiusmodi locis, de rebus piis voluerint verba facere, ab Ordinario diligenti examine, de vita, moribus, & doctrina præmisso, facultatem in scriptis prius obtineant singulis annis renouandam; quæ licentia concedatur dumtaxat, & valeat solum ad habendos morales, simplices, familiaresque sermones, quibus sodales suos ad virtutes cohortari, & à vitiis deterreri solent; nullo vero modo ad agendum de superius prohibitis; quod si ex malitia, vel negligentia in prædictis deliquerint, sciant loca ipsa ecclesiastico interdicto esse ipso facto subiecta, gubernatores vero locorum, nec non verba facientes excomunicatione plectendos, aliisque arbitrariis pęnis esse puniendos. Ac ne quis ignorantiam prædictorum præsumere iuste possit, mandamus vt omnia supradicta vna cum iis, quæ superius tit. 1. cap. 4. §. 9. dicta sunt intra tres menses a promulgationis die referantur in librum capitulorum, ac legantur publice patrio sermone bis in anno videlicet Kalendis Nouembris, & Maii sub pœnis prædictis: in oratoriis autem, & confraternitatibus ruralibus, nullo

Laici in oratoriis ne uerba faciant.

Quibus quomodo & ad quæ danda facultas dicẽdi.

Pœnę contra facientium.

Referẽda hęc in librum capitulorum & legenda quotannis.

M modo

modo habeatur concio, iis diebus, quibus in Ecclesia parochiali prædicatur.

Non concionetur in oratoriis ruralibus.

C. adiicimus 16. q. 1. C. Excommunicamus §. quia C. sicut in vno de hæreticis. Synod. prou. Flor. de Confrat. laicorum cap. 2. Synod. Diœcesana ann. 1610. titulo eodem.

An obligationes cōfraternitatum impleantur inquirant parochi.

§. 4. Parochi rurales animaduertant, an confraternitates in propria parochia existentes, satisfaciant obligationibus, & impleant legata, ac pia opera, quæ per ipsos confratres executioni mandanda sunt, & Ordinarium moneant, eorum conscientias onerantes, si negligentes extiterint in adhibenda diligentia, vel monitione.

TITVLVS DECIMVS.

De Religiosis Domibus.

CAPVT PRIMVM.

Prope monasteria fœminæ impudicæ non habitent.

T Religiosarum domorum ratio habeatur præsertim in quibus Deo dicatæ virgines perpetuo habitant, vt olim florentinis municipalibus legibus statutum fuit, ac deinde receptum, & confirmatum a Prouinciali Florentina Synodo interdicimus sub pœna in eadem Synodo ne fœminæ publice inhoneste viuentes ducētis cubitis, prope monasteria monialium domicilium habeant.

Synod. prou. Flor. Rub. 13. de immunita. Ecclesiarum.

TITVLVS

TITVLVS VNDECIMVS.

De Medicis, testamentiis, & sepulturis.

CAPVT VNICVM.

VM Infirmitas corporalis nonnunquam ex peccato proueniat, dicente domino, languido quem sanauerat, *vade noli amplius peccare, ne deterius quid tibi contingat*, ac remota causa re moueri effectum necesse sit, iuxta decretum Lateranensis Concilij, & Pij quinti sanctissimã constitutionem decernimus, vt omnes medici cum ad infirmos lecto iacentes vocati fuerint ipsos ante omnia moneant, vt idoneo confessario omnia peccata sua iuxta ritum S. R. E. confiteantur, neque tertiò die elapso vlterius inuisant, id minime exequentes, nisi longius tempus ad expiandum lecto decumbentis animum confessarius indulserit; meminerintque se de obseruanda Pij quinti constitutione iusiurandum præstitisse, ac præter æternæ pœnæ reatum alias grauissimas à prędicto concilio, & constitutione statuta subituros.

Medici moneant aegrotos vt confiteantur.

C. cum infirmitas de pœnitent. & remiss. Pius V. supra gregem dominicum.

§. 2. Monet omnes Tabelliones, & quoscumque defunctorũ vota describentes, nec non donationes causa mortis, Sancta Synodus; vt de omnibus legatis ad pias causas iusta alias statutum in antiquis constitutionibus Florentinis, intra decem dies a die mortis testatoris certiorem faciant Illustriss. ac Reuerendiss. Archiepiscopum, vel eius generalem Vicarium, vt adnotentur in libro Archiepiscopalis curiæ, sub pœna excõmunicationis, & decem aureorum; quam pęnam statim incurrere voluit notarios elapsis illis decem diebus superius assignatis, quò ad legata in posterum facienda, quia quoad præterita attinet, præcipit sub iisdem pœnis vt intra terminum vniusmensis, ad Ordinarii notitiam deducant ea, quæ credunt, aut sciunt aduc impleta non fuisse. Porrò vt prædictorum legatorum memoria facilius custodiatur, mandamus retineri librum in Archiepiscopali curia, in quo diligenter ista legata adnotentur simul cum nomine no-

Tabelliones nota faciant Ord. pia legata.

Synod. Diœces. Flor. anno. 1610.

§. 6. Cemeteria ad sepulturam christianorum destinata, maxima cum irreuerentia ac populorum non mediocri, vt videre est, scandalo neglecta nimis, ac sordibus exposita aliquando cernuntur, nec raro dum vnius corpus humatur, alterius ossa inhumata, & diu effossa conspicienda manent; quare tam sanctum opus ea qua par est pietate, ac diligentia exequantur deinceps parochi, locaque ad humanda fidelium corpora destinata clausa, & munda sint, vt nec bestiis peruia esse queant, nec re aliqua sordida valeant inquinari: ac multo magis caueant ne polluantur eorum eiectis cadaueribus, qui nominatim excomunicati denunciati, vel publici percussores clericorum, absque absolutione decesserint, vel manifesti vsurarii; & aliorum, qui ab ecclesiastica sepultura repelluntur; ne pœnas subeant quas sacri canones optimo iure non parentibus imponunt. præterea in ecclesiis vbi non sunt effossa sepulcra ad excipienda cadauera, sub pœna duorum aureorum ecclesię pauimentum per se, vel alios, rurales parochi ne effodiant, sed in cœmeteriis vel aliis sepulturis illa recondant.

Cœmeteria clausa; & munda sint.

Ab ecclesiastica sepultura repellendi.

Ecclesiæ pauimentum non excauent.

Synod. Prou. Flor. de sepulturis rub. 48. c. 2. C. quamquam de vsur in 6. Clement. 1. de sepulturis. Syluester verbo sepultura nu. 9.

§. 7. Eo processit inanis honoris ambitio, vt non solum viuentium hominum superbia semper ascendat, vt dicit scriptura, sed defunctorum etiam, cum passim cernantur in templis mox tumulanda cadauera adeo in sublime locata, tot stipata facibus, vt diuorum corpora, ac sanctorum venerandæ reliquię, nec sublimius, nec maiori cum pompa mortalibus possint adoranda proponi, & vtinam semper ipsum viuentis Christi Corpus sanctissimum tanto apparatu in publicis supplicationibus appareret, quanto marcida fœtensque vermiculi caro spectanda proponitur non sine magna offensione fidelium, intra se cogitantium, & dicentium absurdum esse, corpora quodammodo efferri in cœlum dum adhuc spiritus in terræ visceribus detinetur, purgatorio igne mundandus. Quare exceptis Principū cadaueribus, nullo modo in posterum adeo excelse defunctorum corpora collocētur in templis, vt prætereuntium capita superent, circa quæ sex tantum funalia maiora, ac duodecim minora colluceant. Qui vero altius, vel maiori facularum vi cadauera inibi exponi curabunt, vel per se, aut alios exponent, siue hæredes, siue

In tumulandis cadaueribus modus adhibendus.

Funeralia moderāda.

con-

cōsanguinei, aut affines, siue fabri lignarii, aut vespillones fuerint ipso facto ecclesiastico subiaceant interdicto, per quod ecclesiastica sepultura priuentur, denunciandi post annum, & publicandi à quo absolui minime valeant, tam ante, quam post denuntiationem; nisi prius soluerint aureos viginti, monasterio conuersarum mulierum, per hæc tamen fidelibus minime interdicitur, quin prope aram maximam, ac reliquas minores, nec non in aliis ecclesiæ partibus, quot voluerint faces accendant, & collocent. Porrò facies cadauerum laicorum, & eorum qui non sunt presbiteri sit ad altare conuersa non ad populum; quod sacerdotum cadaueribus conuenit.

Quo situ collocanda cadauera.

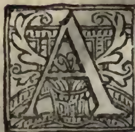
Ritual. Rom. nou. de Exequiis.
Psal. 73.

TITVLVS DVODECIMVS,

De puerorum expositione, & suffocatione.

CAPVT VNICVM.

Infātes pauperum n expo nantur.

DMONET parentes Sancta Synodus ne filios suos infantes quos alere tenentur etiam industria adhibita in hospitalibus alendos exponant, sciantque se ad restituenda alimenta omnino teneri, si quicquam omiserint ex iis quæ facere possunt.

Synod. prou. Flor. Rub. 50. cap. 4. Lapus à Nauarr. citatus in man. cap. 16. num. 48.

Absque capsula puelluli, cum nutricibus &c. incubile ne sint.

§. 2. Vt manifesta, ac crebra puerorum suffocandi pericula vitentur, singulis saltem mensibus declarent parochi inter missarum solemnia huius facinoris grauitatem, perpetrandi facilitatem, & euidens periculum, mulieribusq; sui, vel alienis infantibus lac præbentibus præcipiant, vt eos nullo modo secum in lecto absq; capsulis habeant, pœnas illis, & eorum viris minitando, ni paruerint, quas prouincialis Florentina Synodus contra huiusmodi delinquentes statuit, & decreuit.

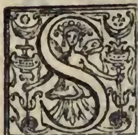
Synod. prou. Flor. Rubr. 49. cap. 1.

TITVLVS

TITVLVS DECIMVS TERTIVS.

De Adulterio, Stupro, &c.

CAPVT VNICVM.

CIANT concubinarii ac coniugati, soluti que, mulieresque similiter coniugatæ & solutæ, cum alienis viris publice viuentes, se ex Tridentini decreto post canonicam monitionem, excõmunicandos esse, nec absoluendos, donec re ipsa paruerint, & si neglectis censuris in concubinatù per annum permanserint, contra ipsos ab Ordinario pro qualitate criminis procedendum esse, inuocato si opus fuerit brachio sæculari, ad eiciendam huiusmodi pestem ex Diœcesi, vel alio loco prout eidem Ordinario videbitur; permanẽtibus nihilominus in suo robore aliis pœnis adulteris, & concubinariis inflictis. In virtute igitur sanctæ obedientiæ præcipimus omnibus parochis, vt diligenti inquisitione præmissa, huiusmodi viros, & mulieres publice delinquentes, Ordinario infra mensem denuntient, vt ipse pro sua pastorali cura tanto malo occurrere possit, prædictis, aliisque remediis adhibitis.

Concubina rii publici denuntiandi à parochis.

Conc. Trid. sess. 24. c. 8. de reform. Matr. Synod. prou. Flor. rub. 38. cap. 1.

§. 2. Si quis parentum nefarium illud scelus commiserit, vt lucri gratia proprias filias stuprandas violandasque prostituat, carceri mancipetur, vel ad triremes mitra dehonestatò mittatur prout Ordinarius iudicabit ac delinquentis conditio requiret.

Pœna prostituentiũ proprias filias

Synod. prou. Flor. vbi supra C. 3.

§. 3. Cætera vero atrociora incontinentiæ crimina, quę in hominum mentes haud venire deberent, quicunque illa com miserit, vltra pœnas à sacris canonibus statutas seuerissime puniendа esse non ambigat.

TITVLVS

nihilq; eorũ omittere deberent, quæ ad hãc verã cognitionem cõparandam conducere possunt; Et quia puellarũ ingenium timidũ per se est, verecundũ, & aliquando pertinax, licet nulla ratione, vera, aut apparenti suffultũ, ideo magna dexteritate, & pio quodam artificio vtentes, animi earum sensa potius vena ri, ac veritatem in imo pectore velut in altissimo puteo latentem, expiscari quam expressam, & apertam eiusdem confessio nem elicere & extorquere conentur cum non raro id mente pernegent quod ore confirmant, illudque appetere simulent, à quo maxime abhorrent; eademque, ac maiore diligentia uti volumus eos, qui ad examinandas huiusmodi virgunculas prò tempore mittentur, eorum conscientias respectiue grauissime onerantes, si forte rem tanti ponderis, ex qua animarum salus cænobiorum pax, tranquillitas, & obseruantia vt plurimum pendent, transigant oscitanter: cum longe eligibilius sit, puellas morte afficere, quam spirantes, inuitas, & coactas in monasterium detrudere, id est, in desperationis baratrum deturbare; & earum animas in æternum miserrime perdere. Quia & si genus vitæ per se sanctum, iucundum, & diuina repletum dulcedine ac beatitate existat, non omnes capiunt verbum istud, sed solum eæ, quæ possunt; idest, quæ a Deo vocatæ, & eiusdem efficaci auxilio adiutæ, a Patre luminum tractæ, currere post eius filium in illius vnguentorum odorem, non mandatorum tantum, sed & consiliorum semitam, elegerunt.

Probanda diligenter puellarum ad religionem vocatio.

Matthæi 19. Ioann. 6. Cantica 1.

§. 3. Absque speciali Illust. Arch. vel eiusdem generalis Vicarii licentia nullo pacto liceat puellam quamcumque à monialibus receptam, sacris vestibus induere, nisi post sex menses à die acceptationis computandos, ac postquam per se ipsam legerit regulas, & constitutiones monasterii cuius institutum sequi vult, ac præterea patrio sermone audierit legere 14. titulum huius Synodi, attenteque legerit, & perpenderit quæ ex eodem Synodo mandante Illustr. collecta italice impressa fuere quo tempore elapso ceterisque peractis, vt omnis tumultus euitetur, ab intimis propinquis, puella ad ecclesiã mane comitata, ibiq; missa audita, ac sacrosancta Eucharistia refecta, ceterisque ceremoniis adhibitis, corã reliquis monialibus, à confessario, vel monasterii Superiore habitũ monachali deuote vestiatur, eique non gentilium, sed sanctarum fœminarum nomen imponatur; moneaturque amplius sibi è septis mona-

Post sex menses à die acceptationis uestiendæ puellæ.

Gentilium fœminarum nomina non imponenda.

N sterii

sterii exire minime licere, nisi forte antè professionem pœniteat se vestes monachales suscepisse.

Vbi non est Tyrocinium non uestiantur nouæ moniales.

§. 4. Insuper districte præcipimus, vt in monasteriis, in quibus ad huc tyrocinii locus non est deputatus, si commode fieri possit quam primum deputetur: eorum vero cænobiorum moniales, quæ renuerint arbitrii pœnam incurrant illisque tan diù interdictum sit fœminas ad habitum monacalem suscipiendum admittere, illasque eo induere, donec dicto obedientes se præstiterint.

Quot annos habere debeant admittendę ad religionem & professionem.

§. 5. Vt libertati professionis virginum Deo dicandarum prospiciatur: decernimus, puellam habitum religionis suscepturam minorem quã duodecim annorũ esse non posse; eamdemque decimum sextum excedere debere, vt valide profiteatur, antequod professionis tempus, iterum exploranda diligenter erit virginis voluntas, & perpendendum coacte ne, an sponte profiteatur, an sciat quid agat, vel potius ignoret, an decepta, vel seducta fuerit, & an reliquas conditiones habeat ad libere, & cum Dei gloria profitendum requisitas, cuius professionis tempus ne lateat Ordinarium præfecta monasterii teneatur eumdem de professione facienda certiorem facere per mensem ante prædictum professionis terminum, & curare, vt prædictum examen fiat semotis arbitris, summa cum diligentia, ac tempestiue.

Trid. sess. 25. c. 17. de regu. & monial. Alexander Medices Archiep. Flor. S. R. E. Cardin. & Leo. XI. in edicto lato sub die 27. Ianuarii anno 1588.

Bonorum renuntiatio quando facienda.

§. 6. Nulla bonorũ renuntiatio à nouitiis fiat, nisi iuxta Tridentini Concilii pręscriptum; dies annusque quo facta est professio adnotetur in libro ad hunc vsum parato, adhibita publica notarii fide. Nullo pacto excipiantur conuiuio propinqui monialis nuper professæ in aedibus exterioribus monasterii, vel iis adiunctis etiam ad hæc munera destinatis, idemque seruetur in prima habitus susceptione, nisi forte extra vrbes, & oppida monasterium sit.

In ędibus monasterii exterioribus cõuiuia ne fiant.

Trid sess. 25. c. 16. de regul. & monial. Synodus prou. Florent. de Monial. rub. 52. cap. 13.

Nõ differẽda professio.

§. 7. Nullo pacto differatur professio vltra annum expletum, sed statim fiat, quæ vero directæ, vel indirectæ auserint huiusmodi religionis actum impedire, sint excõmunicatę, & insuper si præfectę monasterii fuerint etiam ipso facto officio se abdicare.

abdicare cogatur, quo professionis actù antianitatis iura incipiant in posterum, non à religionis ingressù.

Quando incipiãt iura antianitatis.

§. 8. Cum Virgines Deo dicatæ velandę erunt, vel consecrandæ, populorum concursus, & tumultus omnes euitentur qui solent mentis vagationem inducere, vanasque sollicitudines afferre, animumq; perturbatum, & varias in partes distractum reddere, ne quo magis coniuncta Deo mens nostra esse deberet, & populi sui, ac terrenarum rerum oblita, vt concupiscat Rex decorem suum, eo magis sit ab ipso Deo, rebusque diuinis aliena, ac sæcularibus negotiis implicata. Quare absque pompa, & strepitu in posterum fiant huiusmodi sacræ cęremoniæ.

Absque strepitu velentur virgines.

Psal. 44.

CAPVT SECVNDVM.

De iis quæ ad Diuinum cultum Deo exibendum per Moniales pertinent.

CVm Cœli Principes coniuncti psallentibus, in medio iuuencularum tympanistriarum proculdubio reperiantur, intelligant virgines Deo sacræ suas præcipuas partes esse, Deũ Creatorem suum, mundique seruatorem laudare, eidemq; gratias agere, & ab eodem enixe petere, vt gratiam suam omnibus hominibus ad salutem impertiat, vnde officium diuinum nocturnum pariter, & diurnum quantum eis Deus dederit studiose celebrent, & deuote; alacriter diu, noctuque chorum frequentantes memores dauidicæ deuotionis, & pietatis, media nocte è regali thoro surgentis ad confitendum domino, cui septies in die laudes decantabat.

Deuote, & attente officiũ recitandum.

Fugiant cantus minus decentes.

Psal. 67. *C. dolentes de celebratione missarum.* *Psal.* 118.

§. 2. Singulæ moniales, ex odeo exturbent sonos omnes, cãtusque minus decentes, ac spirituales, colloquia item, risusq; & quicquid indignum est Diuino conspectù, ac maiestate, quã alloquuntur; ideoque præfecta monialium acriter repręhenderè, ac punire minime vereatur quamcumque repererit contra prædicta delinquere.

§. 3. Quotidie omnes sacro decenter intersint, ac sacrosan-

Quotidie sacrum audiãt & propriam scrutentur cõscientiam.

cta mysteria, quæ sacerdos manibus tractat, eadem illæ Deo intenta mentium deuotione commendent, conscientiam semel saltem in die ante cubitum singulæ diligenter excutiant, gratias agentes Deo, pro receptis beneficiis, & ab eodem culparum veniam, per Christi sanguinem suppliciter deposcentes; orationibus, meditationibusque rerum diuinarum, & piorum librorum lectionibus maximam temporis quam poterunt partem tribuant præsertim diebus festis: nullaque desideretur dum conciones habentur, otiũq; super omnia fugiant, ex quo mala cuncta procedunt.

Crebro confiteantur & communicent.

§. 4. Non tantum singulis mensibus, animarum suarum maculas expient, & altaris sacramentum suscipiant, sed crebrius se tam salutari præsidio muniant, ne dum obliuiscuntur commedere panem suum, illis optimo iure dicatur, *ideo inter vos multę infirmę, & imbecilles, & dormiunt multæ*, quę tandem euigilantes ad aduentum sponsi, nec habentes oleum in vasis ad ornandas lampades suas excludantur a nuptiis dum illud emere coguntur a vendentibus.

Trid. sess. 25. cap. 10. de regul. & Monial. Psalm. 101. *Paul. ad Corint. 1. c. 11. Matt. 25.*

Sæpius legatur publice regula.

§. 5. Ne ex ignorantia regularum, & earum constitutionũ, quę seruari ab omnibus debent, Dei cultus, & regularis disciplina deferueant; sæpius in anno, vel in capitulis, vel in refectorio alta, & clara voce legantur eædemq; omnibus sine vlla difficultate transcribendæ seu priuatim legendæ tradantur.

Constitutiones antiquę de Monial. cap. 9.

§. 6. Illis diebus quibus sacrosancta Eucharistia reficiuntur moniales, ac quoties dies festi ex præcepto celebrantur, tẽpore etiam aduentus, & quadragesimæ, & in peruigiliis ab Ecclesia præceptis ac omni tempore quo diuina decãtantur officia nulla monialis cũ externo loquatur, nisi necessitas aliud postulet.

CAPVT

CAPVT TERTIVM.

De pertinentibus ad paupertatis votum.

ET si Religiosus non sit professionis trangressor si non sit perfectus, est tamen si contemnat ad perfectionem tendere per votorum præsertim obseruantiam, & religiosæ in primis paupertatis, quæ prima perfectionis basis, ac fundamentum est dicente domino, si vis *perfectus esse, vade vende omnia, quæ habes & da pauperibus, & veni sequere me*; quare ne nutante basi totum corruat ædificium, hortamur omnes vt eam perfecte pro viribus seruare, eiusque culmen, ac perfectionem quantum Deus dederit propius attingere velint; quod vt facilius assequantur huius voti naturam breuiter explicabimus; quæ sine dubio in eo sita videtur vt Regularis quicumque nihil velit habere possidere, vel vti tanquam proprium, idest affectù retinendi iure suo, seù independenter à Superioris voluntate, sed tanquam merum vsuarium solum vsum facti habētē se gerere, circa ea quę sibi ad vsum à suis prępositis permissa fuerint; vnde aperte sequitur nullum dominii actum circa externa bona habere posse regulares absq; licētia quare nec alienare, nec mutuo, vel cōmodato dare; aut dispensare, vel sibi vsurpare quicquam ex iis, quæ domi fuerint, vel ad conuentum quoquomodo spectauerint absq; legittima superiorum facultate tacita, vel expressa minime poterunt; nec etiam absque eorum consensù tacito, vel expresso ab externis, aut domesticis quicquam accipere, vel abscondere si quid habeant, vt hoc pacto illud liberæ superioris dispositioni subducāt; quinimo nec expendere ea quæ sibi à suis superioribus concessa fuerint in rebus vanis, & illicitis, sed in rebus piis dumtaxat vtilis, necessariis, & honestis, ad quas secundum iura solum dare valent licentiam non ad alias præpositi regulares, qui facultatē administrandi monasterii bona in ædificationem, non in destructionem regularis obseruantiæ; ac disciplinæ receperunt; tandem eam deberent adhibere diligentiam regulares in rebus sibi ad vsum permissis conseruandis, quam bonus, & prudens vsuarius, qui precario aliqua re vteretur adhiberet; omnia superflua religiosam mediocritatem excedentia à se ipsis omnino abdicantes, vt Trid. Synodus sanctissime docet, & veros pauperes decet cauen-

Vis uotis paupertatis explicatur.

Quantitas sufficiens ad peccandum mortaliter.

cauentes ne in vitium proprietatis incidant, fureſque, & ſacrilegi ſimul ſint, cum non facile excuſentur à mortifero proprietatis crimine religioſi, qui non per minima, ſed ſimul, rem valoris trium, aut quatuor iuliorum inuitis quoad ſubſtantiam prælatis ſubripiunt; cum hæc quantitas, etiam in filiis familias, quibus religioſi in hac re comparandi videtur ſufficiens ſit (vt boni ſentiunt auctores) ad peccatum mortale furti contrahendum, quando parentibus non modus accipiendi dumtaxat, ſed ipſa per ſe rei familiaris acceptio rationabiliter diſplicet; neque hanc opinionem rigidam, nimis, & ſcrupuloſam quiſpiam iudicet, quia non ſpernendi doctores multo minorem quantitatem ſufficere aſſerunt ad peccandum mortaliter, ſi abſque legitima licentia vſurpetur.

D. Thom. 2. 2. q. 186. art. 2. ad pri. & in o. Matt. 19. Cap. cũ ad Monaſterium. C. monaci de ſtat. monaco. C. Ioannes fratrer de regularibus. C. exiit de verborum ſignificat. in 6. Trid. ſeſſ. 25. de regul. cap. 2. D. Thom. ſecunda 2. q. 186. art. 3. in o. C. cũ ad monaſt. citatum §. Si quicquam alicui. C. ſuper quodam de ſtatu Monacho. C. Fraternitatem de donationibus. Paul. ad Cor. 2. cap. 13. Clem. 1. de ſtatu monaco. Trid. ſeſſ. 25. ca. 2. de regul. & Monia. Nauarr. Comm. 2. de reg. num. 20. Petrus Nauarra lib. 3. de reſt. cap. 1. num. 35. & 182. Leſſius de Iuſti. lib. 2. cap. 41. num. 79. Rebell. de obligat. Iuſt. lib. 3. q. 15. ſec. 3. Rodriques de Regularibus tomo 3. q. 29. art. 10. Nauarrus tomo 1. conſil. lib. 3. tit. de Regularibus conſil. 75. Stephanus Quaranta verbo caſus reſeruati num. 9. Azor tomo 1. lib. 12. cap. 12. q 6.

Plures communitatis aſſignantur gradus.

§. 2. Licet vna ſit paupertatis religioſę natura, & ad proprietatem tollendã vis eadẽ in omnibus illi ſit qui eam ſolemniter Deo vouerunt, nec medium inter proprietariam vitam, & communem (ideſt non proprietariam) cadere poſſit, cum illa in proprii abſoluta, vel vſurpata poſſeſſione ac dominio vero nulloque ex capite impedito, vel vſurpato fundata ſit; hæc in eiuſdem poſſeſſionis proprii, & dominii negatione; plures tamen veluti gradus vitæ communis accidentaliter diſtincti cum Clemente VIII. ac variis regularium viuendi rationibus dari affirmare debemus, alios perfectiores, & tutiores, imperfectiores alios, & minus tutos; quorum omnium perfectiſſimus, & tutiſſimus ille eſt, in quo veſtes laneæ, lineæ pelliceæ, & cuiuſuis generis in communi loco aſſeruantur, & in ſingulas hębdomadas,

Primus cõmunitatis gradus.

menſes

menses, & annos in vsum cuiusque distribuuntur; quibus quidã præficiuntur, vt eas custodiant, excutiant, purgent, resarciant, renouent; vbi nullus habet apud se vestes, præter eas quæ ad quotidianum vsum necessarię sunt, nullus dona ad se missa accipit, vel in suum vsum conuertit, nisi conscio, & consentiente superiore, nullus apud se pecuniam tenet, præter eum, cui bonorum communium administratio, & cura committitur; nullus item in cella quicquam habet, vel superfluum, vel minime necessariũ ad suum vsum à superiore concessum; sed totum est statui paupertatis quam professi sunt consonans, & conueniens; vbi denique communis est victus, communis mensa, communis vestitus in communi aliquo loco solitus asseruari, vbi omnia arbitrãtur, *vt stercora vt Christus lucri fiat & sicut fœnum tectorũ, quod prius quam euellatur exaruit, de quo non implet manum suam, qui metit, & sinum suum qui manipulos colligit.* Huic excellentissimo paupertatis gradui, succedit alius in perfectione proximus, & ad eumdem assequendum optime disponens; in quo regulares, præstationes omnes, ac subuentiones sibi assignatas, & quicquid lucri eis prouenit ex artificiis à se exercitis, superioribus fideliter notum faciunt, ac re ipsa tradunt in certo libro notandum per communes conuentus ministros exigendum asseruandum, in vsum ipsorum regularium pro singulorum necessitatibus de superiorum consensu ex toto, vel ex parte per eosdem publicos ministros conuertendum; vbi permittitur cuilibet regulari modica quędam pecuniæ portio, ex iis pecuniis, quæ ad eumdem regularem pertinerent, nisi obstaret paupertatis votum (puta dimidium aurei in menses singulos pro minutioribus indigentiis in dies emergentibus) reliqum in alios communes monasterĩ vsus singulis annis à superioribus perfecte impenditur. Hunc sequitur tertius gradus omnino illi persimilis, ab eo tamen aliqua ex parte diuersus, quia etsi præstationes, & subuentiones, prædictæ, & artificii lucra, maneant apud communes cęnobii officiales, & ex eorum manibus accipiantur, quodque ex eis superest, in vsus communes à superioribus conuertatur, expenduntur nihilominus subuentiones prædictæ. &c. per manus ipsiusmet religiosi particularis, absque vlla opera publici ministri, in quo cum à primi, tum à secundi gradus perfectione recedit. Quartus verò communitatis modus, seu status omnium infimus, & à perfectione religiosæ paupertatis maxime distans, in quò maiora pericula violandæ promissæ paupertatis imminent, cũ singulis

Secundus communitatis gradus.

Tertius communitatis gradus.

Quartus gradus cõmunitatis.

lis regularibus, tunc communitati vniuersæ, in quem facillime proprietas sensim sine sensu inrepere, ibique abscondere sese, ac totius monasticę disciplinæ fundamenta conuellere, ementita cõmunitatis, & vitę regularis specie potest, ille est, in quo singuli regulares lucra, & subuentiones sibi ad honestos, & legitimos vsus assignata è prępositorum manibus, ac dependenter ab ipsorum nutu, voluntateque recipiunt, & retinent apud se, in dies expendenda, & insumenda in proprias necessitates.

Clem. VIII. apud Quaranta ver. monasteria num. 45. & num. 46. in ordinatio. pro monial. iunctis explicationibus, & confirmationibus per eundem Clementem editis 6. Maii 1600. 18. Martii 1602. & & 26. Iunii 1602. apud Quaranta eodem loco. Paulus ad Philip. cap. 3. Psal. 128. Clem. VIII. die 6. Maii 1600. apud Quaranta vbi supra. Clem. VIII. in ordinationibus num. 46. vbi supra.

Incipit edictum.

§. 3. Animaduertentes autem in dies magis, paucorum esse picem tangere, & ab ea minime inquinari (cui admodum similis pecunia est, siue eius nigredinem, siue tenacitatem spectes, quã inducit illa in corpora, hæc in hominum mentes, & voluntates) & exemplo Iudæ facilem dari transitum à loculis ad laqueum non corporis, sed spiritus. Edicimus vt si quæ moniales sanctam illam regularem viuendi rationem elegerint in qua primũ gradum perfectissimæ communitatis existere diximus, & omnia bona sua reddituſue quouismodo ad vsum concessa, vel reseruata ab se abdicauerint, ac monasterio cesserint; Abbatissa, Priorissa vel aliæ Præfectæ monasteriorum renuntiationem huiusmodi recipere omnino teneantur, & ex monasterii bonis, redditibus, seu introitibus in his quæ ad victum, & vestitum, & reliquam vitę substentationem pertinent illis pręcipue prouidere, & ita opportune omnia subministrare, vt nulla re indigere permittãt. Quinimmo omnibus dictorum monasteriorum superioribus, & pręfectis mandamus in domino; vt prædictarum monialium pie, ac religiose viuentium singularem curam gerant, vt pote quæ magis Deo percaræ, & sub speciali protectione sanctę Sedis Apostolicę, regularium Congregationis, & Ordinarii existunt. Vtque hęc sancta viuendi ratio Deo adiuuante amplificetur, de cætero in illis monasteriis vbi perfecta communitas viget, vel admodum paucæ sunt quæ repugnant, nulla ingressura monasterium recipiatur, aut admittatur aliquo modo in monialem, vel conuersam nisi promiserit prædictum vitę communis institutum amplecti,

amplecti, & iuxta illud perpetuo viuere; vbi vero ingressa fuerit, aliis monialibus eiusdem instituti, & obseruantiæ adiungatur vnaque cum eis viuat; si quis verò, vel si qua intra, vel extra monasterium talem viuendi vsum dicto, vel facto, nutu, vel signo exturbare, repræhendere, aut quouis modo impedire maligno spiritu instigante præsumpserit, excommunicationis sententiam eo ipso incurrat. In aliis vero monasteriis in quibus hæc perfectissima communitas non seruatur, nec seruari potest; iusta secundum, vel saltem tertium communitatis gradum superius explicatum omnes omnino moniales viuere volumus, & præcipimus his limitationibus adiectis. Primo vt in illis cœnobiis in quibus alteruter ex dictis modis vitæ communis vigere cęperit retenta nihilominus consuetudine vt varia munia, & officia publica monasterii, singulę moniales pro tempore exerceant, vel vbi conuentus non poterit perfectissime infirmis prospicere, superiores ne conuertant singulis annis quod superest ex lucris, & subuentionibus, & artificiis monialium in vsus communes monasterii, sed singulis totum, vel partem reseruent in posterum cum legitima facultate expendendum in vsum, & necessitates monialis infirmę vel obeuntis officia publica; quod si conuentus omnia necessaria suppeditauerit monialibus, tum infirmis, tum officia exercentibus, præter laborem corporis, & diligentiam ab vnaquaque in suo munere exhibendam, absque vlla exceptione, seruetur secundus, vel saltem tertius gradus communitatis vt iacet. Secunda limitatio est, vt si quę monasteria egestate, vel aliis iustis incommodis, & necessitatibus adeo premantur, vt à quarto, & imperfectissimo communitatis gradu ad secundum, vel tertium non valeant ascendere eorum moniales intra tres menses Ordinario proponant dicta incōmoda examinanda, quæ si minus iusta reputabuntur omnino recedere debebunt ab hoc viuendi genere, plurimis, ac maximis periculis exposito, & aliā tutiorem vitā iuxta secundum vel tertium gradum communitatis eligere; quæ non paruerint, ipso facto tamdiu actiua, & passiua voce priuatæ sint earumque monasteria facultate vestiēdi moniales expertia, donec resipiscant. Quod si causę iustæ, & vera incommoda nequaquam sinant ab antiqua viuendi consuetudine rationeque recedere (quia fortasse aliter ipsis monialibus minime prospectum esset) sciant vniuersæ quod quandocumque à legitimo superiore alia ratio certa instituetur, per quam iuxta formam secundi, vel tertii modi ipsorum necessitatibus satis

Quid agenda in cœnobiis ubi perfectissima cōmunitas nec seruatur nec seruari valet.

Prima limitatio.

Secunda limitatio.

Quid agendum si a quarto gradu comunitatis recedere nō possint moniales

erit consultum non posse illas iustissimo precepto, absque graui culpa resistere; interimque ad seruanda omnia, quæ ad essentiā paupertatis pertinent omnino teneri, ac si in exactissima communitate viuerent; quandoquidem vt initio diximus religiosæ paupertatis votum, ad substantialia omnes pariter obligat, quęcumquæ illud emiserunt; Quare nemo non videt, eo maiora pericula, & grauiora incommoda, ac spiritualia detrimenta reportare moniales, quo magis à primo, ac perfectissimo communitatis gradu recedunt, à quibus incommodis, eo magis libere, & expeditę existunt, ad illum propius accedentes cum essentialis obligatio voti superius explicata vna in omnibus regularibus eademq; omnino perpetuo perseueret.

Ecclesiastici 13. Synod. Proui. Flor. de Monialibus rub. 52. cap. 6. Clem. VIII. vbi supra in ordinationibus num. 45. C. relatum Ne clerici vel monachi. Siluester Verbo Religio 6. q. 7. Lessius de Iust. lib. 2. cap. 4. dub. 5. num. 32. Reginaldus lib. 18. num. 402. Petrus Nauarra lib. 3. de rest. c. 1. num. 173 Sanchez lib. 4. de Matrim. disp. 10. num. 9. Graffius parte 1. decis. lib. 3. cap. 5. num. 47.

Cellæ uisitandę quotannis

§. 4. Vt paupertatem quam professæ sunt experiantur, subinde moniales, semel in annos singulos præfecta monasterii vna cū discretis cellas, & supellectilem cuiusq; sine vlla omnino exceptione visitet, scruteturque diligenter cauendo ne quicquam proprii vel superflui prætioseue supellectilis sit apud vllam monialem.

Clem. prima de statu monacho. Trid. sess. 25. c. 2. de regul. Constitu. Mediolanenses editæ anno 1566.

Quædam contrahendi species à congregatione interdictæ

§. 5. Sciant quoque moniales quęcumque, & earum prefectæ Sacram Congregationem Cardinalium, ad explicanda dubia sacri Concilii Tridentini deputatam declarasse, nullo pacto licere à personis laicis, in persona ipsarum monialium emere certos redditus, neque ab aliis monialibus, vel ipsis monasteriis, nec etiam licere eisdem dare pecuniam monasterio, vt ex illa fiat emptio nomine conuentus ad rationem tot pro centenario, quos redditus abbatissa deinde, vel præfecta exigat prædictis monialibus dandos; illicitum præterea affirmasse certam pecuniarum summam cœnobiis, vel eorum superioribus pro communibus indigentiis manualiter dare eo pacto adiecto, aut tacita conuentione adhibita, vt monasterium, vel abbatissa quamdam portionem ratione fructuum in singulos annos, eorum

rum vita durante concedat, quare has, vel similes conuentiones, & illicitos contrahendi modos fugiant, nec huiusmodi illicita pacta, seù contractus vllum robur, vel firmitatem habere existiment, cum deficiente distinctione terminorum ad iustitiã requisita, & dominio in subditis, nullo pacto subsistere queant. Præter ea omnes moniales testamentum facientes, vel de rebus sibi ad vsum assignatis disponentes, decedere proprietarias, & obstrictas omnibus pœnis, ac censuris à sacris canonibus, & regularibus constitutionibus, aliisque ordinationibus proprietariis inflictis, ex decretis Congregationis regularium edicimus & huiusmodi dispositiones irritas, inanesque declaramus, cum cæteris pactis, & conuentionibus supradictis. Irritos etiam nullosque ex tunc pro tunc declarantes quoslibet contractus locationum, liberationum, dotium, & alterius cuiusuis generis, qui ab Ordinario vel alio, ad eos approbandos ab eodem electo, probati, cõmendatique non fuerint, antequam celebrentur, à monialibus, vel eorum procuratoribus, & negotiorum gestoribus.

Non condant testamentũ.

Irritantur 'ali qui cõtractus

Stephanus Quaranta in summa Bullarum pagina 157. Verbo casus reseruati. Ordin. Congreg. Regula. n. 16. apud Quaranta pag. 352.

§. 6. Nulla particularis monialis celebrare faciat missas absque abbatissæ licentia, quæ ad summũ vt sex in singulos annos faciat celebrare quęlibet monialis cõcedere poterit, ac similiter interdicimus, vt absque nostra facultate in scriptis obtinenda, nulla monialis, etiam de licentia abbatissę ineat pactum cum præsbiteris congregationum, vt pro se, vel aliis officia decantent, aut missas dicant, sub pæna ipsis sacerdotibus huiusmodi pacta recipientibus ammissionis stipendii recepti, vel recipiendi, & obligatione ad persoluenda gratis onera, quæ sub stipendio susceperunt implenda, nec non quinquaginta coronatorum qui monasterio monialis cum qua contraxerunt applicentur.

Quot missæ quotannis faciant celebrare moniales.

Cum congregationibus sacerdotum nõ faciant pacta

§. 7. Nec etiam eleemosinas dare, ex gratitudine quicquam elargiri, aut vendere esculanta, vestes obsoletas, attritos calceos, aut bona cuiusuis generis etiam si ad vsum ipsarummet monialium tributa sint, absque legitima licentia possunt moniales, cum hi sint actus dominii, cuicunque regulari pœnitus interdicti. Præcipimus etiam vt nulla monialium licet præfecta cœnobii fuerit insuetas impensas vllo modo faciat, si triginta aureorum summam attingant, nisi consentiente maiori parte

Nihil uendere possunt aut donare.

Non fiant insolitę expẽsæ

capituli legitime congregati, & approbante Illust. Arch. pro tempore existenti, vel eius generali Vicario.

Ordinat. Congreg. Regul. n. 12. 13. & 14 apud Quaranta pag. 352.

§. 8. Si quæ particulares moniales etiam si abbatissa vel priorissa aut totius cęnobii præfecta fuerit, munera valoris duorum aut ad summum trium aureorum ad religiosos sæculares, seù viros regulares miserint absque licentia capituli legitime conuocati, vel ab eisdem dona receperint, eo ipso excomunicatæ sint, nec nisi ab Ordinario extra mortis periculum absolutionem obtinere queant; quod si religiosi ad quos munera missa, vel data fuerint, aut illa monialibus miserint, seù dederint, confessarii ordinarii, vel extraordinarii monialium sint, eo ipso ab audiendis confessionibus quarumcunque monialium sint suspensi, à qua suspensione absolui nequeant, nisi graui imposita satisfactione ac redditis prius muneribus acceptis vel eorum valore monasterio eiusdem monialis, à quà prædicta dona prodierunt. Quæ munera nec titulo iustitiæ, nec gratitudinis, nec etiam eleemosinæ, nisi in casù extremę necessitatis, nec alio quouis prætextù dari, aut relaxari posse vnquam, aut vllo modo volumus prædictis religiosis: per hæc tamen minime interdictum volumus quo minus concionatores, & confessarii cũ ordinarii, tum extraordinarii de seniorum, discretarumq; consensù, aut ex voluntate maioris partis capituli benigne, ac liberaliter tractari valeant nomine conuentus, & communitatis dē eiusdem conuentus communibus bonis non aliter, aut ex aliis aut alio modo directe, vel indirecte; præterea ter in anno legatur publice in refectorio Bulla Clem. VIII. de largitione munerum, & obseruetur ad vnguem.

Munera non mittenda uel danda.

Confessarii concionatoresq, benigne tractandi.

Bulla de largitione munerum legenda

Ordinationes prædictæ pag. 352 n. 11. & 12. Synod. Diœces. Pisana edita anno 1616. tit. 10. cap. 5.

§. 9. Mandamus omnibus cœnobiorum superioribus, confessariis, ac sæcularium negotiorum gestoribus, vt intra tres menses à die publicationis pręsentis Synodi computatis redditibus, & prouentibus monasteriorũ quorum curam gerunt, tum communibus, tum particularibus, & ex laboribus, & artificiis monialium emergentibus, simulque expensis omnibus necessariis ad alendas moniales, & alia quæcumque onera monasterii, tum communia, tum priuata commode perferenda, ad Ordinariũ referant summam annuorũ redditium, & expensarum, quę requiruntur, tum ad victum, & vestitum monialium, tum ad alia

Computandi redditus & expensæ monasteriorum

munera

munera monasteriorum explenda, simulque propriam sententiam, ab operariis cœnobiorum subscriptam, ex qua certior red datur Ordinarius, possit nec ne omnibus bene perpensis hoc, vel illud monasterium in toto, aut aliqua ex parte perfectissimum amplecti communitatis gradum.

§. 10. Tandem meminerint superiores, ac præfectę monialium quod consentire videtur erranti, qui ad resecanda, quæ corrigi debent non occurrit, inferiorum culpas teste Bernardo ad nullos magis referendas esse, quam ad desides negligentesq; rectores, nec esse aliquid illo superiore miserius, qui luporum laudibus gloriatur, quibus si placere voluerit, & ab iis amari magnā perniciem ouibus afferet, cum nullus pastor placere lupis, & gregibus possit; impunitatemque incuriæ sobolem, non raro esse insolentiæ matrem, radicem impudentiæ, transgressionum nutricem vt ait idem mellifluus doctor; vnde quantum in illis erit curent, vt quæ sancita de paupertate fuere exacte ab omnibus impleantur in domino; cum nullius momenti sint medicamenta, quę non applicantur ægrotis; ac super omnia caueant ne ipsæ licentias concedant, quas nullo pacto possunt, cum earum facultas, & potestas ad licita, pia, honesta, ac necessaria se dumtaxat extendat, ac ne quicquam absque legitima facultate à sibi subiectis exequtioni mandetur aduigilent quæ si sibi tradita, voluerint absque debita facultate, pro suo arbitratu expendere; sciant se vitam ducturas sæcularem habitu personatam monachali diuino, naturali, & ecclesiastico iuri repugnantem, quā vitam proprietariam agentes flammis tandem, ac tormentis addicentur æternis.

Præfectę monialium curent exequtionem prędictorum.

C. error. C. quid. C. consentire. C. nihil 83. dist. D. Bern. de Conside. ad Euge. lib. 3. sub finem. C. Fraternitatem de donatio. Pauli 2. ad Corint. 13. C. cum ad monast. de statu Monachorum. Clem. prima eodem titulo. C. Relatum ne Clerici vel Monaci. Lessius, Nauarrus, Petrus Nau. supra citati §. 1. Silu. Verbo Religio. 6. q. 7.

§. 11. In omnibus monasteriis duæ moniales nisi vna sufficiat quadragesimūquintū annū excedentes præficiātur omnibus operibus, & artificiis monialium, cuius munus apprime sit, nomine cuiuscumque vendere, & emere, quæ necessaria sunt ad artificium singularum, & omnia, ac singula huius generis negocia, cū externis pertractare, siue maribus, siue fœminis; ita vt in posterum sub pœna priuationis vocis actiuæ, & passiuæ ad Ordinarii arbitrium, nulla monialis agat cum aliquo externo vt di-

Constituatur præfecta ad emendum, & vendendum.

ctum est, de rebus ad suum artificium pertinentibus, nisi mediate præfecta; quod si ex aliqua graui causa opus erit aduocare ad alloquendos externos propriam operis magistram, id non fiat, nisi rarissime, ex grauissimis causis, ac de expressa licentia abbatissę assignataque socia ut dicetur cap. 4. inferius §. 7. sęculares uero, qui cũ alia moniali uendendo, uel emendo egerint, decẽ aureos soluant executoribus, & pauperibus applicandos.

Constituatur præfecta ad emendum, & uendendum.

CAPVT QVARTVM.

De Spectantibus ad Castitatis votum.

ETsi quæ ad castitatem pertinent explicationem minime requirant, cum constet à Christi sponsis, adeo pfectæ esse seruãda, adeq enixe colendum, ut earum fides nõ solũ fidẽ, quam spõso mortali, mortales sponsæ inuiolatam seruant uincat, & superet; sed etiam toto conatu Angelorum munditiem, ac puritatem imitari nitantur; quandoquidem earum sponsus candor æterne lucis existens inter lilia pascitur, & hortis occlusis inambulans, è signatis fontibus puritatis aquam libenter ebibit. Attamen quia de rebus luce meridiana clarioribus dubitatur interdum, idcirco pro certo habeant omnes quod quicquid in sæcularibus extra coniugium est aliquo modo peccatum contra castitatem, est in religiosa persona etiam sacrilegium contra uotum. Quare nimia uideri non debet illa diligentia, quæ in tanto thesauro asseruando adhibetur, nec nos erimus arguendi, quibus ad impedienda potius mala, quę temporis lapsu refrigescente charitate, & abbundante malitia contingere possent, quam ad tollenda, ea, quæ ex Diuina Misericordia non existunt, nonnulla ex ueteribus conciliis innouare, quædam etiam addere placuit, ut castitatis fragrantia, quam in dies magis augeri cupimus, diffundi latius ualeat omni sublato offendiculo quod mali dæmonis astus, in uia domini ponere pertentasset.

Quando lædatur castitatis uotum cogitatu uerbo uel opere.

Sap. cap. 7. Canticorum cap. 2. & 4. Lessius de Iust. lib. 2. c. 41. dub. 9. num 78.

§. 2. Nulla igitur monialis accipiat uel mittat literas quin eas ante legendas præbeat, totius monasterii præfectæ quæ contra fecerint octo diebus pœnitentiam agant; si uero impuri amoris suspectas, uel minus honestas miserit, aut receperit

seuerius

seuerius puniantur; ii vero qui amatorias literas, aut inhonestas monialibus, siue aliis mulieribus in monasteriis degentibus miserint, eo ipso excommunicati existant, ac præterea teneantur soluere aureos quinquaginta cœnobio mulierum conuersarum; eademque pœna spirituali, & temporali mulctatos volumus eos, qui per se, vel alium monialem quamcumque inhoneste allocuti fuerint Ordinario extra mortis articulum absoluendi facultatem reseruantes: omnes etiam mediatores, siue masculos, siue fœminas huiusmodi nuntia, & amatorias literas, vel inhonestas scienter deferentes, eadem excommunicatione reseruata irretitos, aliisque arbitrariis pœnis volumus esse subiectos.

Nec mittātur nec recipiantur literæ absque licentia.

Excommunicantur ipso facto inhoneste aloquentes moniales, &c.

Crates monialium quales.

Constitut. anti. Flor. de Monial. cap. 2. & 3. Synod. prou. Flor. de Mon. cap. 15. Ordinat. Congr. reg. num. 10. apud Quar. 351.

§. 3. Monialium vero temeratores infames intestabilesque esse decernimus, nec non ipso facto excommunicatos à qua excommunicatione nullo pacto extra mortis articulum liberari queant, nisi facultate accepta ab Ordinario; innouantes quoad huiusmodi delinquentes quicquid antiquæ constitutiones Florentinæ decernunt.

Const. ant Flor. de Monial. cap. 4.

§. 4. Ne ex raritate cratum detur monialibus, aut eas alloquentibus aliqua mali occasio; statuimus vt in locis deputatis ad colloquendum cum externis, crates sint dupplices, & vlna saltem adinuicem distantes, clatrosque earum ita inuicem iunctos, ac sese intersecantes, vt manus etiam trimi pueri immitti nequeat.

Constitu. supradictæ c. 5 Synod. prou. Flor. de monial. cap. 3.

§. 5. Loca monasterii collocutionibus externorum destinata, siue interna, siue externa perpetuo pateant dum adsunt qui loquantur, nec ante solis ortum aperiantur, & post eiusdem occasum statim occludantur; in posterum ad ianuas monasterii nulla monialis colloquatur cum viris, aut mulieribus etiam consanguineis, quę non paruerint, ad colloquendum cum externis per octo dies ne vocentur pro prima vice, pro secunda per mensem ac si contumaces deinceps fuerint, voce actiua, & passiua priuentur arbitrio Ordinarii, præfectæ vero facultatem concedentes, vel conniuentes deponantur ad tempus ianuæ vero prædictæ occasione publicarum actionum nullo pacto aperiantur, ac multo minus ibidem sumatur cibus; qui vero in locis deputatis ad loquendum cum monialibus foribus occlusis reperti fuerint capiantur,

Loca ad colloquendùm deputata sêper patentia sint, & quando aperienda vel claudēda.

piantur, & aureos triginta pro prima vice soluant, pro secundā, & deinceps centum partim executoribus, partim pauperibus dā dos, non obstante licentia alloquendi habita ab Ordinario.

§. 6. Expellantur è monasteriis omnes catelli, etiam si fuerint sæcularium mulierum inibi commorantium, nec vnquam amplius licet ad tempus breuissimum admittantur, idemque edicimus de simiis; quæ contrafecerint per annum actiua, & passiua voce priuatę existant.

Catelli expellendi.

Ordin. Congreg. num. 31. apud. Quar. verbo monasteria.

§. 7. Nullus accedat ad monasteria ad alloquendas moniales quantumuis sanguine iunctus, Auo, Patre, Fratribus, Patruis, Auunculis, Filiisque ex fratribus, & sororibus exceptis, cœterisque consanguineis vsque ad secundum gradū inclusiue absque licentia ab Ordinario impetrata, sub pœna excomunicationis ipso facto incurrendæ, ac triginta aureorum, quorum dimidium delatori, dimidium monasterio conuersarum mulierum applicetur; prædicta vero licentia tradatur ianitrici monasterii, vel alteri moniali cui demandata sit cura vocandi moniales ad crates ostendenda præfectæ, vel eius vicariæ, priusquam monialis de qua licentia loquitur vocetur ad colloquendum; quibus respectiue præcipimus sub pœna priuationis officii, ac vocis actiuæ, & passiuæ per annum vt nullo pacto facultatē colloquendi cum externis concedant monialibus, nisi prius licentias recognouerint, illisque sociam assignauerint quadragesimumquintum annum excedentem, quę moniales comitetur ad locum destinatum locutionibus, eisque semper assistat adeo prope, vt exaudire facile queat quę dicuntur; quo si qua monialis minor annis quadragintaquinque absque licentia, & socia prędicta ad alloquendū externos accesserit, nisi fuerint aliqui ex personis supra exceptis per tres menses ab externorum colloquiis etiam propinquorum abstineat ac ter in pane, & aqua ieiunet quod autem ad patrem attinet aliosque; consanguineos supra nominatos quo ad licentias accipiendas ad alloquendam propriam filiā vel consanguineam respectiue, nihil innouare intendimus, sed quæ huc vsque seruata sunt seruari volumus, & mandamus. Inuigilent autem ianitrices, & pręfectæ monasteriorum ne quis ad alloquendas moniales accedat simulato eius nomine quem scripta licentia indicat, ac nulla monialis quacumque de causa, vel prętextu aliam monialem vocet ad crates, nisi sit ex illis, quibus hoc ex officio incumbit, quę deliquerit acriter arguatur à monasterii præfectis, ac puniatur.

Absque licentia non loquendum cū monialibus.

Licentia tradatur ianitrici.

Socia assignāda.

Alex.

Alex. Med. Archiep. Flor. S.R. E. Cardin. ac Leo XI. in edicto promulgato die 27 Ianuarii. 1588.

§.8. Præter Organũ,& huiusmodi Ecclesiastica instrumenta nullum aliud pulsent moniales,seu quicquam canant in ecclesiis cantu figurato quem dicunt modulato nisi diuina officia decantentur, quo tempore, & loco sacra tantum mocteta latino sermone conscripta, non autem patrio permittuntur,omni alio cãtu sublato qui ab externis audiri possit, quæ non paruerint pœna arbitraria puniantur.

Const. Mediol. tit. de Clausura edita anno 1566. Ordinat. Cong. regul. apud Quarantam n. 24. Verbo Monast.

§.9. Quia bonos mores non modo praua colloquia corrumpunt, sed multo magis librorum inanium lectio, ideo post mẽsem à die publicationis huius Synodi, vel ad summum duos confessarii ordinarii monialium singulos earum libros inspiciant diligenter, & recognoscant, quosque profanas materias, vel minus decentes continere, aut prohibitos, vel suspensos esse repererint, auferant, & è monasteriis illico exturbent, nec vllo modo eos esse permittant apud quamcumque monialem vel sæcularem inibi degentem ipsorum confessariorum conscientias onerantes; quare ea tantum carmina italico sermone conscripta, quorum argumentum est de rebus spiritualibus permittantur, cœtera perpetuo prohibita, & interdicta sint monialibus, aliisq; viuentibus in cœnobiis; prohibentes similiter omnia Boccaccii opera quantumuis emendata, & sæcularibus concessa, nec non libros italice conscriptos de quæstionibus ad conscientiam pertinentibus agentes; in quorum loco, pii libelli animas recreare, & spiritum alere valentes subrogentur: quo facilius sacræ virgines ad omne virtutum genus amoremque diuini sponsi omnem pulchritudinem superantis assequendum inflammentur.

Qui libri permissi qui prohibiti monialibus.

§. 10. Præfectis quibuscumque monialium præcipimus in virtute sanctę obedientiæ, ne permittant intra claustra monasterii colonis, ac quibuscumque aliis quacumque de causa cibum dari, sed statim rebus illatis, iumentisque exoneratis extra claustra eos exire iubeant; ad conficiendum panem, vel cernendam farinam nulli admittantur intra cœnobii septa; quod si alia de causa vrgenti, & graui illuc intrauerint, hæc, & alia quæ à monialibus effici possunt ne præstent; ianitrices, ac sacristiæ curam habentes,& illę quibus cura comitandi eos qui ingrediuntur monasteria

Qui ingrediuntur monasteria ibi nec cibum sumant nec aliqua præstent nec soli incedant.

nasteria demandatur, quadragesimum saltem annum excedant, nec vnquam medicos, chirurgos, confessarios, vel alios monasteria ingressos deserant, sed perpetuo eis assistant, ac quocunque ire necesse fuerit comitentur.

Synod prou. Florent. de monia. cap. 4. Ord. Congreg. supradictę num. 30. 33. 34.

Quædam inania respuunt sacræ uirgines.

§. 11. Nullo modo vtantur moniales vnguentis, suffimentis aquis distillatis, aut odoratis, in auribus, speculis, & similium rerum inanium apparatu, sed ea prorsus respuant, nec in cella, vel monasterio habeant, sed tanquā stercora, & castitatis religiosę venena in sterquilinium vel ignem illico proiiciant; semper curantes, vt ea, quæ Christi sponsas decet, grauitas, puritas, & modestia in earum actionibus fulgeat; quæ deliquerint contra prędicta seuere accipiantur à confessariis, & à superioribus non permittantur impunitae.

Ordinationes Congreg. vbi supra n. 40.

Dum ecclesia ornatur nulla ibi sit vel ad crates.

§. 12. Dum Ecclesia ornatur, siue à clericis, siue à laicis nulla conuersa inibi sit; nec vlla monialis ad crates, vel rotam accedat vnde aspicere, aut alloqui templum ornantes possit, nisi sit abbatissa, vel alia officialis ex iusta causa, ac de eiusdem abbatissæ licentia.

Constit. Antiquę de monialibus cap. 19.

CAPVT QVINTVM.

De voto Obedientiæ.

Alacriter obediant.

SVper omnia Christi Sponsæ obedientiam diligant, tum quia Christus earum sponsus factus est obediens propter ipsas vsque ad mortem non quamcunque sed Crucis; scientes ex D. Gregorii sententia, solius obedientiæ esse virtutes cæteras mentibus nostris inserere, insertasq; tueri, tū quia tutius est obedire quam præcipere, subesse quam præesse, cum dicat Sapiens *Horrende, & cito apparebit vobis quoniam iudiciū durissimum his, qui præsunt fiet*; fortasse quia noluerunt obaudire Deo dicenti, eiusdem Sapientis ore. *Noli quærere fieri iudex, nisi valeas virtute irrumpere iniquitates, ne forte extimescas faciem potentis, & ponas scandalum in æquitate tua.*

Paul. ad Philip. 2. Diuus Gregor. lib. 35. Mora c. 10. Sapientię C. 6. Ecclesiast. C. 7.

§. 2.

§. 2. Quas ignorare nolumus ex voto obedientiæ ad tria prę cipue obligari. primo ad regulæ præcepta implenda; secundo ad non agendum contra regulam, aut mandatum superioris ex contemptù; tertio ad omnia, quæ superior iuxta regulam, & institutū pręcipit exequtioni mandanda;& quidem si superior talis sit, qui præcipere sub mortali velit & possit, peccabunt mortaliter, eius præcepta non implentes; si vero non possit, vel nolit; nisi eius iussa, contemnantur, etiam si ex fragilitate,vel negligentia non impleantur culpa leuis erit,à mandato discedere. Ad quæ præcipue obligētur.

D. Thom. 2. 2. Q. 104. art. 4. ad 3. Q. 186. art. 5. ad 4. & art. 9. in 2. dist. 44. Q. 2. art. 3. in O. Quodlib. 1. art. 15. & Quodlib. 10. art. 10. Caiet. 2. 2. locis citat. Lessius lib. 2. de Iustitia cap. 41. dub. 9. à num. 75. vsque ad 78.

§. 3. Cum per obedientiam voluntas propria mactetur, vt inquit Gregorius per victimas aliena caro, hinc est quod olim dixit Deus,melior est obedientia,quam victimę; quare adeo acceptum sacrificiū crebro,ac libenter Domino offerant eius spōsæ; in suis prępectis Christi personam agnoscentes,qui olim per Prophetas, deinde per se ipsum, modo per suos præpositos voluntatem suā nobis aperire dignatur; firmiter credentes se errare non posse, si quæcunque Superiores dixerint seruauerint,fecerintque, licet scribæ, & pharisæi cathedram Moisi interdum occupent,quandoquidem Caiphæ eo quod esset Pontifex anni illius contigit prophetare, dum peruersissime ageret, & necem Christo moliretur acerbissimam.

Gregorius lib. 35. Moral. cap. 10. lib. primo Regum c. 15. Paul. ad Hæbr. c. 1. Matt. cap. 3. Ioann. cap. 11.

CAPVT SEXTVM.

De confessariis aliisque rerum sacrarum, & temporalium ministris.

POsuerunt me custodem in vineis, vineam meam non custodiui, dicere coguntur spirituales magistri, ac confessarii qui negligentes circa culturam spiritualis vineæ sibi creditę existunt: vnde ex eorum culpa procedit quod expectante Domino vt faceret vuas faciat persæpe labruscas,seù potius vuam

fellis, & amaritudinis; quare videant, ne cum venerit Dominus vineæ malos male perdat, vineamq; suam locet aliis agricolis reddentibus ei fructum temporibus suis; quod facile effugient, si seduli vinitoris munera exequantur; modo timoris ferro eam occando, & fodiendo; palmitibusq; à Christo qui vera vitis est ob lætalem culpam resciſſis edicentes cum Ezzechiele; *Quod non tolletur ex vite lignum, vt fiat opus aut fabricetur, ex ea paxillus vt dependeat in eo quodcunque vas*; sed vt dicit Augustinus; vnum de duobus palmitibus conuenire, *aut vitis, aut ignis*; quapropter si non manserint in vite, in igne futuros; modo curando ne altius, quàm par est ex inani gloria attollantur vites spirituales, illas subinde edoceant, palmites à se ipsis nullum fructũ ferre posse, sed omnẽ virtutem ex Christo vite vera in palmites promanare: modo à ventis tentationum, & aduersarũ rerum, deiectas in spem erigant; illis aperiendo quomodo Pater familias Deus scilicet palmites fructuosos purgare interdum soleat vt fructus uberiores afferant; modo sarmenta superflua adunca mortificationis falce amputent, & luxuriantes pampinos auferant, ne solis radios impedientes, botri tardius maturescant: ociorum modo erucas, erumpentes gemmas erodẽtes enecent, modo noxias multiloquii herbas, silentii sarculo tollant; palmites subinde uinculis uere dilectionis religando, tum ad palos, qui præfectæ sunt, tum inter se se quasi mutuo nexù uitis unius sarmenta, cum sarmentis alterius, intexendo, prȩsertim fraternæ charitatis destituta flagellis: per generales interdum confessiones aliasque incipientium exercitationes, uites infructuosas, ac pene emortuas quasi propaginando renouent, & quod caput est palmites colles amantes, idest perfectionis euangelicæ cupidos plantandos in uinea religionis exquirant. Perpetuoque aduigilent, vt sepes clausura uidelicet, ac regularis disciplinæ perfecta obseruantia, quam Paterfamilias uineæ suæ circumdedit omnino impenetrabilis, ac firma perduret ad incursus aprorum è sȩculi silua non raro erumpentium cohibendos; nec non vulpeculas paruulas quarumdam prauarum consuetudinum sensim sine sensù enascentium vineam Domini demolientes capiant, & ad petram, quæ Christus est fortiter allidant; ac ne votorum torcular ad exprimendum bonorum operum uinum cor hominis, lætificans carie, & vetustate absumatur aduertant; Turrisque fortiſſima frequentiæ nimirum Sacramentorum, & aſsiduæ conuersationis in cœlis diruta ne sit, limi-

lisque

lisque parieti inclinato & macerię depulsę prospiciant: sed vt altius attollatur semper, ac firmior in dies euadat adlaborent. deniq; à Patre luminũ ex quo vniuersa bona procedunt vineæ sibi creditę diuini solis radios, ac cęlestes influxus implorent, sibique colendi peritiam, viresque ad illam serio, seduloque excolendam obtineant; enitentes, diuina sibi tantum proposita gloria vt ea virtutis, ac perfectionis forma quam in alios inducere cupiunt, semper in se ipsis eluceat; pręsertim fugiendo nimiam familiaritatem cum omnibus monialibus, quæ contemptum affert, seu cum aliquibus quæ animorum dissidia, & alias pestes ingerit longe peiores.

Canticorum 1. Isaia cap. 5. Deuteronomii 32. Matthæi ca. 21. Ezechiel. 15. August. tract. 81. in Ioannem. Ioannes cap. 15. Psal. 79. Canticorum 2. Psal. 139. Paul. ad Corint. 1. cap. 10. Psal. 61.

§. 2. Si commode fieri potest cum ipsi confessarii tum gubernatores in domibus monasteriis coniunctis ne pernoctent, & si quando necessitate vrgente hoc vitari nequeat, inibi nec crates, nec rotæ, nec alia huius generis quæ clausuram tangunt esse permittantur; quod si habitationem ad longum tempus eadem necessitas, vel alia requireret, statim certior fiat Ordinarius, eiusque iussa expectentur & exequantur. In edibus iunctis monasterio non commorandum.

Synod. prou. Flor. c. 2. de Monial.

§. 3. Moniali ũ confessarii, gubernatores, aut alio nomine nuncupati sacerdotes quibus alicuius monasterii cura etiam ad breue tempus demandata sit non ingrediantur eius septa causa administrandi sacramenta nisi superpelliceo, ac stola ornati; quod si qua temporalis necessitas illuc eos ingredi cõpulerit, tunc confessarius simul & gubernator, vel de licentia Ordinarii specialiter obtenta alter eorum ingrediatur. tandem interueniente etiam vrgentissima causa nullo pacto maneant confessarii, vel alii sacerdotes in cellis aut alio loco intra Monasterii septa constituto ianuis clausis, sed eæ patentes perpetuo sint dum ibi moram fecerint, qui vero in hoc deliquerint excommunicatos, ac suspensos ipso facto se esse non dubitent. Qui & quomodo ingrediantur monasteria.

Synod. prou. Flor. c. 7. de Monial.

§. 4. Diligenter etiam adimplere studeant confessarii, quę Clem. VIII. de largitione munerum statuit, nosque superius

eumdem

eamdem imminutati ediximus tit. 14. c. 3. § 8. sciantque libertatem spiritus vinctam nexibus aureis diu viuere minime posse, nec recte loqui angina argentea laborantes.

Fenestella ex qua audiuntur monialiũ peccata clausa sit.

§. 5. Ferreæ laminæ, clatri, ac linea tela eius fenestellulæ ex qua monialium peccata a sacerdote vt plurimum excipiuntur ita compactæ cohereant, vt amoueri non possint, indeque audiri tantum loquentes, videri autem nequeant; confessarii vero ordinarii hæc exequi negligentes, statim officio, & facultate amplius adeundi illud monasterium, ibique administrandi sacramenta Ordinarii arbitrio sint priuati.

Graues sint semper coiã monialibus.

§. 6. Crebra colloquia minimeque necessaria ac de rebus leuibus, vel sæcularibus miscere cũ monialibus veluti pestem fugiant, omnem in vestibus elegantiam, nec non capillorum barbæque culturam respuant; graues, modestos, ac veluti Patres erga filias se se illis exhibeant, adeo vt in eius conspectu ne verbum quidem inordinate prolatum effutire audeant spirituales filiæ.

Confessores extraordinarii ter in anno enixe petendi & omnino concedendi.

§. 7. Vt Tridentini sanctissimo decreto satisfiat, & libertati confitendi admissa crimina faueamus præcipimus omnibus abbatissis, priorissis, & aliis monasteriorum præfectis in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pæna excommunicationis latæ sententiæ, vt ter in anno licet inrequisitis, vel etiam repugnantibus confessariis ordinariis, seu gubernatoribus, aut etiam omnibus, vel maiori parte monialium tempestiue Illustriss. ac Reuer. Præsulem moneãt, cũ generalem eius Vicarium de confessario extraordinario mittendo, nec à cæptis desistant donec voti compotes fiant, coram quo, omnes omnino, quæ in lecto causa veræ infirmitatis minime detinentur comparere volumus, sub pœna amissionis vocis actiuæ, & passiuæ per triennium ipso facto incurrenda: eo vero tempore quo confessarius extraordinarius aderit, quam rarissime confessarii ordinarii accedant ad alloquendas moniales, vel eorum confessiones audiendas; ii verò, qui, ausù temerario impedire directe vel indirecte præsumpserint hanc confessarii extraordinarii petitionem, electionem, concessionem, vel accessum ad monasteria, ad excipiendas confessiones, ipso facto excommunicati sint: insuper confessarii ordinarii monasteriorum, ab eorũ confessionibus audiendis se perpetuo suspendendos intelligãt si quocumque tempore, vel modo significauerint monialibus, displicere sibi confessarii extraordinarii aduentum, vel non libere,

Omnes comparcant ante confessarium extraordinarium

bere, & integre sed perfunctorie tantum, & per transennam eidem esse confitendum in aures monialium vel aliorum insusurrare tentauerint. Porrò confessarii extraordinarii visce ra pietatis, & charitatis secum afferentes summa animi alacritate, tranquillitate, & modestia Christi ouiculas excipiāt, & errantes reducant, ac summi Pastoris exemplo suis humeris ad domini caulas portent, nullam præseferentes animi perturbationem, molestiam, sollicitudinem, nec si prolixæ in dicendo fuerint, festinationem vel breuitatis studium, sed patientiam, longanimitatem mansuetudinem, vt obstetricante manu Domini educatur coluber tortuosus; confessarios ordinarios, nec non alios, tum internos, tum externos superiores prudenter excusent, & a calumniis, a perturbatis animis persæpe prodeuntibus vindicent, scientes nihil esse facilius ac frequentius in monasteriis quam subditas contra superiores niti, ac de iisdem conqueri denique ita se gerant vt verę charitatis nexibus cum Deo coniunctas suis superioribus, & confessariis ex animo obsequentes, nec non concordes virgines Deo sacras in pace relinquant.

Quomodo se gerant extraordinarii cōfessarii.

Superiores excusandi prudenter.

Conc. Trid. sess. 25. cap. 10. de Regul. Iob. cap. 26.

§. 8. Caueant item diligenter cum confessarii extraordinarii, tum ordinarii in piis colloquiis, & concionibus ne verbum quidem dicāt ex quo etiam leuissime suspicari queant moniales hoc vel illud ex confessionibus cognitum, & acceptum esse sciantque hac in re errata etiam minima maxima exęquare, paruamque scintillam grandia nonnumquam incendia excitasse; quare hanc artium artem multis periculis obnoxiam, confessiones videlicet audire monialium, & easdem pie adhortari, ac publice concionando repręhendere, omni qua possunt circumspectione exerceant, cum satius sit non obesse tacendo, quam loquendo persæpe nocere.

Circumspecte loquantur confessarii uerba facientes.

§. 9. Curent confessarii, & gubernatores vt pii, & prudentes in Domino concionatores apud moniales verba faciant qui eas erudiant in omnibus, quæ ad Dei cultum, & consequendam salutem pertinent; qui si regulares fuerint; meminerint sibi esse interdictum vllo pacto seorsim colloqui, cum monialibus quacumque de causa etiam piissima.

Concionatores ne loquātur cum monialibus.

Congreg. Regularium ex mandato Sisti V. apud Quaranta Ver. Monasteria Monial.

§. 10. Pręter proprios cōfessarios, & cappellanos ex Ordinarii

licentia

Nullus uocandus ad celebrandum nisi licentia habita.

licentia monasteriis inseruientes, nullum sacerdotem vocent Moniales ad missas, vel aliud diuinum officium celebrandum absq; licentia eiusdem Ordinarii in scriptis habita, quam peti nolumus nisi consentiente, & approbante confessario ordinario, vel gubernatore, ac monasterii prefecta. Nulla etiam monialis ad vllos regulares eleemosinas mittat causa celebrandi missas inscio, ac non approbante confessario, vel gubernatore, qui si crebro id contingere animaduerterint moneant Ordinarium vt prouideat vel ipsi prouideant efficaciter.

Vide supra de celeb. Missarum cap. 3. §. 2.

Artifices absque licentia non eligendi.

Clausura diligēter custodienda.

§. 11. Neq; confessarii, neq; gubernatores, neq; monialiū præfecta inrequisito Ordinario quemquam ad monasterii famulatū admittant, siue procuratores rerum temporaliū, siue medicos, chirurgos, pistores, molitores, aut cuiuscumq; generis artifices; qui frequenter cum monialibus agere ac uersari debent, nec septa monasterii intrare sinant, nisi qui ab Ord. licentiam impetrarint, eaq; in eum solum finem ad quem data fuerit vtantur diligenterque impleant, quæ de clausura edixit Alexander Medices Arch. Florentinus, & S.R.E. Cardin. ac postea Leo xi. anno 1588. die 27. Ianuarii, ne in censuras in eo edicto cōtentas incurrant transgressores.

Const. Antiquæ. de monialibus. c. xii. & 14. Synod. Prou. Flor. de monial. cap. 11.

Aliqui deputandi ad exigendam rationem accepti & expensi.

§. 12. Singulis annis deputentur duo ex canonicis, vel alii pii, ac prudentes viri, qui perito secum calculatore adhibito si opus fuerit rationem administrationis exigant à ministris rerum temporalium cuiuslibet monasterii., & à singulis negotiorum gestoribus, deinde certiorem faciant Ordinarium de bona, vel mala eorum administratione; per hæc tamen non eximimus prædictos ministros à redditione rationum quam exibere tenentur abbatissę, vel alteri secundum consuetudinem monasterii.

§. 13. In posterū neq; vir neq; fœmina qui, vel non sint deputati ad inseruiendū monasteriis, vel non habuerint facultatem à Gubernatore, seu Confessario vlla negocia ad moniales spectantia peragat, seu nuncium, vel literas externorum ad illas, vel earū ad externos deferat, sub pœna decem aureorum, & carceris ad arbitrium quotiescumque deliquerint: ipsę vero moniales delinquentes si fuerint prefectæ deponantur ad tempus, si subditæ priuentur voce actiua, & passiua ad libitum Illustrissimi, vel alio modo puniantur; exceptis nihilominus viris fœminisque inseruientibus

tibus consanguineis monialium viuentibus in hærorum dominibus, ab iisque menstruum stipendium recipientibus, quando ab iisdem dominis alicuius negotii causa ad monasteria monialium mittuntur. Triennio elapso omnino mutentur confessarii ordinarii monialium, sicut præcipit sacra congregatio; quibus nullo pacto liceat suscipere onus procuratoris illius monasterii à quo discedunt, nec ii qui illud susceperunt, amplius exequi possint tale munus, sed statim eo se abdicent, & idoneis viris Ordinarii arbitrio demandetur, cũ quibus nulla monialis in posterum loquatur absq; socia, & expressa licentia abbatissę vt dictũ est supra cap. 4. §. 7. sub pœna ipsi moniali priuationis vocis actiuę, & passiuę per an nũ confessariis vero 25. aureorum; qui si absque expressa licentia Ordinarii vllius monialis monasterii à quo discesserint confessionem audire pręsumpserint suspensionem à diuinis ipso facto incurrant.

CAPVT SEPTIMVM.

De Puellis sæcularibus, quæ in Monasterijs educantur.

IN illis tantum monasteriis commorari poterunt educationis causa sęculares puellæ, in quibus viget consuetudo educandi huiusmodi virgines, quæ vt maiores septennio esse conuenit ita excedere vigesimumquintum annum minime poterunt.

Synod. prou. Flor. de monialibus cap. 12. Congregatio regularium in formulis facultatum.

§. 2. Iisdem ad somnum capiendum, comedendum, & varia interdiù artificia exercenda locus assignętur in ędibus monasterii omnino distinctus, & separatus ab eo in quo moniales professæ, vel nouitiæ dormire, cibum sumere, aut sua opificia exercere solent.

§. 3. Vt antequam admittantur, congregentur moniales edicimus, ac votis secretis deliberẽt an sint recipiendæ nec ne; quod si numerus præfixus, ac determinatus complebitur per eas, quæ in monasterio conuiuunt nullo pacto admittatur alia, nec etiam si qua ex supradictis conditionibus desideretur; pręterea à die Natalis domini vsque ad feriam quartam cinerum nullo modo concedantur licentiæ puellis ad ingredienda monialium mo-

nesteria ob quemcumque finem etiam educationis.

Alexander Medices Archiepis. Flor. & Card. ac Leo x.1. anno 1588. *die 27. Ianuarii.*

§. 4. Constituatur aliqua ex monialibus, quæ cæteras prudentia, uirtute, ac pietate antecellat, quadragesimum annum circiter agens, cui talium puellarum cura demandetur, ut sic facilius in officio contineantur, magisque in dies proficiant, ac melius educari ualeant, ut tandem bonis moribus imbutæ domum redeant, uel ad seruiendum Deo in claustro maneant.

§. 5. Earum victus, uestitus, ac tota uiuendi ratio dum in monasterijs degunt simplex, modesta, & à uanitatibus sęculi aliena omnino sit; & quo ad clausuram, & colloquia cum sæcularibus habenda leges omnes monialibus impositas impleant; sciantque se semel è cœnobio egressas, illuc amplius reuerti absque noua facultate non posse.

§. 6. Tandem impensę faciendæ à monasterio, in alendis huiusmodi puellis dentur illi anticipata solutione hoc pacto, vt initio illa pæcuniæ summa soluatur, quæ erit expendenda semestri sequenti in cuius fine detur alia portio, quæ pro futuro semestri inseruiat, quæ si non soluatur hoc pacto statim, dimittantur puellæ; nec vllo modo liceat monialibus illas retinere, nisi forte talem haberent cautionem vt nullum periculum amittendi expensas ex mora possit monasterio imminere, quò in euentu consulendus erit Ordinarius, nec eo inscio quicquam innouandum.

§. 7. Quod attinet ad nouas nuptas, & eas quæ sponsalia contraxere in monasteriis minime retinendas, uel uiduas, aut coniugatas, seruentur decreta antiquarum constitutionum, & superioris Synodi Diœcesanæ.

Antiquæ Const. de Monial. c. 13. & 17. Synod. Diœc. Flor. de Monial. anno 1610.

CAPVT

CAPVT OCTAVVM.

De Tertiarijs, & Bizochis.

NOn liceat fœminis habitu consueto dimisso, proprioque gradui congruenti, alienas assumere vestes, uel uota emittere inconsulto Ordinario, ut nuperrime edixit Sacra Cardinalium Congregatio negotiis Episcoporum, & regularium præposita anno 1618. die xx. Mensis Decembris, ut uideri potest in calce operis; quare in posterum adamussim seruetur huius Sacræ congregationis edictū; & si quæ fœminæ post illud absque debita licentia habitum ullius tertii ordinis, uel alterius similis susceperе, illum statim dimittant, nisi ad eum retinendum ex uotis obligentur; illæ uero, quæ ante dictum congregationis decretum aliquem ex dictis habitibus assumpserunt, nec uelum supra caput, quod superiectum nec à mento ante pectus dependens, quod soggolo dicitur, neque uestem patientiam nuncupatam deferant; alioquin pœnas dabunt arbitrarias.

Nulla in posterum fœmina ullum habitum assumat absque licentia.

Non portent quædam insignia.

Decretum Congrega. Episcop. & Regula. anni 1616. 20. Decembris.

TITVLVS DECIMVS QVINTVS.

De Iudiciis.

CAPVT VNICVM.

AD hoc ut causæ in Curia Archiepiscopali uentilandæ ea, qua decet breuitate, maturitate, & sinceritate tractentur. Statuimus ut Actuarii nostræ Curiæ substitutos, seu subnotarios recipere seu habere non possint, nisi de eorum sufficientia habito prius per Dominum Vicarium examine diligenti, atque licentia obtenta; qui tamen substituti non possint recipere, siue registrare terminos, seu dilationes causarū neque interesse causarum, nec examinum extractionibus, sed talia munia teneantur Actuarii præfati per se ipsos obire.

§. 2. Nullus dictæ Curię Actuarius possit acta causarum corā Dominis Conseruatoribus pendentium recipere, seu conscribere, nisi prius registrata in nostra Cancellaria ipsius Domini Conseruatori deputatione, & idem seruetur in causis pendentibus, nisi intra bimestre à die publicationis pręsentis Synodi non fuerint tales deputationes in pręfatā Cancellaria registratę.

§. 3. Quilibet qui in dicta Curia procuratorio nomine comparebit in futurum teneatur, saltem in secunda comparitione eius, seu actu iudiciali realiter exhibere sufficiens mandatum sui principalis pro legitimatione suæ personæ alias Actuarius causę non possit, neque debeat comparitiones, seu scripturas à tali suum mādatum legitimum non producente recipere, seu conscribere quod si receperit, vel descripserit tales comparitiones, seu actus, cum omnibus dependentibus sint iure nullæ, & nulli.

§. 4. Notificationes litium dependentes à causis in Curia prædicta vertentibus vna cum omnibus actibus in talibus notificationibus sequtis registrentur per Actuarium causę, vel apud acta ipsius causę, vel ad partes.

§. 5. Super legalitate librorum ij tantum in nostra Curia admittantur in testes, qui resederint in officio Magistrorum dominorum Sex Mercantiæ huius Ciuitatis, vel qui tanquam domini, vel saltem Ministri principales; seu complementum habentes in aliqua mēsa bancharia, vel scriptorio se se personaliter sic Florentiæ exercentes in ipsa, seu ipso.

§. 6. Citata parte ad respondendum positionibus ad primam diem, & contumace Dominus Iudex decernat positiones præfatas habendas esse pro confessis nisi intra terminum per ipsum Dominum Iudicem omnibus perpensis moderandum, & ab intimatione incipiendum præfata pars datis positionibus nō responditerit, quod similiter seruetur contra eos, qui citati ad dandum interrogatoria ea non exhibuerint.

§. 7. Pars interrogatoria exhibens teneatur pro singulo interrogatorio soluere examinatoribus pro ipsorum labore solidum vnum in totum, & hoc tantum. quando exceditur numerus sex interrogatoriorum, nam à dicto numero citra nihil possint dicti examinatores recipere.

§. 8. Actuarii causarum teneantur adnotare in actis diem asportationis actorum factam Domino Iudici.

§. 9. Postquam Dominus Iudex suam sententiam pro vt in cedula pronunciauerit teneatur ipsam Notario, Actuario realiter

fiter exhibere intra terminum triginta dierum, à die pronunciationis prædictæ si fuerit in meritis causæ principalis. Quod si super incidenti fuerit per Dominum Iudicem habitus terminus pro seruato habeat tantum ad eum declarandum dies quindecim saluis in reliquis, alias in præsenti materia dispositis.

§. 10. In causis, in quibus aliquo modo soluentur sportulæ, seu quodlibet aliud salarium Domino Iudici, actuarius causæ teneatur registrare in margine libri notę causarum quantitatem pecuniæ depositæ, & nomen partis deponentis.

§. 11. In causis maioribus delegatis, & Conseruatoris taxa cuiuslibet sententiæ sit librarum sex, in minoribus librarum trium.

§. 12. Insuper ad refrenanda eorum hominum callida ingenia, qui aduersariorum simplicitate, vel absentia ad sua fortasse debilia iura munienda cauillose vtuntur, & ita ea, quæ ad Iudiciorum breuitatem recte fuerant instituta contra statuentiũ intentionem detorquent; Statuimus, quod in posterum terminus decem dierum ad appellandum institutus non prius currere incipiat, quam à die iudicialiter notificatæ sententiæ.

§. 13. Quilibet Actuarius retinere debeat peculiarem librum actorum extraordinariorum, prout sunt absolutiones à Iuramento monitiones generales, dispensationes, disolutiones sponsalium, appellationum coram honestis viris, & similium, vna cum prædictorum repertorio, quod repertorium pariter fiat per quemcumque actuarium in libris, quos appellant notę causarum sub pœna pro qualibet vice florenorum duorum.

§. 14. Et vnusquisque Actuarius teneatur singulis annis per totum mensem Octobris eosdemmet libros exhibuisse Cancellario dictæ Curię Archiepiscopalis, cui si costiterit per diligentem inspectionem ipsorum prædicta omnia rite, & recte exequta fuisse in fidem propria manu subscribere teneatur, ipse vero suos per totum eundem mensem exhibuisse teneatur Reuerendissimo Domino Vicario à quo similiter, si taliter retenti inuenti fuerint, vt hic constituitur subscribantur sub pœna tam dictis Actuariis, quam præfato Cancellario in obseruantia huiusmodi constitutionis deficientibus priuationis officii ipso facto incurrenda.

§. 15. Quo vero ad modum procedendi in causis ab executione incipientibus iuxta constitutiones vltimi Synodi. Idem ordo seruetur, qui tunc fuit traditus & huc vsque seruatus adnotatus

tatus in Cancellaria prędicta cuius dispositio hic inseritur, & est talis vt sequitur, videlicet.

§. 16. Quando si cominciono le cause dall'esequtione si faccia al libro de monitorii la domanda il decreto del Giudice, e le lettere per le quali si paghi al Camarlingo il solito diritto & le lettere, secondo la tassa de monitorii.

§. 17. Primo E fatto il grauamento si scriua il rapporto à pie del decreto fatto sopra la concessione di tale esequtione.

Secondo; etiam passato 5. giorni correnti dal giorno del fatto grauamento, e non contradicendo l'auuersario si deua ad instanza della parte citare il grauato à vedere confermare detto grauamento per il primo giorno giuridico, e fatta la citazione nel detto giorno primo si fara la confermazione, quale si deua notificare con vna citazione sola al grauato, e passato vn giorno intero dal di della fatta notificazione si deua fare altra citazione a vedere commettere la vendita di detto grauamento per il primo di iuridico, nel qual giorno poi si deua assegnare termine di dieci giorni à recuperare detto grauamento, ò che si venderà col notificarlo come di sotto con questo, che quando si fara la citazione à vedere confermare il grauamento contro a debitori, che staranno fuori delle dieci miglia si deua citare ò in persona, ò alla casa di sua habitazione, con protestargli, che le citazioni soprascritte per li termini sopra da assegnarsegli insino alla subastazione inclusiue se gli notificheranno alla porta dell'Arciuescouado, e non altrimenti, e passati i dieci giorni si possino vendere secondo gli ordini vsati.

Terzo. Quando i garzoni, ò esequtori rapporteranno, che non si troui da fare esequzione reale, e la parte intenda esequire personalmente contro gli debitori, in tal caso si deua fare dal creditore vna comparsa à pie delli detti atti, con domandare che si commetta l'esecuzione personale, e dal Giudice si faccia il decreto, che per il primo di giuridico, ò altro piu lungo tempo, che parra si citi à vedere relassare tale esequzione personale, e fatto il rilasso si possa esequire come sopra passati tre giorni dal di della notificazione di tal relassazione di lettere fatta ò alla casa, ò in persona. Alla cassa non si passi nuouo diritto, ne nuoue lettere, ma bene la iterazione, & la renouazione.

Quarto.

Quarto. Che tutti li grauati, ò citati a vedere rilassare le lettere contro la persona hauessino che contradire nel modo, e forma gia data dal Sinodo, possa e gli sia lecito domandare certo termine à produrre le sue giustificazioni, qual termine non possa esser piu lungo di giorni dieci correnti, quale si intenda incontinente che farà tal contradizione assegnato comune all'attore, & al reo stare sempre ferma l'esecuzione con pagare il contradiritto della tassa della domanda, e delle lettere relassate.

Quinto. Che il debitore grauato volendo confessare il debito per fuggire spese possa comparire giudicialmente, e quello cõfessare, e per tal confessione se gli deua concedere vn termine di giorni quindici correnti à pagare detto debito, e non pagando in detto termine si possa vendere il pegno senza altra citazione, e per tal termine deua pagare la spesa, che per il diritto della confermazione di esso grauamento si pagherebbe dal creditore.

Di più si dichiara, che le comparizioni nelle cause, che haranno contradizione, si deuino pagare tutte insieme, quando si leueranno le copie delli atti, e dal Notaio attuario della causa a piè del conto, che sara nella soprascritta del processo deua mettere per tante comparizioni lire &c.
quali si deuino scriuere dal Camarlingo al conto solito della cassa incõtinenti che hara messo à entrata le carte de gli atti.

TITVLVS DECIMVS SEXTVS.

De constitutionibus, & stipendiis exequtorũ.

CAPVT VNICVM.

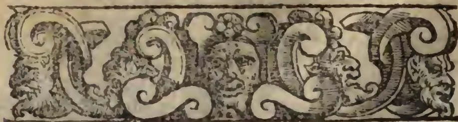
DECERNIMVS, & declaramus Synodales Constitutiones Prouincialis Florentinę Synodi celebratę anno 1517. sub Illustrissimo, & Reuerendissimo Iulio de Medicis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinali, & Archiepiscopo Florentino, & postmodum Summo Pontifice Clemente Septimo, à Leone Decimo duplici diplomate munitas, esse in viridi obseruantia, vna cũ declarantionibus, & limita-

Innouantur antiquæ constitutione ac Synodi.

limitationibus ab Archiepiscopo Florentino pro tempore factis quatenus Sacrosancti Tridentini Concilii decretis, aut constitutionibus Pontificiis postea editis non repugnant; Synodos etiam edicta, constitutiones, & reformationes quascunque ab Illustriss. Antonio Altouita,& Alexandro Mediceo,Cardinali,& Archiepiscopo Florentino, ac postmodum Leone Vndecimo promulgatas obseruari præcipimus; nec nō alias nostras Synodales constitutiones hucusque promulgatas,pręsentes vero constitutiones post duos menses à die publicationis robur assumere volumus,omnesq; tunc temporis ad earum obseruantiam obligare. Declarantes neque per has, neque per alias constitutiones induci noua peccata mortalia,nisi quando eæ violarentur ex contemptu, vel apposita esset excommunicationis, suspensionis, aut generalis interdicti pœna,vel additum esset districte, aut in virtute Sanctæ obedientiæ, verbis præcipimus, mandamus iniungimus,prohibemus, vetamus,inhibemus,aut his æquipollentibus mandantes omnibus parochis & curatis vt quę ex prædictis sanctionibus ad laicos spectant, eas vernacula lingua in Ecclesia pronuntient cum maior frequentia populi aderit omnesq; ad earum obseruantiam adhortentur in Domino, idemq; faciant Confessarii monialium quo ad decreta ad illas spectantia.

Synodus Diœces. Flor. de constitutionibus.

§. 2. Declarantes vt quando in prædictis constitutionibus nullum certum stipēdium assignatum est exequtoribus capientibus, & in vincula conicientibus, clericos delinquentes tres aurei pro singulis delinquētibus captis & in carcerem coniectis loco mercedis & capturæ illis soluantur.

Decretum

Decretum super statu Mulierum Tertii Ordinis in priuatis domibus degentium, illarumq; ad habitum admißione.

SACRA Congregatio Cardinalium negociis Episcoporum,& Regularium præpositorum, ad tollendas omnes contentiones inter Episcopos, & Superiores Regularium super immunitate, & exemptione Tertiariarum, quæ in priuatis domibus degunt, vulgò Bizzoche, seù alio quouis nomine nuncupatarum, in primis & ante omnia in memoriam reuocat ea, quæ Sacra Congregatio Cardinalium Concilii Tridentini interpretum in eandem sententiã respondit, videlicet.

Sacra Congregatio Cardinalium Concilii Tridentini interpretum, sæpius respondit, minime posse Sacerdotes Regulares Mulierum Tertii ordinis, quas de Pęnitentia, vel Bizzocas vocant, confessiones sacramentales audire, nisi fuerint ab Ordinario approbati ad confessiones personarum sęcularium audiendas, quemadmodum nec posse illis Sacrosanctum Eucharistiæ Sacramentum administrare in die Paschatis Resurrectionis Sanctiss. D. N. IESV CHRISTI; verum quoad sepulturam, atque alia Priuilegia, Fratres Tertiarios, Mantellatos, Corrigiatos, aliosq; similes ità demùm Ordinis, cuius Tertiæ Regulæ habitum assumpserunt, Priuilegiis potiri, & ab Ordinarii iurisdictione exemptos esse, si viri collegialiter viuant, seù cum Claustralibus habitent, & Mulieres virginalem, seù cœlibem, aut castam vidualem expresso voto, & sub dicto habitu vitam traduxerint; quemadmodum cauetur Constitutione Concilii Lateranen. sub Leone X. quæ habetur sess. 21. in fin. Hoc autem voto mulierum, alia duo, scilicet, paupertatis, & obedientiæ nequaquam includi; quinimo huiusmodi mulieres, si vitam Virginalem, aut cœlibem simpliciter, expresseq; vouerint, etiam in consanguineorum, & affinium suorum, aut propriis domibus, vel seorsum habitantes supradictis Priuilegiis Ordinis, cuius Tertiæ Regulæ habitum deferunt, exemptioneq; ab Ordinariis iurisdictione frui debere, vt idem Leo posteà declarauit Constitutione edita die prima Martii 1516.

An autem prædictæ qualitates in huiusmodi Tertiariis concurrant, Ordinarii loci esse iudicium.

Præterea si contingat aliquas ex prædictis Tertiariis sine sepulturæ electione decedere, eas sic decedentes, ità demum in Ecclesiis Ordinis, cuius habitum assumpserunt, si in ipsis earum communis sepultura reperiatur, sin minus, in Ecclesiis Parochialibus sepeliendas esse decernit.

Superioribus autē Regularibus, sufficienti facultate ad id à Sede Apostolica suffultis (Cappuccinis exceptis) licere Mulieres ad huiusmodi habitum recipere, atq; ad ipsas vestiendi eas officiū pertinere, non autē ad habitū admittendas, & recipiendas esse, nisi probatæ vitæ, ac bonis moribus præditas, atque in ætate saltem quadraginta annorū constitutas, quæ de proprio habeant, vnde sufficienter viuere possint, & non cum aliis viris, quàm cum consanguineis, vel affinibus in primo tantum gradu sibi coniunctis cohabitent, & ab Ordinario loci licentia prius impetrata; qui non aliter eam concedat, nisi de prędictis præuio examine diligenti sibi constiterit.

Verùm in huiusmodi habitu concedendo, & respectiuè deferendo, omninò à velo supra caput quod Supriectum vocant, a Pectorali, quod vulgò dicitur, Sottogola, & à Patientia abstinendum esse; quinimò eas, quę supradicta tria, vel aliquod ipsorum deferre deprehensæ fuerint, illa dimittere, etiam per censuras ecclesiasticas ab Ordinariis locorum compellendas esse decernit.

Supradictis verò Decretis Mulieres Tertii Ordinis, quę collegialiter viuunt, non comprehendi, quinimò eas dispositioni Constitutionis Pii Papæ V. æditę Romę Anno 1566. quarto Calendas Iulii, quæ incipit (*Circa Pastoralis*) pœnitus subiacere expresè declarat. Non obstantibus quibuscunque in contrarium facientibus. Datum Romæ 20. Decembris anni MDCXVI.

Antònius Cardinalis Saulius.

Locus † sigilli.

V. Theatinus Secretarius.

EXAMI-

EXAMINATORES.

Examinatores in ſingulis Synodis proponi debent, vt ab ea probentur, qui de vita, doctrina, moribusque ad parochiales ecclesias promouendorum diligenter, humana affectione poſtpoſita, perquirant; pro Diœceſis igitur amplitudine nominati, & probati fuerunt infraſcripti.

Admodum R. D. Coſma Minerbettus Archidiaconus Florentinus.

Admod. R. D. Petrus Niccolinus Archip. Florent.

Admod. R. D. Franciſcus Iunius Decanus Florent.

R. D. Camillus Pandulphinus.
R. D. Eques Andreas Tobalea
R. D. Horatius Quarateſius
R. D. Laurentius Capponius
R. D. Franciſcus Norius
R. D. Coſmus Mannuccius
R. D. Petrus Carneſecchius
R. D. Petrus Paulus Bonſius
R. D. Paulus de Paulis
R. D. Alexander Strozza
R. D. Eques Angelus Martius Medices

} *Canonici Florentini.*

R. D Vincentius Rabatta } *Canonici Florens.*
R. D. Vincentius Rondinellius }

R. D. Franciscus Fabronius Prior Ecclesiæ S. Laurentii de Florentia

R. P. Magister Nicholaus Sermartellius Ordinis Prædicatorum

R. P. Magister Philippus de Guidis Ordinis Prædicatorum.

R. P. Magister Ignatius de Nente Ordinis Prædicatorum.

R. P. Magister Antonius Zenobius Baglionius Ordinis Seruorum.

R. P. Magister Arcangelus Gianius Ordinis Seruorum

R. P. Magister Nicholaus Gaglius Ordinis Carmelitarum.

R. P. Magister Stephanus Arbinoctus Augustinianus.

R. P. Magister Johannes Comes Augustinianus

R. P. Magister Angelus Maria de Massa Ordini Sancti Francisci de Obseruantia.

R. P. Magister Franciscus Tibaldius Flor. Ordinis Minorum Conuentualium Sancti Francisci.

R. P. Leonardus de Auacchia Ordinis Minorum Conuentualium Sancti Francisci.

R. P. Cosmus de Pacziis Societatis Jesus.

R. P. Philippus de Guadagnis Ordinis Teatinorum.

NOMI-

NOMINA IVDICVM DELEGATORVM.

Iuxta sacrosancti Concilii Decretum disponentis eligi, & aprobari in Synodis Viros in ecclesiastica dignitate constitutos, vel Cathedralium Ecclesiarum Canonicos, quibus à Sede Apostolica, eiusque legatis causæ committantur, destinati fuerunt ad hoc munus in Diœcesi Florentina, ac Fęsulana obeundum, infrascripti Videlicet.

Illustriss. & Reuerendiss. D. D. Alexander Martius Medices Archiepiscopus Florentinus.

Adm Illustriss. & Reuerendiss D. D. Baccius Gherardinius Episcopus Fœsulanus.

Adm R. D. Vicarius Florentinus pro tempore existens.

Adm. R. P. Vicarius Fœsulanus pro tempore existens.

Adm. R. D. Cosma Minorbettus Archidiaconus Florentinus.

Adm. R. D. Petrus Nicolinus Archip. Florentinus.

Adm. R. D. Franciscus Iunius Decanus Florentinus

Adm. R. D. Raphael Medices Præpositus Florentinus.

R. D. Camillus Pandulphinus
R. D. Michael Datus
R. D. Antonius Bartolinus
R. D. Eques Andreas Tobalea
R. D. Horatius Quaratesius
R. D. Laurentius Capponius

} Canonici Florentini.

R. D.

R. D. Cosmus Mannuccius
R. D Petrus Carnesecchius
R. D Petrus Paulus Bonsius
R D. Paulus de Paulis
R D. Alexander Strozza
R. D Eques Angelus Martius Medices. — Canonici Florentini.
R. D. Vincentius Rabatta
R D. Nerius de Jacobis
R D. Laurentius Vbaldinus
R D. Antonius de Gondis
R D Thomas Cellesius
R. D. Franciscus Fabronius Prior Ecclesiæ S. Laurentii de Florentia.
D. Gabriel Baccionius Præpositus Fæsulanus
D. Thomas Rimbottus I. V D.
D Antonius Ciocchettus I. V D.
D Carolus de Macinghis I V D.
D. Angelus Morosinius I. V. D.

ZENODOCHIARII, ET VISITATORES PIORUM LOCORUM.

Administratores locorum piorum ex præscripto sacrorum canonum, & Tridentini Concilii ordinario suæ administrationis rationem reddere tenentur, deputantur igitur, vt ordinarii nomine Synodo aprobante recipiant.

Reu. D. Mutius de Cortigianis Canonicus Florentinus.

D. Pe

D. Petrus Fansanius Canonicus Ecclesiæ S. Laurentii de Florentia.

NOMINA TESTIVM SYNODALIVM.

Vt ea, quæ animaduersione digna sunt, non lateant, neue in Curia irrepant abusus, & corruptelæ, considerent Testes Synodales Infrascripti, an in Vrbe, & Diœcesi sit, quod corrigi debeat, referantq; Illustriss. Archiepiscopo, vel in futura Synodo emendanda proponant.

Reuer. D. Baccius de Iohanninis Canonicus Florent.

R. D. Cosmus de Bartolis Præpositus Emporiensis.

D. Franciscus Bonattus Prior Sancti Nicolai vltra Arnum de Florentia.

D. Petrus Buondelmontes Plebanus Impruneta.

D. Tholemeus Nozzolinius Plebanus S. Agata de Mugello.

D. Ioannes Simon Tornabonus Plebanus S. Stephani in Pane.

D. Franciscus de Vlmis Plebanus de Sexto.

D. Iohannozzus Actauentes Plebanus S. Hippoliti Castri Florentini.

D. Taddeus de Nasis Plebanus Sancti Donnini de Villa magna.

D. Laurentius de Teris Plebanus Sanctæ Marie de Dicomano.

D. Iohannes de Cauinis Plebanus Sancti Iohannis de Misileo.

D. Io.

D Iohannes della Nera Plebanus Sanctæ Reparatæ de Pimonte.

Nomina deputatorum Congregationis in hac Diœcesana Synodo de nouo institutæ.

Adm. R. D. Cosma Minorbettus Archidiaconus Florentinus.

R. D. Camillus Pandulphinius
R. D. Horatius Quaratesius
R. D. Franciscus Norius — Canonici Florentini.
R. D. Petrus de Carnesecchis
R. D. Vincentius Rabatta
R. D. Vincentius Rondinellus.
Pater Cosmus de Paczziis Societatis Iesus.

Ad Catecumenos Instruendos, & instructos approbandos.

P. Cosmus de Pacziis Societatis Iesus.

Imprimatur si placet Adm. R. P. Inquisitori. die 16. Maij 1619.

Alex. Archiep. Flor.

Die 16. Maij 1619.

Imprimatur Florentiæ seruatis seruandis.

F. Ioannes Paulus a S. Joanne Inquisitor Gen. Flor.

Stampisi a di 17. di Maggio 1619.
Niccolò dell'Antella.

INDEX

Index titulorum, & capit. Diœcesanæ Florentinæ Synodi.

TITVLVS PRIMVS. pag. 5.

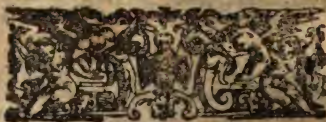
TITVLVS SECVNDVS 26.

TITVLVS TERTIVS 49.

S Caput

Caput

FINIS.

INDEX MATERIARVM QVAE IN HAC SYNODO CONTINENTVR.

Non

Colloquia

incurrunt

Con-

RE-

FINIS.

ERRATA SIC CORRIGE.

Paginæ	Lineæ	Errata	Correctiones
13	17	ibid.	16
15	16	exrahantur	extrahantur
18	16	can.	cau.
19	25	fuecta	facta
22	36	permi ſſiraroq;	permiſſi raroq.
26	2	ex	&
44	1	antquorum	antiquorum
44	1	anonum	canonum
47	23	grauier	grauiter
49	28	notiore	notorie
49	30	celorum	ſcelerum
50	16	d figunr	defigant
51	37	vl imum	vltimum
52	4	altari	altare
52	20	minores	minore
52	36	prouin cialis	prouincialis
53	29	altari	altare
54	5	ideo	adeo
58	9	alia qne	aliaq;
65	1	poſsit	poſſint
65	20	horeco	horreo
70	14	Scriptura	ſcripturę
70	27	præditu	prædictum
70	28	à ſtatim	ſtatim
72	22	pre	per
82	5	eſcriptis	ſcriptis
83	6	intercunt	intererint
83	36	interdictos	inter dilectos
85	1	Kalendi	Kalendis
86	6	Clericum	Clericus
86	24	exercitum	exercituum
87	7	Sacerdoto	Sacerdotes
99	1	quo	à quo
101	28	vtilis	vtilibus
112	27	quo ſi	quod ſi
118	1	eamdem	eumdem
121	4	Triennio, &c.	Deſideratur §.14.
123	7	1618.	1616.

Cæterum errata quæ ad Orthographiam, & interpunctionem ſpectant, & ea quę in marginibus exiſtũt prudenti lectori corrigenda relinquimus.

EDITTO DI QVELLO

CHE DEONO OSSERVARE LI SECOLARI PER IL SINODO DELL'ANNO 1619.

VOLENDO Noi ALESSANDRO Marzi Medici per la Dio grazia, & della santa Sede Apostolica Arciuescouo di Firenze, che gl'ordini, & constituzioni del Sinodo Diocesano publicato il dì 14. & 15. di Maggio 1619. siano cō facilità esequiti, & osseruati particolarmente da secolari, ci è parso bene con questo nostro editto di mettere auanti gl'occhi di tutti alcuni Decreti massime toccanti i Laici, comandandone l'osseruanza sotto le pene, di che di sotto.

1 Si fa adunque sapere, che tutti quelli che hauerāno ardire di vsare sentenzie, & parole della scrittura per voce, ò per iscritto buffonescamente secondo la grauità del delitto saranno puniti, & chi si seruirà delle medesime parole, e sentēzie sacre per cose oscene, empie, ò vero per incanti, superstizioni, sortilegii, detrazzioni, ò libelli famosi, oltre il peccato mortale per la prima volta incorrerà in pena pecuniaria, & chi vna volta conuinto ritornerà à cadere, sarà punito a doppio, & chi ricascherà la terza volta, oltre la detta pena tēporale sia ipso facto scomunicato, & quelli che non potranno pagare la pena pecuniaria saranno puniti nella propria persona; In oltre quelli, i quali haranno ardire di leggere, ò di communicare ad altri, ò di ritenere appresso di se scritti pieni di sentenzie, ò di parole della sacra scrittura appropriate à cose dishoneste, ò à incanti, ò superstizioni, ò empie adulazioni, ò libelli infamatorii, ò à discorsi di mormorazioni, saranno da noi scomunicati.

2. Comandiamo à tutti li Christiani sotto pena di scomunica, che non seruino à Giudei par offizio di leuatrice, se non per caso di necessità, ne di balia, ne chiamino Giudei per medicarsi, ne comprino da loro cibi di sorte alcuna, ò vadino à loro conuiti nelle feste, ò frequentino le Sinagoghe, ò vero giuochino con quelli, ò ballino, ò permettino che li loro figliuoli vadino ad imparare alcuna sorte d'arte da detti Giudei, alli quali, se qualche Christiano seruirà per breue tempo ò pochi giorni, non pigli cibo appresso di loro, ò pernotti. Dichiariamo di più hora per all'hora ipso facto scomunicati tutti quelli, che si seruiranno de Giudei per fare, ò disfare malie.

3. Quelli Padri, & Madri, che impediranno le loro figliuole, senza causa legittima, di sentir la Messa le feste comandate, & di riceuer li Sacramēti della Chiesa non gli potranno essere amministrati li sacramenti fuori dell'articolo di morte.

4. Tutti quelli, che ardiranno nelle Chiese mētre quiui si dice Messa, & si celebrano gl'offizii diuini, ò si predica irreuerentemente spasseggiare, parlare con voce alta, e sedere con le spalle voltate al Santissimo

Sa-

sacramento, ò di far qualsiuoglia altra cosa, che dia grande scandolo, e che perturbi gli sacri offizii, & quelli, che nell'istesse Chiese faranno ragionamenti inconuenienti, & inhonesti con Donne, sosterranno la pena del nostro arbitrio.

5. Quelli che dentro alle Chiese vicino alle porte di esse, & alle pile dell'acqua benedetta, ò fuori delle Chiese vicino alle porte, o nelli portici, & antiporti delle Chiese parleranno con mal fine alle donne che alle dette Chiese uengano; o da quelle si partano, saranno puniti con pena di scomunica.

6. In oltre niuno particolarmente nel tempo dell'estate cioe dal 1. di maggio fino al primo d'ottobre dopo le 2. ore di notte per fini illeciti si trattenga etiã per breuissimo tempo sul Cimiterio del Duomo, o vi canti, o suoni instrumenti di corde, o facci simil cose, ò vero accompagni chi le facesse co medesimi fini sotto pena di scomunica, & molto meno su le scalee del Duomo, & porte dorma alcuno, ò segga, ò in altro modo si trattenga per i predetti fini in detto tempo sotto la medesima pena di scomunica, & arbitrio.

7. Le meretrici descritte publicamente all'Offizio dell'Onestà, se saranno trouate senza espressa licenzia nostra, ò fuori de casi di necessità in qualche Chiesa, ò altro luogo pio, & sacro non permesso loro da precedenti Sinodi, ò vero i Venerdi di Quaresima alle fiere, eccetto però il Giouedi di Passione per andare alla Predica al Duomo per la prima volta siano condennate in pena pecuniaria, per la seconda nel doppio, & se con tutto questo non obbedissero, si mettino in prigione per vn mese, le quali non possino habitare vicino à monasterii à dugento braccia sotto le pene contenute nel Sinodo Prouinciale.

8. Per fuggir molti incommodi, che la semplicità de i laici che sermoneggiano nelle Compagnie potrebbe con il tempo partorire in questa nostra Diocesi, ricordandoci di quello, che sopra di ciò hanno prouisto li Sinodi passati, come il Concilio Prouinciale Fioretino del 1573. & Diocesano del 1610. & prima di loro li Sommi Pontefici, in virtù di santa obbedienzia comandiamo à tutti li Guardiani, Gouernatori, Custodi, Confratri, & altri laici di qualsiuoglia sorte che vanno à dette cõpagnie non presumino direttamente, ò indirettamente sermoneggiare in detti luoghi, trattare di cose difficili, che appartenghino alla S. fede, ò entrare in questioni di Teologia, ò in casi di coscienzia, o mettersi ad esplicare la scrittura sacra, o determinare questa, o quell'altra cosa esser peccato mortale, Ma quelli laici li quali vorranno ne sopradetti luoghi sermoneggiare discorrendo familiarmente di cose facili, semplici, pie, & morali, con le quali infiammino li loro fratelli alla virtù, e gli ritirino da i peccati, habbino facultà di farlo, & se qualcuno pensatamente, & cõ malizia contrauuerrà a questo nostro ordine vogliamo, che li Gouernatori, & quelli che haranno sermoneggiato siano puniti con scomunica.

altre pene arbitrarie.

9. Niuno da qui innanzi sia seppellito, ò aperto senza licenza dell'Ordinario, che non sia stato 24. hore morto, & li corpi morti per l'auenire, tolti quelli de Principi, non si mettino nelle Chiese più alti della statura d'vn'huomo, intorno à quali non si possa mettere se non sei torcie, ò candellotti grossi, & 12. candele piccole, & quelli, che gli accomoderanno, ò gli faranno accomodare ad altri più alti, ò con maggior quantità di lumi di quello si è detto, ò siano gl'heredi, ò attenenti, ò parenti, ò legnaiuoli, ò becchini, ipso facto caschino nell'interdetto personale, per il quale siano priui della sepoltura ecclesiastica, & dopo vn'anno si denunzino, dalla qual censura, non possino esser liberi ne auanti, ne dopo, che saranno denunziati, se prima non haueranno pagati scudi 20. alle Conuertite; Per questo però non si prohibisce, che all'Altar maggiore, & alli altari piccoli per i luoghi della Chiesa non si accenda quanta cera si vuole.

10. Comandiamo sotto pena di peccato mortale, & di 10. scudi à tutti gl'Orefici, & ogni altro Artefice che in modo alcuno non ardischino il Giouedì, & Venerdì santi, in casa, ò in bottega, ò in altro luogo fabricare anelli, crocette, ò altri lauori sacri, ò profani capaci di superstizione, & à qualunque altro vender quelli, che fossero da detti stati lauorati, perche sono vsati à fini superstiziosi, & nociui.

11. Quelli, i quali in giorno di festa vettureggeranno, leuati il vino, l'olio, & cose di mangiari, ò che anderanno à raccorre per Firenze, saranno condennati in pena pecuniaria, & di più quelli che venderanno, ò condurranno alla Città quelle cose che nel Sinodo sono prohibite nel 1. tit. al cap. 12. perderanno il tutto senza farne altro processo massime se saranno pali, canne, legne, brace, & carboni, & si applicherà à luoghi pii.

12. Quelli, che passati gl'anni della discrizione infra vn anno dal giorno della publicazione del presente Sinodo per lor propria colpa non sapranno il Pater noster, Aue Maria, il Credo, & i dieci comandamenti del Decalogo, non possino tenere à battesimo, ne siano ammessi à Sacramenti della Chiesa, eccetto che al matrimonio fuor di pericolo di morte, se non promettono imparargli fra tre mesi per quanto starà in loro.

13. Non possino gl'Hebrei nelli giorni di festa comperare, ne vendere, ne contrattare in altro qualsiuoglia modo, fuor che le cose necessarie, se non nel luogo concesso loro per habitazione sotto pena dell'arbitrio.

14. In giorno di festa non si possino celebrar contratti, se non quelli, che si celebrano per sponsali, matrimoni, & altre opere pie, fuora che ne casi di necessità, & conforme la disposizione de Sacri Canoni.

15. Le leuatrici, che non sapranno la forma, & materia del battesi-

mo

tr c per potere validamente battezzare, & ammonite dal Parrocho nõ deſiſteranno dall'eſercitare il loro offizio, ſe non ne caſi di neceſſità, ſino a che ſappino bene tutti i requiſiti neceſſari al batteſimo, ſiano ipſo facto ſcomunicate.

16. Ricordiamo a tutti li Notai, che ſaranno rogati di teſtamenti o altri Inſtrumẽti a pie cauſe, che ſono obligati in conſcienza a darcene notizia; Però comandiamo ſotto pena di ſcomunica che ne termini diſpoſti dal Sinodo dopo la morte del teſtatore li deuino riuelare, & a tutte le altre perſone di qualſiuoglia ſtato, grado, & condizione ſi ſiano, che haueſſero, o teneſſero ſcritture, & inſtrumenti per i quali ſi prouaſſi beni, & ragioni di Chieſe & luoghi pij, in virtù di ſanta obbedienza & ſotto la pena di ſcomunica li denunzino, & notifichino a gl'intereſſati, ſe non haranno giuſta cauſa che gli giuſtifichi in conſcienza, & aſſicuri di non eſſer tenuti a farlo.

17. Se alcuno padre, o madre (il che tolga Iddio) commetterà tale ſcelleratezza, che proſtituiſca per guadagno l'honor della propria figliuola, vogliamo che ſia ſeueramente punito con pena di carcere, & di Galera, ſecondo che la condizione, & qualità ſua ricercherà ogni volta però, che per negligenzia di Giudice ſecolare reſtaſſi impunito di ſi atroce delitto, come diſpone il Sinodo Prouinciale Fiorentino dell'anno 1571.

18. Non ſi faccino contratti di vendite, ò compere, & altri contratti di beni di monaſteri, i quali non ſiano apprpuati da noi, o noſtro Vicario, ò dal Gouernatore del monaſtero, o da altro deputato auanti che ſi celebrino dalle monache, altrimenti detti inſtrumenti ſiano nulli, & inualidi per l'vna, & per l'altra parte, e tal licenzia baſti ſia aſſerita nel medeſimo inſtrumento dal Notaio, che ſi roghera di tali inſtrumenti, & in tal caſo non ſi poſſa opporre di detta nullità. E p leuare molti abuſi, introdotti prohibiamo che alle feſte doue interuenga più quantità di preti a menſa non poſſa ſtare perſone laiche che non ſieno modeſte, e di buoni coſtumi.

Quelli che anderanno alli Monaſteri delle Moniche ſenza legittima licenzia ſe non ſaranno parenti in ſecondo grado ſaranno puniti da noi con pena di ſcomunica & vbligati a pagare ſcudi dieci da applicarſi per un terzo al notificatore & il reſtante alle Conuertite, auertendo ancora che ſaranno preſi tutti coloro, che ſtaranno a parlare alle Monache con li parlatori ſerrati ancor che habbino licenzia.

Nelle quali pene & pregiudizii vogliamo che incorrino tutti quelli che contrauuerranno alle coſe nel preſente Editto contenute, non oſtante che in detto Sinodo fuſſi altrimenti diſpoſto; e coſi comandiamo a chi ſi aſpetta, che ſecondo il preſente editto per l'auuenire ne caſi predetti giudichino, oſſeruino, e pratichino ſalua ogni autorità ſuperiore alla noſtra.

Dato nel noſtro palazzo Archiepiſcopale il dì 30 di Luglio 1619.